ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ARISTOTELIS
RERUMPUBLICARUM
RELIQUIAE.

COLLEGIT, ILLUSTRAVIT
ATQUE
PROLEGOMENA
ADDIDIT

CAROLUS FRIDERICUS NEUMANN.

HEIDELBERGAE ET SPIRAE.
EX OFFICINA AUGUSTI OSSWALD.
MDCCCXXVII.

1827

VIRO CLARISSIMO

EDUARDO SCHENK,

JURIS UTRIUSQUE DOCTORI, POTENTISSIMI REGIS BAVARIAE A CONSILIIS MINISTERII SUPREMI, SENATUS QUI RES ECCLESIASTICAS ET SCHOLASTICAS PROCURAT PRAESIDI, OMNIS DOCTRINAE STUDIIQUE HONESTI PROMOTORI ET JUDICI,

HAEC

MAXIMI OMNIUM DISCIPLINARUM CONDITORIS ET MAGISTRI

FRAGMENTA

DO, DICO, CONSECRO.

ERUDITO LECTORI.

Inter multas occupationes, quibus ad universam rerumpublicarum atque Politices doctrinam et vicissitudines, quas seculorum decursu experta est, accuratius noscendas ac describendas, jamdudum teneor, accidit, ut ante quatuor fere annos ad Aristotelis Politiarum reliquias animum adverterem. Opus enim erat, ut, tum optimis scriptoribus graecis atque latinis tum scholiastarum et grammaticorum libris pervolvendis, philosophorum inprimis placita de variis civitatum formis et regiminibus colligerem et digererem. In hoc autem labore quae de admirabili Stagiritae opere relata reperiebam, diligenter notavi, variorum grammaticorum de eodem locos inter sese comparavi, recentiorum auctorum sententias sedulo adscripsi, interdum sed rarissime corruptum locum ex planissimo et certissimo veterum exemplarium testimonio vel ex ingenio in integrum restitui et de rebus ipsis explicatius disputavi.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ
ΤΑ ΣΩΖΟΜΕΝΑ.

ARISTOTELIS
RERUMPUBLICARUM
RELIQUIAE.

COLLEGIT, ILLUSTRAVIT
ATQUE
PROLEGOMENA
ADDIDIT
CAROLUS FRIDERICUS NEUMANN.

HEIDELBERGAE ET SPIRAE.
EX OFFICINA AUGUSTI OSSWALD.
MDCCCXXVII.
1827

Sed proh dolor! haec philosophorum historicorumque disputata ad minimam tantum orbis terrarum partem pertinent. Asia enim, generis humani incunabula, dominorum tantum mutationes et horrendas caedes experta est; certe eundem semper cursum teneret, nisi Britannorum mirandum imperium femineos et imbecilles homines robore et animo, litteris artibusque Europaeorum imbueret, quibus tandem miras religionum, morum regiminumque mutationes enasci necesse est. Hac in terra multisque orbis terrarum partibus, non umquam *respublica*, id est *populi res*, vel quod vere et acute Britanni *commonwealth* vocant [7]), exstitit, haec terra non umquam non, nisi sub unius imperio fuit, cujus animo, nutu et consilio omnia gesta, omnia perpetrata sunt. Quorum teterrimorum principum (quibus, ut Ennius ait, nulla sancta societas nec fides) subditis poenae metu, ad abjectum suum statum meliorandum et felicitatem augendam, ne cogitandi quidem data est facultas, neque minimum reipublicae scientiae vestigium, neque minima politicarum disputationum signa reperta sunt [8]). Putida vero et horrenda symbola, lepida figmenta, quibus animi belle pulsentur, non frustra quaeras in eorum litteris; et lapis et arbor, et

7) Respublicae autem ab Heerenio in opere « Ideen » inscripto ex Arriano recentioribusque indicatae non tanti fuerant, ut hominum ingenium moresque mutaverint.

8) Malcolm the history of Persia I. 275 seq. Persae numquam ea, quae apud Herodotum III. 80 seq. leguntur, animo evolverunt. Heeren Ideen I. 465.

VIRO CLARISSIMO

EDUARDO SCHENK,

JURIS UTRIUSQUE DOCTORI, POTENTISSIMI REGIS BAVARIAE A CONSILIIS MINISTERII SUPREMI, SENATUS QUI RES ECCLESIASTICAS ET SCHOLASTICAS PROCURAT PRAESIDI, OMNIS DOCTRINAE STUDIIQUE HONESTI PROMOTORI ET JUDICI,

HAEC

MAXIMI OMNIUM DISCIPLINARUM CONDITORIS ET MAGISTRI

FRAGMENTA

DO, DICO, CONSECRO.

sapientis rationemque, attamen disciplina, doctrina experientiaque ad motus animi perturbationesque cohibendos genus humanum educatur maxime est necesse; antiquissima vero est moderatrix mentis humanae et cultrix poesis; antiquissimum enim est et novissimum quoque cujusque adolescentis foetus. Quippe quod ceterarum rerum studia, doctrina tantum, praeceptis, arte diuturnoque tempore crescunt; poesis vero, antiquissimis temporibus cum Musica arctissime conjuncta [11]), natura ipsa valet, genuinis mentis viribus excitatur et quasi divino quodam spiritu afflatur; sunt sancti igitur poetae, ut Ennii utar verbo, aut si mavis Hierophantes. Orpheus, Olenus, Melampus, Thamyris (Iliad. II. 395 — 600.) aliique, qui duros, agrestes inhumanosque Graeciae incolas in meliorem vitam, ad meliores mores et comptiores extulerunt (Musicae contemptio Cynaethenses Arcadum homines feros et incultos reddidit [12]), diu quidem ante Homerum vel si mavis scholam Homericam illustres exstiterunt. Sicuti ex immensa horrendae belluae fauce, Scandinaviae incolarum fabulis universus

11) « Quis ignorat musicen jam illis antiquis temporibus non studii modo, verum etiam venerationis habuisse, ut iidem musici, et vates et sapientes judicarentur? » Quintiliani Inst. Orat. I. 17. A. Manutius ad Ciceron. Tusc. Disput. initio. Pulcherrimus de indole hominum est locus Plotini, quem adscripsit Nicephorus in Scholiis ad Synesium p. 396. C. seq. ed. Petavii.

12) Plut. de Mus. §. 26. Arist. Pol. VIII. 2. 2. VIII. 4. Polyb. IV. 20. Etiam seriore aetate musica maximi fuit momenti apud Graecos. Cicero de Legg. II. 15. Marx ad Ephori fragm. 89.

mundus ortus est, sic e poesi variae doctrinae diversaeque artes originem duxerunt, et barbaris adhuc gentibus disciplinae loco cujusvis generis, historiae praesertim habita est [13]; — sic *honor et nomen, ut ille ait, divinis vatibus atque carminibus venit* [14]. Inter quos, sicut pater divum hominumque inter reliquos Olympi incolas, Homerus longe eminuit fama atque auctoritate; adeo ut ab eo Graeciam eruditam esse dicerent, eumque edisci juberent ad res humanas sapienter moderandas, omnemque vitam ex ejus praeceptis temperandam [15]. Quin adeo Homeri catalogum navium ex Iliados secundo libro pueri, qui in scholis docebantur, ut memoriter recitarent, lege lata sanxisse nonnulli ex Graecis dicuntur, quia ex eo variis in civitatibus jus honoresque populorum probari solerent [16].

Praeterea, cui non animus formidine divum
Contrahitur? cui non conrepunt membra pavore,
Fulminis horribili cum plaga torrida Tellus
Contremit, et magna percurrunt Murmura coelum? [17])

13) Jacob Grimm, Gedanken über Mythos, Epos und Geschichte, in opere inscripto Deutsches Museum t. III. 53. Jos. Hammer in Ephemerid. Vienens. (Wiener Jahrbücher) 1819. 30.

14) Horat. A. P. v. 400. 401.

15) Plat. Pol. X. 606. e. 598. c.

16) Eustath. ad Iliad. B. p. m. 199. Plura de Homeri auctoritate et fama collegerunt Interpp. ad Aelian. V. H. XIII. 22. 38. Heyne ad Iliad. IV. 288. Lycurgus etiam quod τὸ πολιτικὸν καὶ παιδευτικὸν in carminibus Homericis vidit, ea Spartam retulit. Plut. Lyc. IV.

17) Lucret. de rer. nat. V. 1217.

Homines igitur poetarum cantilenis emolliti, de majoribus, de deorum natura, de creatione universi, de lunae passionibus, eorumque quae circa solem et stellas fiunt inquisiverunt [18]) et ab ipsis inventa vel excogitata pulcris horrendisque fabulis poetico more depictis investiverunt; qui Physici, id est speculatores et venatores naturae, nominantur.

His aequales et jam antea multi prout singulis civitatibus, exstiterunt, qui *condere coeperint urbeis et pecudes et agros divisere*, qui consilio atque auctoritate urbibus praeessent, qui publico jure et moribus civitates constituerent omnesque cives legum imperio poenae metu coercerent. Ab antiquissimis igitur populis legumlatores urbiumque conditores, qua dei ipsi habiti [19]), qua ut Minos, Theseus, Lycurgus, Zaleucus, Charondas, Romulus multique reges propter beneficentiam electi [20]), deorum honore affecti sunt. Postea alii exorti sunt, qui ad vitam emendandam, ad consilia excogitanda pro variis hominum vicissitudinibus enixe se dederunt, atque, ut ille ait, *ῥήμασι βραχέσι ἀξιομνημονεύτοις, ἑκάστῳ εἰρημένοις* [21]) moralia praecepta civibus condonaverunt; habes igitur poetas gnomicos, quorum

18) Aristot. Metaph. I. 2. t. II. 485. D. ed. Casaub. Attamen de aliis etiam rebus disputaverunt, sed omnibus τοῦ φυσικοῦ nomen imposuerunt. Sext. Emp. adv. Logicos 407. s. 27. Diog. Laert. IX. 12. 15.

19) Nemesii de nat. hom. 316. ed. Matth.

20) Pol. V. 8. 2.

21) Protag. 343. a.

princeps Hesiodus, et qui vulgo immerito quidem septem sapientes dicuntur, quos omnes paene video, ut Tullii utar verbis, in media republica versatos esse [22].

Mansisset fortasse eadem voluntas in regum posteris, si regum similitudo permansisset, sed cum rex injustus esse coeperit, periit modo popularium modo optimatum (qui temporum intervallo poetarum cantilenis et philosophorum lucubrationibus exculti sunt) seditionibus; atque civitates:

Ἐλευθερίᾳ ἀφίκοντο θύσουσαί ποτε,
ὅτε τῶν φόρων ἐγένοντ' ἐλεύθεραι σχεδόν.
κἄπειτ' ἀπ' ἐκείνης τῆς θυσίας διέφθορεν
αὐτὰς ξενίζουσ' ἡμέραν ἐξ ἡμέρας,
ἀβουλία κατέχουσα πολὺν ἤδη χρόνον.
γυναῖκε δ' αὐτὰς δύω ἐταράττετόν τινε
ἀεὶ συνοῦσαι, δημοκρατία θατέρᾳ
ὄνομ' ἐστὶ, τῇ δ' ἀριστοκρατία θατέρᾳ [23].

Teterrimis his seditionibus et saevis bellis civilibus multifaria medicina, sed frustra proh dolor! adhibita est; maxima harum perturbationum causa videtur fuisse, quod libertatem perperam definierunt veteres [24]: *libertas* enim *civilis* (*bürgerliche Freiheit*), de qua tam multa nostris temporibus disputantur, universae antiquitati plane est incognita, illi libertatis nomine *politi-*

22) De Rep. I. 7. ibiq. Maji adnot.

23) Heniochi fragm. apud Stobaeum S. 41. 241.

24) Pol. V. 7. 22. *αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι κακῶς ὁρίζονται τὸ ἐλεύθερον.* Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen initio.

cam illam *libertatem* (*souveräne Freiheit*) intelligunt, quam Cicero his verbis designat, dicens: *Nulla alia in civitate libertas, nisi in qua populi potestas summa est, ullum domicilium libertas habet* [25]). His adde nullum, si Lyciorum fortasse excipias rempublicam, electarum concionum (*Landstände, Repräsentativ-System*) vestigium repertum esse [26]) (Aristoteli ipsi civis est qui nunc regit, nunc regitur [27]). Omnes vero cives in concione congregati a demagogis, horrendis illis antiquarum civitatum corruptoribus [28]), commoti, nunc his nunc illis sensum adhibuerunt et, animis perturbatis, excitatis quasi fluctibus ac tempestatibus jactati sunt.

25) De republ. I. 31.

26) De Lycia Strabo XIV. 3. Hoc loco Gillies, Aristotle's Ethics and Politics t. II. 64 — 66. demonstrare conatus est: jam apud antiquos, *status imperii* vel *ordines provinciales*, ut mediae aetatis denominatione utar, exstitisse, sed male mea quidem sententia; obscuram vero illis fuisse hujusce regiminis notionem equidem non negaverim. Coraji doctissima Prolegomena ad Aristotelem ϱε. Etiam Montesquieu Lyciorum rempublicam maximis effert laudibus. Esprit des Lois IX. 3. Qui vero, de Tracy Comment. über d. Geist der Ges. 39. vers. germ. *constitutionem repraesentativam*, sit venia verbo barbarico, etiam Montesquieu temporibus ignotam fuisse dicere potuerit, equidem non possum percipere.

27) Pol. III. 1. 4. *Πολίτης δὲ ἁπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὁρίζεται μᾶλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς.* III. 2. 7. III. 7. 13.

28) Conf. Aristotelis loca Pol. V. 4. 4. V. 7. 19. V. 9. 6. VI. 2. 9. et quae recentiores Kortüm, Tittmann, Passow, Drummann et Poppo (in II. t. ed. Thucyd.) de iis disputaverunt.

Antiquissimis jam temporibus Cereris aliorumque deorum mysteria, occulta sacra ad homines excolendos et educandos eorumque mores emendandos instituta esse videntur. Quae excelsissimi quique viri imitati, ad seditiones in civitatibus amovendas et sanam libertatem restituendam arcana disciplina et occultis placitis sese conjunxerunt: inter hos maxime eminet Samius ille Cometes, Pythagoras; cujusvis vero Pythagoras fuerit patriae, cujusvis italicae philosophiae originem statueris, utique ut genuinum Doriensium foetus [29]), petulantibus sophistarum Atheniensium visis, fucatis et impiis Jonum fabulis opposita est Pythagoraeorum doctrina. Nam neque nobilitate, neque mundi harmonia, neque numerorum systemate Graeciam, quae Magna dicta est, universam in potestate tenuit, et quamdiu ipse florebat quietam et felicem reddidit [30]), sed gravissima illa Doriensium rerum civilium prudentia, quam Graeci φρόνησιν dicunt, praestantissimis nempe privatim et publice institutis artibusque. Quaecunque de anima coelestiumque rationibus Pythagoraei suaserint perobscura et tenebris obvoluta sunt, sed universam Pythagorae disciplinam ad cultum flagitiosum et corruptum emendandum, ad mores vitiosos sanandos enisam esse, inter omnes, leviter tantum historiae philosophiae

29) Böckh Philolaos des Pythagoräers Lehren 40.

30) Polyb. II. 39. Meiners Geschichte der Wissenschaften I. 465 — 472. 508. De tempore, quo in Magnam Graeciam Pythagoras venerit, nunc conferri possunt Ciceronis verba de Republ. II. 15.

tinctos, satis constat. [*Κενὸς ἐκείνου φιλοσόφου λόγος*, illius verba sunt aurea in fragmento a Stobaeo servato [31]), *ὑφ' οὗ μηδὲν ἀνθρώπου πάθος θεραπεύεται, ὥςπερ γὰρ ἰατρικῆς οὐκ ὄφλος μὴ τὰς νόσους ἐκβαλλούσης ἀπὸ τῶν σωμάτων, οὕτως οὐδὲ φιλοσοφίας, εἰ μὴ τὸ τῆς ψυχῆς κακὸν ἐκβάλλει*, et merito quidem, ni fallor, ante Socratem philosophiam a Pythagora jam a coelo devocatam esse, dici potest; fuit enim omnium primus, a quo *de virtutibus* disputatum est [32]).

Eadem esse philosophiae moralis et prudentiae rerum civilium praecepta omnes omnium aetatum populorumque sapientes posuerunt, sed *acerba fata homines agunt*; nulla umquam respublica orbis terrarum circuitu, justis his et definitis terminis se cohibuit. Honestissimi quique viri justitiam animi esse affectionem suum cuique tribuendi et societatem, i. e. conjunctionem humanam, aeque tuendi, universalem quodammodo virtutem, in notissimis omnium litterarum monumentis acute et dilucide demonstraverunt. Principii loco ab iis utique a Platone haec sunt posita: *singulorum homi-*

31) Serm. 81. 473. Attamen incertum est, num a Pythagora ipso nec ne. Omnes enim Pythagoraei suos proprios etiam libros conditoris nomine inscripserunt. Fabricii Bibl. graec. I. 787. ed. Harles. Sic etiam Plato omnia sua Socrati tribuit. Cicer. de Rep. I. 8.

32) Aristot. Magn. Moral. initio II. 85. b. Metaph. XIII. 3. 577. ed. Casaubon. A Jamblicho vit. Pythag. I. 274. ed. Kiessling. *εὑρέτης τῆς πολιτικῆς ὅλης πολιτείας* nominatur. Disputat etiam hac de re Heyne in Opusc. academ. Volum. secundo.

num vitam instituendam et totam civitatem temperandam ex iisdem principiis dijudicandas esse; utriusque disciplinae, tum ejus, quae praecipit de singulorum vita dirigenda, tum ejus, quae est de republica administranda, easdem esse leges 33). Alii genera juris, institutorum, morum consuetudinumque describentes, non modo in tot gentibus varia, sed in una urbe millies mutata demonstrantes, nullum esse naturale jus, sed civile tantum aliquod contendunt, atque sic justitiam, omnium rerum fundamentum, e medio tollunt; quorum sophistarum fallace Dialecticae arte, ex Eleaticae philosophiae scriniis edoctus, Gorgias princeps 34) omnia miscere coepit; ejusdem vero asseclae et imitatores, mores, leges et instituta, quibus solutis respublica stare non potest, si non funditus sustulerunt, maxima tamen ex parte suffoderunt. An exhausto rubore impudentiora quam illa Calliclis verba dici possunt? *Τρυφὴ καὶ ἀκολασία καὶ ἐλευθερία* (licentia), ait iste 35), *τοῦτ᾽ ἐστὶν*

33) Morgenstern de Platonis republ. 63.

34) Primus post eos, quos poetae tradiderunt movisse aliqua circa rhetoricen, Empedocles dicitur. Artium autem scriptores antiquissimi Corax et Tisias Siculi; quos insecutus est vir ejusdem insulae Gorgias Leontinus, Empedoclis, ut traditur, discipulus. Quint. III. 1. De rhetoricae origine Sopatri locum, qui *Ὑπόμνημα εἰς τὴν Ἑρμογένους τέχνην* scripsit, primum edidit Morelli (Biblioth. gr. divi Marci manuscripta p. 300.): *Γοργίας ὁ Λεοντῖνος κατὰ πρεσβείαν ἐλθὼν, Ἀθήνησι τὰς τέχνας τὰς συγγραφείσας παρ᾽ αὐτῶν* (Corace ac Tisia) *ἐκόμισε, καὶ αὐτὸς ἑτέραν προςέθηκε, καὶ μετ᾽ αὐτὸν Ἀντιφῶν ὁ Ῥαμνούσιος, ὁ Θουκυδίδου διδάσκαλος λέγεται τέχνην γράψαι, μετὰ ταῦτα Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ.*

35) Plat. Gorg. 492. E. II. 154. ed. Heindorf. Ita

ἀρετή τε καὶ εὐδαιμονία· τὰ δ' ἄλλα τοῦτ' ἐστὶν τὰ καλλωπίσματα τὰ παρὰ φύσιν συνθήματα, ἀνθρώπων φλυαρία καὶ οὐδενὸς ἄξια. Atque rerumpublicarum gubernatores his doctrinis imbuti, his philosophiae speluncis edocti, dolos, fallaciam et impietatem in rebuspublicis administrandis attulerunt, et vim et potestatem unicam esse rerum gerendarum regulam civitates ipsae profiteri minime erubuerunt [36]. Fallax haec et impia doctrina medio aevo primum ab Italis, ecclesiastico regimine miserabiliter corruptis [37], exculta, a Machiavello dilucidis verbis descripta et variis nominibus, *Ragione di Dominio, di Signoria, di Regno, di Imperio* unum in corpus conjuncta est [38]; ita ut in rebus gestis recentiore et nostra aetate regnativa prudentia, sit venia verbo [39], et moralia praecepta toto coelo diversa esse putarentur [40].

Thrasybulus in Platon. Politia: τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλοτι, ἢ τὸ τοῦ κρείττονος ξύμφερον. De Legib. X. 606. Meiners l. c. II. 184.

36) Thucyd. V. 89. Xenophon. de Republ. Atheniens. passim.

37) Machiavelli Discorsi sopra la prima deca di Livio I. 12.

38) Hac de re fusior erit sermo in Politices historia.

39) Sic *ragione* vel *Ragionamento* di Stato latine vocat Scipio Amiratus in Dissert. Polit. in Tacit. XII. 1.

40) Lepida exstant exempla apud Duclos Mém. secr. sur les Règnes de Louis XIV. et de Louis XV. I. 40. et Schlosser in opere: Geschichte des achtzehnten Jahrhunderts t. II. 31. 45.

Omnes vero suae aetatis sophistas elusit et acerrime in eos disputavit Socrates, fallacibus quidem saepius Dialecticae nodis, apud Platonem saltem; ita ut ipse praestantissimus tantum omnium sophistarum unus videatur [41]). Siquidem omnium coelestium curam deposuit Socrates; eaque, quae de natura quaererentur aut majora quam quae hominum ratio consequi possit, aut nihil omnino ad vitam hominum attinere dixit, et de vita tantum, de moribus, de virtutibus et de republica (quamquam non primus, ut supra jam demonstratum est, sicut Cicero aliique affirmaverunt) [42]) quaerere solitus est; cujus e disciplina, e philosophiae quasi officina, multae variaeque doctrinae exstiterunt; usque ad eum enim omnes Academici, Peripatetici, Stoici et Epicuraei radices agunt. Socraticorum vero longe celeberrimi sunt Plato et Aristoteles, qui, quamquam temporum ratione perpensa Socratis discipulus, quidcunque etiam nugatorii Grammatici in medium attulerunt, neutiquam esse potuerit, jure tamen inter Socraticos adnumeratur.

Plato et Aristoteles, excelsissima doctae Graeciae ingenia, biformis naturae humanae exempla sunt quasi

41) Plato ab Eleatica simul et Heraclitea ratione profectus adversus earum placita acerrime pugnavit. Brandis Diatribe academica de perditis Aristotelis libris de Ideis et de Bono, sive Philosophia 61.

42) Omnia fere veterum loca, quibus moralis disciplinae auctor dicitur, collecta sunt in Fabricii ed. Sexti Empirici, Adv. Ethicos initio 691.

et ἀρχέτυπα. Alter ingenio suo indulgens tumente saepe et dithyrambica oratione, omne judicium veritatis, veritatemque ipsam ab opinionibus et a sensibus abductam merae cogitationis esse et mentis decrevit; alter omnium rerum vim et naturas, omnium populorum historias mentis acie accuratissime perscrutans, commoda honestis commiscuit, Platonis species seu ideas labefactavit et ad vitam bene degendam hominum rationes et opiniones nobis etiam considerandas esse voluit. Ille igitur Rempublicam suam tanquam picturam, sibi ad oculorum veluti oblectationem, praeclaram quidem sed a vita hominum abhorrentem, confinxit [43]; hic ceterique fere omnes, qui hac de re disseruerunt Graecorum philosophi, sine ullo certo exemplari et forma reipublicae (quamquam me non fugit Aristotelem Politiae nomine idealem rempublicam instituisse), de generibus et de optimis rationibus omnium civitatum fusius et vario modo disputaverunt.

Aristotclem magistrum, qui primus *rei omnis humanae peritissimus* [44] dici meruit, et a Plinio majore *celebrari vir in omni doctrina summus* [45] discipulorum

43) Athen. VI. 15. Cicer. de Oratore I. 52. De Rep. II. 11. Sed male ait noster in de Leg. II. 6, Platonem principem fuisse qui de Republica scripserit. Plura hac de re infra.

44) Gellius N. Attic. XIX. 5.

45) Hist. Nat. VIII. 17. Sed si Stuhr recentiorum mystagogorum unum audias, ei sensum historicum defuisse dices (Untergang der Naturstaaten 104.); sensum antiquitatis et poetices rationem in Homero interpretando Ari-

cohors sequutus, omnem illum locum, quem civilem nominamus, graviter et copiose tractavit. Quam multa enim Peripatetici illi de Republica scripserunt? quam multa de Legibus? Peripatetica disciplina, cujus nomen, ut nunc e Tullianis libris de Republica coargui potest, jam a Platone ortum traxit [46]), rerum naturalium studia mirabilium etiam et occultarum cum arte historica, geographica, grammatica, rhetorica, poetica et musica sic conjunxit, ut τῆς ἐγκυκλίου παιδείας prae reliquis omnibus veluti quoddam fuerit seminarium. Ab his Oratores, ab his Imperatores ac rerumpublicarum principes exstiterunt, et ut ad minora veniam, Mathematici, Poetae, Musici, Medici denique ex hac tanquam artium omnium officina profecti sunt [47]). Quisnam vero populus, quisnam rerumpublicarum status magis idoneus fuerit ad civilia haec enodanda, ad varia variis civitatibus utilia praecepta explicanda! Ut

stotelem fugisse, Heynii etiam est sententia. Observ. ad Iliad. VIII. 562. 821.

46) II. 29. ibi adnot. Diogenes Laertius et Ammonius dixerunt jam id nomen a Platone ortum esse. Patricii Discuss. Peripat. t. I. 128. Nomen a loco quodam umbroso, Περιπάτῳ ortum esse, maxima quidem eruditione adhibita demonstrare conatus est Johannes Jönsenius in Dissert. de hist. Peripatetica. Launoii de varia Aristotelis fortuna ed. Hermannus ab Elswich 422.

47) Ciceron. de fin. IV. 2. V. 3 et 4. De Legib. III. 5. 6. De Republ. II. 11. De Luzac LL. Att. 138. Johannis Jönsenii Dissert. Peripatetica 388 s. f. ed. Launoii de varia Aristotelis fortuna ed. Herm. ab Elswich. Vitembergae 1720. 8.

enim cunctam fere Graeciam omnesque ab ea deductas Colonias unda adluit, ita eorum mores, leges et instituta excitatis fluctibus adnatare videntur, et una urbs, Syracusae, trecentorum annorum spatio omnes rerum publicarum formas, varias civitatum seditiones et conversiones est experta. Universus victus enim et cultus antiquorum Graecorum toto coelo ab recentiorum temporum disciplina diversus fuit; non in arcanis regum conciliis, meretricum et assentatorum auctoritate, negotia publica decreta et peracta sunt, sed in foro, in concione, in Leschis, publicis foribus carentibus aedificiis, quorum una in urbe Athenis trecenta erant et sexaginta [48], omnia quae ad civitatis regimen, quae ad magistratuum jura et officia, quae ad judiciorum administrationem pertinent, haec omnia cives variis rationibus ponderatis disputaverunt et decreverunt; quis igitur non videt ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὸ σχῆμα τὸ τῆς πολιτικῆς τὴν ῥητορικήν [49]? His adde laudes et honores, qui rerum civilium peritos sequuti sunt; viri enim politici non modo in praesentiarum ad summum imperium et auctoritatem se sustulerunt [50], sed sempiternam

48) Kuhnius ad Aelian. V. H. II. 34. Graevius ad Hesiod. ἔργ. v. 493, ubi hac de re multa disputaverunt VV. DD.

49) Aristot. Rhet. 2. Etiam Poeticam partem quandam vel germen esse Politices e lib. 8. Pol. quo puerorum institutio tractatur, clarum est. Patricii Discuss. Peripat. t. I. 102.

50) Σαὶ τῷ δυναμένῳ λέγειν καὶ πείθειν sunt Gorgiae

gloriam non a civibus solum, sed a peregrinis, ut Dicaearchi satis notum est exemplum, adepti sunt; qui igitur fieri non potuisset, ut multi ore rotundo res civiles tractaverint? Sophistae, Politices et Rhetoricae magistri [51]), universam Graeciam pervagantes saepius ut Carneades Romae, de gravissimis rebus, quasi oratorio exercitii genere, in utramque partem disseruerunt [52]). Hinc perniciosa illa praecepta, quorum jam supra mentio facta est, *jura sibi homines pro utilitate sanxisse* [53]) orta, et in multis disputationibus et operibus, ut in Critiae elegiis [54]), maximis laudibus ornata sunt.

Totum istum locum, quem civilem nominamus, Peripatetici explicaverunt. Ab hac familia, Tullius ait, ista manarunt, Platone principe [55]): et post Aristotelem omnem hunc civilem in disputando locum explicuit Heraclides Ponticus, profectus ab eodem Platone. Theophrastus vero institutus ab Aristotele habitavit in

verba ad Socratem *τὰ πλήθη*. Gorg. 452. e. II. 22. ed. Heind.

51) Arist. Ethic. ad Nicom. X. s. f. Xenoph. Memorab. I. 2. 31. et quae Socrates ironice ad Protag. in Platon. Dialogo ejusd. nom. 487. IV. ed. Heind.

52) Lactant. inst. V. 4.

53) Lactant. inst. V. 16. *Οἱ πολλοὶ τῶν πολιτικῶν οὐκ ἀληθῶς τυγχάνουσι τῆς προσηγορίας, χρημάτων καὶ πλεονεξίας ἕνεκεν ἅπτονται τοῦ ζῆν οὕτως.* Eudem. I. 5. III. 117. s. f.

54) Sext. Empir. adv. Mathemat. 318.

55) Hoc neutiquam sic esse jam supra est demonstratum.

eo genere rerum; ab eodemque Aristotele doctus Dicaearchus, huic rationi studioque non defuit [56]. Post a Theophrasto Phalereus ille Demetrius mirabiliter doctrinam ex umbraculis eruditorum, otioque non modo in solem atque pulverum, sed in ipsum discrimen aciemque produxit. Nam et mediocriter doctos magnos in republica viros, et doctissimos homines non nimis in republica versatos, multos commemorare possumus; qui vero utraque re excelleret, ut et doctrinae studiis et regenda civitate princeps esset, quis facile praeter hunc inveniri potest [57]? Atqui perpauci ex aliis philosophorum disciplinis τὸ πρακτικὸν τῆς φιλοσοφίας, πῶς βιοτεύειν καὶ πῶς προΐστασθαι τέκνων προςήκει, καὶ πῶς ἄρχειν καὶ πῶς νομοθετεῖν [58] sibi tractandum praeposuerunt. Plures quidem Stoicorum, non solum Dion Stoicus et eruditus Panaetius, ut male apud Tullium legitur [59], multa scripta reliquerunt de republica, de parendo et imperando, de judiciis et de causis dicendis, sed doctorum umbraticorum argutiae magis, quam rerum civilium peritorum scripta videntur, adeoque Chry-

56) Optime ingeniosus ille Osnabrugensis, Justus Möser: Aristoteles, dieser grofse Meister in allen Wissenschaften, welcher manchen Gedanken weggeworfen, worauf nachher Andere ganze Systeme gebaut. Harlekin oder Vertheidigung des Groteske-Könighen 56.

57) De Leg. III. 6. De Finib. IV. 3.

58) Plut. de placit. philos. initio. 874.

59) De Leg. III. 5.

sippus ipse fatetur doctrinam suam ad rempublicam gerendam non conducere [60]).

Hanc vero usque ad aetatem nemo repertus est, qui rerum civilium et civitatum scriptores unum in corpus collegerit. Mirandus quidem ille Majus, qui e palimpsestis jam varia antiquitatis monumenta nobis impertiit, collectionem aliquam promisit, sed qui futilem Naudaei Bibliographiam politicam sibi exemplar esse voluerit [61]), nescio qui frugi aliquid conscripserit. Benevolo animo, accipias velim, quae in veteribus legendis sedulo annotavi.

Praeter Platonem et Aristotelem, de cujus politicis operibus infra sermo erit, sequentes politicos scriptores a veteribus laudatos esse inveni, quo quidem in Catalogo *Rerumpublicarum Descriptiones*, quarum plures apud unum Athenaeum laudantur, minime enumeratae sunt.

Ἀναξάρχου περὶ Βασιλείας apud Clement. Stromat. I. 227. a. Anaxarchus Pyrrhonis fuit praeceptor (Strom. l. c. X. 301. d. Diogen. Laert. X. s. 61.) et jonica dialecto in libello usus esse e pulcherrimo fragmento videtur. *Πολυμαθείη κάρτα μὲν ὠφελεῖ, κάρτα δὲ βλάπτει τὸν ἔχοντα· ὠφελέει* (scr. *εῖ*) *μὲν ἄξιον ὄντα, βλάπτει δὲ τὸν ῥηϊδίως φωνέοντα πᾶν ἔπος*

60) Plut. de Stoic. repugn. 1033. c. 1034. b. Cicero de Rep. I. 21.

61) Majus ad Ciceron. de Republ. I. 21. et in Praefatione.

καὶ ἐν παντὶ δήμῳ· χρὴ δὲ καιροῦ μέτρα εἰδέναι· σοφίης γὰρ οὗτος ὅρος. Clementis l. c.

Ἀναξαγόρας περὶ Βασιλείας apud Aelian. V. H. IV. 15. Attamen οὐκ ἐφρόντιζε τῶν Πολιτικῶν apud Laert. II. 6. de eo legitur, incertum igitur est, utrum hoc opus scripserit, nec ne. Interpp. ad Aelian. l. c. Hemsden de Anaxagora 22. Creuzer. ad Olympiod. Comment. in Alcibiad. prim. p. 138.

Ἀντισθένους Πολιτικὸς λόγος ἢ Πολιτεία apud Athen. V. 220. c. Meurs. Biblioth. Attic. I. Gronovii Thesaur. X. 1427. d.

Ἀριστοξένου Νόμοι Πολιτικοὶ ἢ Πολιτεία. Mahnii Diatribe de Aristoxeno p. 124. Wyttenbach. Biblioth. crit. P. IV. 451.

Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς περὶ Δημοκρατίας. Meurs. Biblioth. Attic. II. Gronov. Thesaur. Graec. 478. Sed conjectura tantum nititur v. d.

Διοσκορίδου περὶ Νομίμων apud Schol. Aristophan. ὀρν. v. 1283; ejusdem Πολιτεία Λακωνικὴ saepius apud Plutarchum citatur.

Διογένους τοῦ Κυνικοῦ Πολιτεία apud Athen. IV. 159. c. Saepius laudatur apud Plutarchum.

Ἐμπεδοκλέους Πολιτικά, quae prorsus interierunt, ut ne fragmentum quidem inveniatur. Aristoteles apud Diog. Laert. VIII. 58. Sturz. Empedocles Agrigent. 86. Attamen valdé dubito Empedoclem hunc librum scripsisse.

Ἐπικούρου περὶ Βασιλείας. Plut. non posse suaviter vivi secundum Epicurum p. 1095. d.

Ζήνωνος περὶ Πολιτείας apud Athen. XIII. 561. e. ibique Interpp. Memorabile quod Theodoretus Therapeut. lib. III. ex opere attulit: *ταῦτα ξυνορῶν καὶ Ζήνων ὁ Κιττιεὺς, ἐν τῷ τῆς Πολιτείας ἀπαγορεύει βιβλίῳ, καὶ ναοὺς οἰκοδομεῖν, καὶ ἀγάλματα τεκταίνειν.* Meursii Cyprus II. 30.

Ἡρακλείτου περὶ τῆς Φύσεως· διῄρηται δὴ εἰς τρεῖς λόγους, εἰς τὸν Περὶ τοῦ Παντὸς, καὶ Πολιτικὸν καὶ Θεολογικόν. Diog. Laert. IX. 630. ed. Casaub. Inter fragmenta a Schleiermachero in Wolfii Museo studiose collecta, quaedam sunt, quae e Politico hausta esse videntur.

Ἡρακλείδου περὶ Πολιτειῶν, quarum duo et quatuor fragmenta saepius edita et explicata sunt, *Πιθανὸν ὅτι ἠρανίσθη τὸ σύγγραμμα* cum Coraiò v. d. confirmaverim, *ἀπὸ τὰς αὐτὰς Πολιτείας τοῦ Ἀριστοτέλους. Προλεγ. εἰς τοῦ Ἀρ. Πολιτ. γ.* De *Νόμοις* aliisque Heraclidis operibus, quae *μυθώδη* esse sanus ille Plutarchus nobis auctor est (in Camillo I. 309. ed. Bryan.), Meursii peculiare scriptum conferri potest.

Θεοφράστου Πολιτικὰ πρὸς τοὺς καίρους i. e. quae essent in Republica inclinationes rerum et monumenta temporum, quibus sit moderandum utcunque res postularet. Cicero de Finib. V. 4. 5. 11. Plura exstiterunt Theophrasti scripta, quae ad res civiles spectaverunt, ut *Περὶ ἀρίστης Πολιτείας, Περὶ Βασιλείας, Περὶ Νόμων* etc., quorum fragmenta maximam partem penes me sunt collecta. De libris

autem Theophrasti, qui temporum injuria intercide-runt, peculiare scripsit opus Meursius. Gronov. Thesaur. X. Peculiare aliquid in Boethii Comment. in Aristotelis de Interpret. (p. 292. in Boethii operibus Basil. edit.) de Theophrasto legitur: In omnibus, in quibus Theophrastus disputat, post magistrum leviter ea tangit, quae ab Aristotele dicta ante cognovit, alias vero diligentius res non ab Aristotele tractatas exequitur.

Theodectus de Republica sive *de Lege* scripsisse videtur. Arist. Rhet. II. 23. Goettling ad Arist. Polit. 292. Plura invenies ad *Ἀθ. Πολ.* s. v. ψῆφοι. *Κώρυκος τῆς Παμφυλίας, ἥ ποτε Φάρσαλος, ἀφ' ἧς Θεοδέκτης κάλλει διαφέρων καὶ ποιήσας τεχνικὴν ῥητορικὴν καὶ λόγους ἀγαθοὺς γράψας καὶ τραγῳδίας.* V. Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 854.

Ἱππόδαμος Εὐρυφῶντος Μιλήσιος, πρῶτος τῶν μὴ Πολιτευομένων ἐνεχείρησε περὶ Πολιτείας εἰπεῖν τῆς ἀρίστης. Aristot. Pol. II. 5. initio. De eo conferri possunt Schol. ad Aristoph. *Ἱππεῖς* v. 306, Valesius ad Harpocr. s. v. *Ἱπποδάμεια*, et Schneider ad Vitruvium.

Κλεάνθου Πολιτικός, Νόμοι περὶ Ἐλευθερίας apud Diog. Laert. VII. laudantur.

Κριτίου Πολιτεία Ἔμμετρος. Exstant hujusce operis fragmenta quaedam lectu in primis digna, de quibus alio in libello fusius disputabo. Ceterum cf. Bayle Dict. Critique s. v. H. Meiners Geschichte der Wiss. II. 186. Schweigh. in Ind. ad Athen. s. v.

Μνησιθέου Πολιτικά, apud Athen. IX. 494 b.

Panaetii de statu civili, apud Ciceron. de Legib. III. 6. Super celeberrimo hoc Stoico conferri potest van Linden Diss. de Panaetio Rhodio. Lugd. Batav. 1802. Beier ad Ciceron. de Officiis I. 7. Meursii Rhod. II. 10. s. v.

Τηλεκλέους τοῦ Μιλησίου Πολιτεία. Aristot. Pol. IV. 11. 3.

Φαλέου τοῦ Χαλκηδονίου περὶ τῆς Πολιτείας apud Aristot. Pol. II. 4. 1. 8. 13. De hoc Phaleo aliunde non constat.

Imo: Phalea, vid. Arist. Poli II, 5 p. 68 Conring.

Χρυσίππου περὶ Νόμου apud Martian. l. 2. D. de Lege, *περὶ Πολιτείας* apud Sext. Empir. Hypotyp. III. 24. conf. Baguet de Chrysippo p. 331 seq., qui tamen falso autumat, hoc Stoicorum fulcimen nunquam seorsum *περὶ Νόμων* scripsisse, l. c. 334.

Χρυσογόνου Πολιτεία apud Athen. 648. d.

Ἀνωνύμου Πολιτεία, cujus exstat synopsis apud Photium; eadem fortasse, quam Majus se in Vaticana Bibliotheca invenisse ad Cic. de Rep. profitetur.

Haec veluti *γεῦμα* exhibuimus integrae fragmentorum cellectionis eorum omnium qui scripserunt *περὶ Πολιτείας* vel *περὶ Πολιτειῶν*, *περὶ Νομοθετῶν*, ut Hermippus (Athen. XIV. 619.) et Apollodorus (Heynii Apollodori fragm. t. II. s. f.); *περὶ Νομοθεσίας*, ut Demetrius Phalereus (Harpocrat. passim); *περὶ Δήμων*, ut Diodorus (Meurs. Biblioth. Att. s. v.); *περὶ Γενῶν*, ut Draco et Melito (Harpocr. s. v. *Ἐτεοβ.* et *Καθέτος*); *περὶ Νομίμων βαρβαρικῶν*, ut Nymphodorus (Clement.

Protrept. 43. a. Bayle Dict. s. v.) aliique multi; περὶ Νόμων vel Νομίμων καὶ Ἐθῶν, ut Telephus Pergamenus (Suidas s. v.) et Dioscorides (Schol. ad Aristoph. ὀρν. v. 1283.), περὶ Εὐγενείας καὶ Ἐλευθερίας, ut Metrodorus (Diog. Laert. X. 1.), Aristoteles aliique multi; quorum omnium Politicorum fragmenta, quae ad Rempublicam, leges, mores, instituta et universe ad res civiles pertinent, in unum corpus redacta atque dilucide digesta rerum civilium studiosis cupide condonare voluerim [62].

62) Rerum tyrannicarum scriptores summo studio accuratissime recensuit Augusti Matthiae discipulus Ebert in Dissert. Siculis. Prodierunt Regiomontii Prussorum 1825. 8.

PARS POSTERIOR.

Cuique, etsi maxima mentis acie praeditus sit, tria praecipue ad perfectum politicum et usum et politicorum scripta civitatumque instituta et leges sedule et diligenter perlegere opus esse, nemo non videt. At rerum civilium usu et peritia Graecorum praesertim Romanorumque scriptores eminent, quippe qui illa aetate historiam vel politica praecepta litteris mandarunt, vel exercitibus praefuerunt, vel maximas civitates rexerunt, vel certe magnum rerum civilium militariumque usum sibi comparaverunt. Quo tandem, hercle, hoc aliter fieri potuerit? Tunc litterae magistratibus regibusque inseparabiles exstiterunt comitatores et summis efferebantur laudibus; Philosophi, qui in legum civitatumque naturam et in naturales earum conversiones enixe inquisiverint, a populis principibusque ad leges scribendas arcessiti sunt [63];

63) Plato a Cyrenaeis et Arcadibus, ut leges ipsis ferret rogatus, bonas ob causas, honorificum munus recusavit. Morgenstern de Plat. Polit. 289.

excelsissima quaeque ingenia coronis et statuis passim donata divum adeo honoribus affecta sunt [64]). Eheu, quanto a veteribus illis nostra distat aetas! Litterae despectae et qui rerum civilium studiis se adscripserint, maximas principibus et oligarchicis viris suspiciones praebent, aeterna atque inconcussa ratio . . . . . quo vero aberravimus? in rem nostram revertamur!

Noster ille Stagirites, quamquam omnibus longe (Platonem fortasse excipias) ingenio, acumine et diligentia praestans, mundanas res, sicut in philosophicis disputationibus ita etiam in vita, non solum non in ludibrio et despectui habuit, sed callide humaniterque iisdem uti sibi praeposuit. Tyrannorum quidem in scriptis inimicissimus, Hermiam tamen Atarnensium tyrannum tanta sibi amicitia conciliavit, ut princeps filiam ei in matrimonium collocaverit; a Philippo, Alexandri filii magister, summa cum laude officium peragens, hoc unicum laboris praemium petiit, sive ut aliis placet ab Alexandro discipulo, ut patria Stagira, bello eversa, urbs veteris Thraciae ad sinum Strymonium sita, restitueretur; restitutis vero civibus leges scripsit [65]); tan-

64) Aelian. V. H. XIII. 22. ibique Perizonius.

65) Aelian. V. H. III. 17. ibique Interpp. Aristotelem Callisthenes frustra imitatus est. Plutarchi de Stoic. Repngn. c. 20. *Καλλισθένει τινὲς ἐγκαλοῦσιν, ὅτι πρὸς Ἀλέξανδρον ἔπλευσεν, ἐλπίζων ἀναστήσειν Ὄλυνθον, ὡς Στάγειρα Ἀριστοτέλης.* De varia scriptura civitatis aut *Stagira* aut Stagiros docte disputat Nunnesius ad Aristotelis vitam p. 25. Nunc parvus est vicus et Macri a Graecis illius regionis nominatus. Patricii Disquis. Peripat. initio.

tum se in Alexandri amicitiam insinuavit, ut Stagiritae potius quam patris auctoritate commotus adversus Persas iisse putaretur [66]; varia opera quoque principibus viris, sicuti Themisoni Cypriorum regi Protrepticum suum adscripsit [67]. Hac vero cum principum familiaritate summam conjunxit diligentiam in antiquis monumentis investigandis et rerumpublicarum causas, formam, leges, publicos et privatos mores sedulo perscrutatus est, — quid, quod non civilia omnia et suae et praeteritae aetatis maxima cum perspicuitate vidisset atque aureis commentariis explicasset? agedum hujusce generis scripta recenseamus.

Duae sunt in genere humano Aquilae, magni illius Julii Scaligeri sunt verba, una bellica, Julius Caesar, altera rei litterariae, Aristoteles. Ille castra militum incredibili celeritate pervolavit, hic disciplinarum culmen ingenii summa sagacitate attigit [68]. Eandem fere sagacitatem et maximam animi contentionem in Aristotele explicando opus esse, neminem leviter saltem doctum fugisse credo. Ipse quidem Stagirites more suo verae cujusque rhetoricae fontes, naturam humanam, acer-

66) Plut. de Alexandri fortuna 327. f.

67) Leve exstat Protreptici fragmentum in Olympiodori Comment. ad Alcibiad. prim. 144. ed. Creuzer.

68) Belle Quintilianus de Inst. Orat. XII. 11. Quot seculis Aristoteles didicit, ut non solum quae ad Philosophos atque Oratores pertinent, scientia complecteretur, sed animalium satorumque natura omnes perquireret? *Illis enim haec invenienda fuerunt, nobis cognoscenda sunt.*

rime perscrutatus est, adeoque ῥητορικὰς τέχνας edidit, — sed, ut decet in acroamaticis, rebus magis quam verbis animum adhibuit. Mollis est enim oratio philosophorum et umbratilis, nec sententiis nec verbis instructa popularibus, *nec vincta numeris, sed soluta liberius*. Nihil iratum habet, nihil invidum, nihil atrox, nihil mirabile, nihil astutum, casta verecunda virgo incorrupta quodammodo [69]). Attamen magis quam par est, praefractum est ejus orationis genus, obscurus saepe sententiarum nexus vel saepius particulis quibusdam γὰρ, δὲ, οὖν, καίτοι etc. conglomeratus; ut maximam partem sententiis intermediis disputatio explenda sit; hac vero oratione in *Acroamaticis* praesertim scriptis utitur, alia in *Exotericis* [70]); ὅτι γὰρ οὐκ ἀσθενείᾳ λόγου τὸ ἀσαφὲς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἐγένετο, ἴσασιν μὲν καὶ οἱ μετρίως λόγῳ παρακολουθεῖν δυνάμενοι, ἔτι πολλὴν ἐμφαίνει λεκτικὴν δύναμιν ἡ Ἀριστοτέλους ἑρμηνεία, ὡς δι' ὀλίγων πολλάκις συλλαβῶν παραδιδόναι, ὅσα οὐκ ἄν τις ἐν πολλαῖς περιόδοις ἐδίδαξε [71]). Difficillima igitur est horum librorum versio in recentioris cujusdam populi sermonem.

69) Cicer. Orat. 19.

70) Hoc de duplice operum Aristotelis genere conf. Pol. I. 5. VII. 6. VII. 4. VIII. 1. Eudem. II. 1. et Buhlii Arist. edit. t. I. Wyttenbach. ad Heusdii Specimen Critic. in Plat. 46. Ἀκροαματικὰ mane, ἐξωτερικὰ vero pomeridiano tempore docuit Aristoteles. Turnebus ad Quint. III. 1.

71) Simplicii Προλεγ. εἰς τὰς Ἀριστοτέλους Κατηγορίας. Basil. 1551. p. 2. a. l. 35 seq. Latini Interpretes verba-

Variae sunt philosophiae disciplinae, variae *laudandarum omnium artium procreatricis* divisiones; neutiquam vero Peripateticorum illa est in tres partes partitio: in *naturae* nempe *obscuritatem*, in *disserendi subtilitatem*, in *vitam atque mores*, neque hac in re, ut in aliis pluribus ad historiam philosophiae pertinentibus Tullio nostro fides est habenda [72]). Omnem vero illum de Philosophia locum Peripatetici in *τὸ θεωρητικὸν* et *τὸ πρακτικὸν* diviserunt [73]), et apud Nostrum, ut Simplicii, doctissimi certe Aristotelis interpretum, verbis utar, *τῶν δὲ πρακτικῶν τὰ μὲν Ἠθικά εἰσι, ὡς τά τε Νικομάχεια καὶ Εὐδήμεια καὶ τὰ ἐπιγραφόμενα Μεγάλα, τὰ δὲ Οἰκονόμικα, τὰ δὲ Πολιτικά, ὡς οἱ οἰκονομικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἐπιγεγραμμένοι λόγοι* [74]). Ethica quidem illa ad nostram rem minime pertinentia, seponamus, atque ad Politica nostra pergamus.

tim saepius vertentes nihil fere ad intellectum prosunt; aut, quia se quam possunt Ciceronis simillimos esse cupiunt, quae ab illo breviter et subobscure dicta sunt, ea hujus more dilatant atque diducunt. Mureti opera ed. Ruhnk. III. 324.

72) De Finib. IV. 2. ibique Muretus.

73) Plut. de Placit. Philos. init. 874. Muretus l. c.

74) Simplicius l. c. p. 1. b. l. 29. *Εὐκόλως τὴν εἰς δύο τομὴν ἡ φιλοσοφία δέχεται, εἴς τε τὸ πρακτικὸν καὶ εἰς τὸ θεωρητικόν· διότι καὶ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς δυνάμεις ὑπάρχουσι δύο, ζωτική τε καὶ θεωρητική, ἃς ἡ φιλοσοφία κοσμεῖν ἐθέλει καὶ τελειοῦν.* Joannis Grammatici in Arist. Meteorol. init. idem fere Aristoteles ipse profert in secundo physico.

Ἀριστοτέλους Πολιτικῶν βιβλία ή.

Veram illam excelsissimi Romanorum oratoris sententiam: maximam animi contentionem in Aristotele legendo adhibendam esse, neminem certe, qui hoc ad opus studium contulerit, latuit. Eique vero sermonis asperitatem superanti, difficillimum saepe sententiarum nexum, quem nisi percipias, ubique ut Conringius lacunas deprehenderis, penitus intelligenti, amplissima praemia summosque fructus fore perfacile contenderim. Quippe quod in aliis philosophiae partibus Aristoteles, *frequenter quidem non intellectus*, mediae aetatis recentiorumque temporum magister fuit; sic rerum civilium doctrinam ex eo et sacris litteris, vide sis St. Thomae Aquinatis [75]) de regimine Principum opusculum vel *Dantii de Monarchia* libellum, scriptores maximam partem hauserunt. Quid, quod Machiavelli in famoso illo libello nostrum exscripserit [76])? Quid tandem de reliquis dicam, e. g. de claris quondam *Lipsii monitis et exemplis politicis*? (Scaliger vir acerrimus de iis scripsit: Lipsius non est Politicus, nec potest quidquam in Politica; nihil possunt pedantes in illis rebus, nec ego nec alius doctus possemus scribere in

75) Scripsit etiam commentaria in Aristotelis Politica. Divi Thomae Aquinatis in libros Politicorum Aristotelis Commentaria. Romae 1492. fol. parch.

76) Pol. V. 9. Corai Prolegom. γ. ad Polit. Locis amborum scriptorum comparatis omnium sub oculis hoc posuit Ranke: Zur Kritik neuerer Geschichtschreiber 195.

Politicis.) Merito igitur Buchnerus: Aristotelem maxime dignum videri qui ediscatur totus. *Hic ille fons est, unde caeteri omnes duxere latices, et cui maxime debent, quidquid aut ordinis aut bonitatis ibi invenitur* [77]. Plurima etiam recentiorum philosophorum placita, inaudita habita, quasi novissimis primum Gallorum seditionibus in lucem edita essent, in dilaceratis illis proh dolor! libellis duo millia abhinc annos consignata deprehenduntur [78]; quandoquidem sive Stagirites ipse opus praeclarum non perfecerit, sive in notissimis scripturarum Aristotelicarum vicissitudinibus extrema operis pars amissa sit, mutilum esse opus et dilaceratum diligenti cuique lectori perspicuum erit. Hoc quidem certum est, antiquissimis jam temporibus non plures quam octo acroamaticorum politicorum libros exstitisse, nec apud Diogenem Laertium plures inveniri [79] nec a Joanne Stobaeo, suae aetatis longe doctissimo, qui in eclogas suas ethicas politicorum summam transtulit, plures excerptos esse libros [80], ac ne ver-

77) Buchneri epistolae ed. 1707. 8. 117.

78) Unum solum exemplum profero. Popei, britanni poetae sententia:

for forms of governement let foals contest,
Whatever is best administred is best.

atque in de Tracy *Commentaires* etc. multis verbis explicata occurrit jam apud nostrum III. 5. 1. Ὅταν μὲν ὁ εἷς ἢ οἱ ὀλίγοι ἢ οἱ πολλοὶ τὸ κοινὸν συμφέρον ἄρχωσι, ταύτας μὲν ὀρθὰς ἀναγκαῖον εἶναι πολιτείας, τὰς δὲ πρὸς τὸ ἴδιον ἢ τοῦ ἑνὸς ἢ τῶν ὀλίγων ἢ τοῦ πλήθους παρεκβάσεις.

79) V. 24.

80) 196. Aureliae Allobrogum 1619. Excerpendi

bum quidem apud Grammaticos, Commentatores; laudantur quidem libri ab Eustathio [81]) ceterisque minorum gentium compilatoribus, e deperditis quibusdam libris in medium allatum est et veteres hujusce operis interpretes, quorum plures jam saeculo tredecimo exstiterunt, qui e graeco in latinam linguam transtulerint [82]), semper *se reliqua hujus operis in graeco nondum invenisse* ingenue professi sunt. Ipse etiam Aristoteles saepius *haec in sequentibus tractatum iri* pollicetur, quae quidem frustra in sequentibus quaesiveris. Omnibus his perpensis, opus ipso ab Aristotele non absolutum esse, mihi maxime verosimile esse videtur. Erat vero hoc in more institutoque veterum positum, ut, cum libros perlegerent, eorum de quaque re sententias excerperent, itemque argumenta, quibus res illas confirmabant, adnotarent; neque id solum faciebant, sed quae ipsi persaepe probavissent adnotabant, qui

finem facit ad VII. 14. 10. et *τῶν μὲν πολιτικῶν τὰ μὲν ἀκεφάλεια ταῦτα* adjungit. De opere *Περὶ Πολιτικῆς, ἢ Γρῦλλος* apud Anonymum reperto conf. Buhle l. c. 122. *Περὶ Ῥητορικῆς* legendum esse contendit Menage ad Diogen. Laert.

81) Ad Iliad. I. 126. laudat Pol. V. 9. 6.

82) Jourdain Recherches critiques sur l'age et sur l'origine des traductions latines d'Aristotele 195. Roberti Lincolensis episcopi primam esse Politices versionem, non idoneis quidem argumentis contendit, 76. 231. Antiquam hanc versionem in libris Aristotelis corrigendis maximo auxilio esse v. cl. Victorius professus est. Melii Vita Ambrosii General. Camaldul. t. I. pag. 156. Bandini P. Victorii vita 46.

quidem libri *Commentarii* vocantur [83]; equidem nescio an talia commentaria, limatius quidem composita, nondum vero absoluta habeamus in acroamaticis his rerum civilium praeceptis [84]; doctrinae politicae ex magna illa Rerumpublicarum collectione compendium esse, proxima fortasse veritatis est sententia.

Si numerum librorum Aristotelis computaveris, plus quam quingentos libros repertos esse merito antiquitas jam stupuit [85]. Quinquaginta fere volumina *De Animalibus* Aristotelem condidisse Plinius ait, quibus omnibus etiamnum se usum esse significat [86]; Antigonus Carystius septuaginta numeravit [87]; quadraginta Analyticorum libros Aristotelis nomine inscriptos exstitisse è variis Analyticorum interpretibus satis notum est [88]. Recensus autem Aristotelicorum librorum a

83) Ammonius in Categorias vers. lat. Venetiis 1559. p. 78.

84) Putidus est error in opere La republique de Ciceron, Parisiis 1798. Legitur enim ibid. I. adn. 7. «Aristote avoit rangé ses institutions par ordre et les avoit accompagnées de remarques dans autant de traités particulières, au nombre de 158.» — Nullum sino diem praeterire, Petri Victorii sunt verba ad a. 1569, quo non aliquid notem ad Comment. in Aristotelis Polit., eruamque aliquid e tam magno cumulo difficultatum; attamen primum sub anno 1576 Commentarii prodierunt. Bandini vita P. Victorii 67.

85) Menage Observat. ad Diog. Laert. p. 201.

86) Hist. Nat. VIII. 16. 17.

87) Schweigh. Animadv. ad Athen. VII. 281. f.

88) Jo. Philopon. ad Analyt. prior. fol. 2. a. —

veteribus scriptoribus jam confectos habemus tres, et quidem primum in vita Aristotelis apud Diogenem Laertium; secundum in vita ejusdem, auctore Anonymo, a Menagio Observationibus ad Diogenem Laertium inserta; tertium in arabica philosophorum bibliotheca, quae manuscripta servatur in Bibliotheca Scorialensi, unde illum excerpsit Casirius in opere inscripto: *Bibliotheca Arabico-Hispana* [89]). Non est nostrum numero et ordine in varios librorum Stagiritae recensus investigare, praesertim cum haec provincia a doctissimo Buhlio jam occupata fuerit [90]). Multum autem, notissimis Aristotelicorum operum vicissitudinibus in inscriptionibus et in ordine librorum variatum esse, non tam ex eo apparet, quod in Codicibus manu exaratis et in vulgatis editionibus plures libri diversis nominibus insigniantur aut locum sibi debitum non teneant; quam potius ex interna confusione, qua praestantissima philosophi opera, v. c. quae hodie vocantur Physica, Metaphysica, Parva Naturalia, Problemata, Ethica ad Nicomachum et Eudemum, Politica, liber male vulgo in-

In Regia Bibliotheca Matridensi occurrit Prooemium libri Aristotelis de animalium Proprietate aliunde minus notum, rubris litteris adscripta *Constantini Lascaris* annotatiuncula: ἔοικεν γὰρ Ἀριστοτέλει. Iriarte Catal. I. 322. Liber de Agricultura Aristotelis exstat arabice. Herbelot Bibl. orient. 969.

89) Diog. Laert. V. 19. Menagii Observ. 201. Casirii Biblioth. Arab. Hispan. I. 306. Buhle de libris Aristotelis deperditis Comment. XV. 62.

90) l. c.

scriptus de Xenophane, Gorgia et Zenone, et alia ad nos pervenere [91]). Etenim jam veteres quaedam Aristotelis opera νοθεῖα esse putaverunt [92]). Quo vero numerus librorum Aristoteli suppositorum maximopere increvit, id fuit Ptolemaeorum et Attalorum magnas bibliothecas Alexandriae et Pergami condendi studium, quo reges illi certantes libros, Aristotelis nomen prae se ferentes, undequaque magnis sumtibus coemerunt. Excitati itaque sunt homines lucri avidi, ut regibus illis imponentes venderent proprios ingenii foetus pro libris Aristotelicis [93]). His adde eadem saepe scripta non solum variis nominibus [94]), sed particulam quandam libri integrum quasi opus laudari [95]). Quid? quod, omnibus his perpensis, non multos suppositicios ab aliis confectos foetus operum Aristotelicorum catalogo non ademeris?

Id vero, quo tempore opus aliquod amissum sit, accurate explicare, hoc, vel maxima diligentia adhibita, fieri non potest; Grammaticorum enim, Paroemiographorum aliorumque umbratilium doctorum lau-

91) Buhle l. c. 58.

92) Athen. XV. 697. a.

93) Plura hac de re Bayle Lexic. s. v. Tyrann. Not. D. Heynii Opusc. academ. I. 129. Buhle l. c. 66. Menage ad Diog. Laert. VIII. 35. Meiners Geschichte etc. I. 573.

94) Brandis de perditis Aristotelis libris de Ideis et de Bono 6.

95) Marx ad Ephorum et Cretica mea. Ita, ut Buh-

data flocci aestimanda sunt. Quandoquidem Suidas, Hesychius, Eustathius, alii, et vero etiam Apostolius, Cardinalis Bessarionis amicus, saeculi decimi quinti scriptor, horum Aristotelicorum operum fragmenta in medium attulerunt aliorumque clarissimorum scriptorum [96]), quibus, ut pro certo habeo, ne leviter quidem universum opus inspectum est. Recentiorem enim semper fere antiquiorem Grammaticum transscripsisse, in horum scriptorum operibus legendis perfacile invenias, ingenue interdum serioris aetatis scriptor profitetur: se alius auctoritate opus aliquod afferre et uti Eustathius ὥς φασιν adjungit [97]). Non meum est nunc disquirere omnia illa commoda, quae perhibent, portentosis illis cruciatorum e bellis emanasse, utrum re vera exstiterint nec ne [98]), sed hoc summorum etiam virorum auctoritate commotus dicere audeo: barbarica ista incultorum Latinorum Constantinopolis expugnatione auream veterum operum copiam, proh dolor! in

iis verbis utar, quae praeter πολιτικὴν ἀκρόασιν laudarunt scripta Aristotelica argumenti politici Diogenes Laertius et Menagii Anonymus; *Πολιτικὸν α'* — *Πολιτικὰ β'* haud dubie non fuerunt opera singularia a Politicis diversa. Buhle l. c. 121.

96) Sic Apostolius prooemio proverbiorum laudat Panaetium de Officiis. Cicer. de Offic. I. 2. §. 7. ibique Beier.

97) Eustath. ad Dionysii Periegesin v. 1140. Buhle l. c. 126.

98) Notissimus est hac de re Heerenii libellus, quocum conf. Jourdain l. c. 40.

sempiternum perditam esse [99]). Quot tandem a Photio, celeberrimo et doctissimo Patriarcha, lecta sunt, quorum ne vestigium quidem post eum invenire possumus! Attamen nostris praesertim temporibus de perditorum quorundam operum inventione nobis omnino non est desperandum; fieri enim potest, ut e palimpsestis, quibus jam fragmentum operis Aristotelis *de Justitia* debemus [100]), aut ex antiquis in aramenicam vel aliam linguam versionibus frugi aliquid eruatur.

Laudatissimos illos *de Alexandro* amici et magistri Aristotelis libellos deperditos esse, dum futilia quaedam de Magno illo scripta ad nostram aetatem pervenerint, saepenumero admiratus sum [101]); atque jure argui potest summi illius viri consilium et auctoritatem variis temporum vicissitudinibus Philippi filio numquam defuisse. Ephebo autem, ut prudentissimus ille Gallus Telemachum, librum *Περὶ Βασιλείας* inscripsisse videtur *παιδεύων αὐτὸν ἐν τούτῳ μονοβίβλῳ ὅπως δεῖ βασιλεύειν* [102]). Neutiquam ob amissa praecepta poli-

99) Graviter ut assolet, horum temporum historiam Schlosserus nuper descripsit. Weltgeschichte t. III. P. 2. Sect. 1.

100) Alter (Aristoteles) autem de ipsa justitia quattuor implevit sane grandis libros. Cic. de Republ. III. 8. Male igitur Buhle l. c. 116. autumat opus adhuc in libro quinto Ethicorum ad Nicomachum exstare.

101) Buhle l. c. 126.

102) Vita Aristotelis auctore Ammonio. Aristotelis oper. I. 48. 56. ed. Bip. Diog. Laert. V. 22. Perlustravi figmentum quoddam Aristoteli falso adscriptum:

tica, quae enucleate in Politia habemus [103]), sed peculiaribus Macedonici regni rationibus, de quibus Stagirites certe disseruit, nos privatos esse merito dolemus. Est fortasse liber, arabico sermone sic inscriptus:

Hyes ab ul ghalie uel maghlue

Ratio victoris et victi: exstat liber in regia Bibliotheca Parisiensi No. 918 et 924. Herbelot Biblioth. orient. 128 et 976. Arabicam inscriptionem Scherer V. Cl. Bibliothecae Monacensis Bibliothecarius adscripsit. In libello de Alexandri fortuna Plutarchus sapientissimum consilium affert: *Ἀριστοτέλης συνεβούλευσε αὐτῷ τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς, τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενον.*

Non umquam vero damnum operis *Περὶ ἀποικίας* resarcire possumus; in servatis enim Aristotelis operibus nullum est *de Coloniis* argumentum [104]). Diversae autem plane ab iis exstiterunt coloniarum deducendarum causae rationesque apud antiquos, quam quae recentiores populos, Hispanos praesertim, quarta terrae

l'histoire de l'estat et du gouvernement des roys et des princes appellé le secret des secretes, lequel fist Aristote au roy Alexandre. à Paris s. a. 4to. Nunnesii notae in Aristotelis vitam p. 57. Fabricii Biblioth. gr. t. III. Aristoteles c. 37. Jourdain l. c. 200. De Theophrasti opere ejusdem nominis conf. *Αἰσυμνήτης* inter fragmenta.

103) III. 9. seq.

104) Fabricii Biblioth. gr. III. 9. Buhle l. c. 113. Memorabilis exstat locus Pol. I. 1. 7. *Πᾶσα οἰκία βασιλεύεται ὑπὸ τοῦ πρεσβυτάτου, ὥστε καὶ αἱ ἀποικίαι διὰ τὴν συγγένειαν.*

parte detecta, ad colonias mittendas impulerunt. Superfluam enim nimiamque multitudinem pro locis angustis modicisque terrae regionibus variae Graecorum gentes nimium quasi sanguinis emiserunt in Campaniam, Siciliam, Asiam et usque ad Africam flumenque Istrum. Neque subjectae erant metropoli, neque patriae tributum solvebant, sed civitatem patriae more peculiaribus magistratibus peregrinis in regionibus, pietate quidem in Metropolin uti in parentes servata, instituerunt (toto coelo autem diversus est recentiorum hominum coloniarum deducendarum mos [105])); quae quidem omnia a Nostro in perdito illo libro disputata, sed primarium *de coloniis in Asiam deducendis* operis scopum fuisse, verosimile videtur. Nam Alexander vel humanitate vel prudentia commotus, uti ad celeberrimam illam urbem in Aegypto constituendam, sic etiam coloniis in Asiam mittendis animos advertit. Proh dolor inceptis relictis periit, victor ipse turpissimis victus voluptatibus. Attamen litterarum graecarum vestigia vel apud Parthos imperio Romanorum vigente reperta, usque ad Macedonum occupationem sequenda esse quis non videt?

In omnibus omnium rerum Nostri disquisitionibus elucet gravis illa in Politicis effata sententia: δεῖ τοῖς εὑρημένοις ἱκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι

105) Plura hac de re invenias in notissimo opere: An inquiry into the nature and causes of the wealth of Nations by Ad. Smith. IV. 7.

ζητεῖν [106]); hac mente δικαιώματα πόλεων, Τὰ ἐκ τῶν Νόμων Πλάτωνος α' β' γ' et Τὰ ἐκ τῆς Πολιτείας confecit [107]). Nescio an alia de re plura disputata, plures sententiae enunciatae sint, quam de inimicitia, quae inter Platonem et Aristotelem orta esse dicitur. Ingenioso illi Gallo, cujus dicta acutiora saepe sunt quam vera, placuit: Aristotelem hac mente solum, ut in Platonem disputaret, Politiam scripsisse [108]). Quisnam talia impugnare voluerit? Qui vero de illis, in quibus Plato ab Aristotele reprehenditur [109]), magistrum a discipulo non intellectum esse ex ipsius Platonis scriptis demonstrare conati sunt, non cogitaverunt: Platonem nonnumquam alia in editis, alia in ἀγράφοις tradidisse [110]), quae eum admirari non decet, qui *naturam* veritatis venatoris, ἡ γὰρ φιλοσοφία θήρα τῆς ἀληθείας ἐστί, cognovit; variae enim sunt variis temporibus et mutabiles cujusque investigatoris de rerum natura sententiae. Nullius igitur esse momenti exa-

106) VII. 9. 5.

107) Diog. Laert. V. 22. Morgenstern l. c. 25. 5. Idem est fortasse libellus, qui arabice *De voluptate* inscriptus est, Hadgi Khalfa enim dicit eo in libro commentaria inesse de Platonis Politia. Herbelot Bibl. orient. 977.

108) Esprit des lois XXIX. 19.

109) Primus quem scimus fuit Eubulus, philosophus Platonicus, uti a Longino discimus apud Porphyrium de vita Plotini 13. ed. Basil. Vid. fragmenta Longini 120. ed. Toup.

110) Brandis l. c. 26. ibique laudata.

men a recentioribus quibusdam de autenthia operum Platonis institutum, luce ipsa est clarius.

Δικαιώματα πόλεων [111]) auctor vitae Aristotelis, quem primum edidit Petrus Joannes Nunnesius atque luculento simul commentario explicuit; *justificationes graecarum civitatum nominat, quibus lites Graecorum determinabat* [112]). In iis vero, quae ad operis sententiam attinent, nec Valesio nec Buhlio assentiar. Valesius falsa quadam apud Ammonium Grammaticum lectione ductus, putavit: Philosophum hoc libro de justis bellis, quas ob causas indici debeant quibusque legibus gerenda sint, disseruisse [113]); Buhle Nunnesii vita Aristotelis commotus δικαιώματα πόλεων hujusmodi argumentum habuisse autumat, ut Alexander civitatibus quibusdam propitius redderetur [114]). Ex operis fragmentis, cum duo solum exstent, nihil certi evincere licet. Apud Ammonium Grammaticum s. v. *Νῆες* haec leguntur: *Ἀριστοτέλης δὲ ἱστορεῖ ἐν δικαιώμασι πόλεων* [115]) *οὕτως· Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς ὑπὸ ταυτὸν*

111) Arist. oper. I. 23. ed. Buhle.

112) Conring introd. in Polit. Aristot. Op. omn. II. 462. ubi quae addidit: *scripta est ab eo posterius historia politiarum*, aliunde, quod sciam, non sunt nota. Nunnesii in vit. Arist. p. 81.

113) Vales. ad Harpocr. 273. In eodem errore Grotius versatus est in praefatione *de jure belli ac pacis*. Miror idem nunc etiam in Schoell de la litterature greeque III. 280. scriptum esse.

114) Buhle de libris Arist. etc. 123.

115) Sic quidem legendum est, perperam in codici-

χρόνον, Ταραντίνων αὐτὸν μεταπεμψαμένων ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, ἐξέπλευσε ναῦσι μὲν πέντε καὶ δέκα, πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατηγικοῖς [116]). Alter locus apud Harpocrationem s. v. Δρυμός exstat: Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς δικαιώμασί φησιν οὕτως· Ἔπειτα Δρυμὸν ἓν Ἀττικὸν καὶ ἕτερον Βοιώτιον. Δικαιώματα vero, ut bene apud Suidam s. v. legitur, sunt *privilegia, peculiaria rerumpublicarum jura,* quae Aristotelem in suo opere descripsisse, equidem persuasum habeo.

Utique jam antiquis non satis clarum fuit, utrum Aristoteli an Theophrasto librum Περὶ ἀτόμων γραμμῶν adscriberent [117]); sic et veteres et recentiores de libro Περὶ Εὐγενείας dubitationes moverunt [118]). Saepe-

bus πολέμων legitur. Ita habet Ptolemaeus Ascalonita, quem fere transscripsit Ammonius. Fabricii Biblioth. gr. t. IV. p. 520. Aliis etiam locis haec verba inter sese commutata sunt. Malne Diatribe de Aristoxeno 53. Procli successoris in Plat. Alcibiad. Primum Commentarii 267. ed. Creuzer.

116) Eadem apud Eustath. ad Iliad. H. p. 559. 624. B. ed. Rom. attamen ὥς φασιν adjungit.

117) Loca ex Simplicio et Philopono collegit diligentissimus Meursius in Theophrasto. Gronov. Thesaur. X. 630. b.

118) Plut. in vita Aristidis I. 335. c. Athen. XIII. 555. n. De recentioribus conf. de Luzac. Legg. Attic. I. §§. 1 et 4. Etiam ab aliis hoc de loco scriptum est, e. g. a Metrodoro, cujus περὶ Εὐγενείας laudatur a Diog. Laertio, initio Epicuri. Hadgi Khalfa in biblioth. philos. arabica laudat Aristotelis librum de generis nobilitate Casiri I. 306.

numero mihi, auctoris acumen mentisque gravitatem cogitanti, mirum visum est, qui, cum in iis, quae ad feminas servosque attinent, veriora a poetis et sophistis (quorum plures inimicorum scriptis nunc diffamiti, ingenui procul dubio fuerunt veritatis investigatores) doceretur, e perversis Graecorum opinionibus ad veritatem Stagirites se attollere non potuerit. Atqui notissimae sunt ejus sententiae: *homines qua liberos qua servos natura gigni, aliam feminarum esse naturam, aliam virtutem, aliam justitiam* [119]), cum Euripides jam in scena docuerit:

Ἴδιον οὐδὲν ἔχομεν· μία δὲ γονὰ
Τό,τ' εὐγενὲς καὶ τὸ δυςγενές [120]).

et alio loco:

Εἰς δ' εὐγένειαν ὀλίγ' ἔχω φράσαι καλά.
Ὁ μὲν γὰρ ἐσθλὸς εὐγενὴς ἔμοιγ' ἀνήρ.
Ὁ δ' οὐ δίκαιος, κἂν ἀμείνονος πατρὸς
Ζηνὸς πεφύκῃ, δυςγενὴς εἶναι δοκεῖ [121]).

et Lycophron aliique sophistae, *rem omnino futilem et inanem esse nobilitatem* [122]) demonstaverunt. Qua ani-

119) Pol. I. 2. 20. I. 5. 8. 10. II. 6. 4. Rhet. I. 5. 296. initio. Quod ad feminas attinet, ut ipse profitetur aliam edixit sententiam Socrates. Xenoph. Conviv. II. 9. *ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὖσα τυγχάνει.*

120) Jo. Stobaei de Nobilitate 1. 84. 492. l. 35. fragm. ex *Alexandra* vel *Alexandro*.

121) In Dictye, fragm. X.

122) Stobaeus l. c. 494. l. 48. Ibi Luzac LL. Attic. 87. 4. ingeniose emendavit, pro *καινόν, κενόν*. Religiosus ille Plutarchus vehementer in Sophistas disputat. Stob. l. c. 498. l. 30.

rni, ingenii et doctrinae in summo viro labe homunciones aliqui nostrae aetatis enisi, putida et indigna placita de hominum societate et de natura humana confabulati sunt [123]); liberalibus vero et magnanimis imbecillis solum humanae naturae novum est argumentum. Equidem fragmentorum sermonem et doctrinam cum aliis, politicis praesertim Aristotelicis scriptis comparans, non dubitavi asserere: Librum *Περὶ Εὐγενείας* genuinum esse Stagiritae foetum. De nobilitate vero, *cujus in mediae aetatis et nostri temporis sensu atque significatione, ne vestigium quidem est apud Graecos*, haec docet in Politicis [124]): *Ἡ εὐγένειά ἐστιν ἀρχαῖος πλοῦτος καὶ ἀρετή. Εὐγενεῖς εἶναι δοκοῦσιν, οἷς ὑπάρχει προγόνων ἀρετὴ καὶ πλοῦτος.* Eadem fere in altero fragmento libri de Nobilitate [125]) leguntur: *Ἡ μὲν εὐγένειά ἐστιν ἀρετὴ γένους. Οὐχ οἱ πλούσιοι, οὐδ' οἱ ἀγαθοὶ, ἀλλ' οἱ ἐκ πάλαι πλουσίων, ἢ ἐκ πάλαι ἀγαθῶν, εὐγενεῖς εἶεν ἄν. ζητεῖ γὰρ ὁ λόγος τ' ἀληθῆ· ἀρχὴ γὰρ ἄνωθεν πάντων· οὐ μὴν, ἀλλ' οὐδὲ οἱ ἐκ προγόνων ἀγαθῶν εὐγενεῖς πάντως, ἀλλ' ὅσοι τυγχάνουσιν ἀρχηγοὶ τῶν προγόνων ὄντες* (Neque vero omnes, qui ex majoribus fortibus et bonis prognati

123) Aristotelicis his argumentis impugnavit honestum illum virum *Bartholemaeum Las-Casas*, *Sepulveda* Politiae Aristotelis editor, quae res collectione operum Bartholemaei nuper Parisiis edita satis est perspicua.

124) IV. 6. 5. V. 1. 3.

125) Apud Stobaeum l. c. 498. s. f. 499. l. 23. Lycophron sophistes, cujus his in fragmentis meminit, occurrit etiam in Politia III. 5. 11. Victorii Comment. ad Aristot. 223. Fabr. Bibl. gr. II. 424.

sunt, nobiles sunt; sed illi, qui et ipsi auctores sint novae illustrium majorum seriei). Diversam vero iniit sententiam Luzacius in Lectionibus Atticis, ubi etiam fragmenta libelli collecta et translata invenies [126]).

Qui vero res civiles investigandas sibi proposuerint, his maxime necessarium esse, doctorum in placitis et variis politicorum disciplinis versari, non latuit Nostrum. Ad omnium igitur philosophorum effata, ut ipse in Politicis fatetur, et omnium civitatum formam, mores et instituta cognoscenda enixe se dedit. Neque vero nostrorum quorundam philosophorum more; quippe qui ut praeterita et obsoleta denuo in lucem afferant, rerum gestarum studio correpti sunt, sycophantice illud sophisma enuntiantes: *vera et sana esse omnia quae adsunt,* contra nec Aristoteles, nec Plato, nullum suae aetatis civitatis regimen bonum esse claris verbis professi sunt [127]). Quid mirum? veteres philosophi nulla ratione seu principiis seu optimatum seu populi habita,

126) 86. seq. Etiam Wyttenbachius de libri autenthia cum Plutarcho et Athenaeo dubitat ad Specim. Platon. auct. v. Heusde 48. Plura de Graecorum nobilitate atque inprimis de libro Aristotelis nuper disputavit Welcker in Prolegomenis ad Theognidis Reliquias; Viri doctissimi disputationes, opere meo jam diu absoluto, in manus pervenerunt, harum saepius sermo erit in *Historia Politices.*

127) Platon. Polit. VI. 497. a. b. Epist. 7. P. 3. Vol. 3. 431. ed. Bekk. Morgenstern Comment. 80. Aristot. Polit. IV. 11. s. f. V. 7. 16. V. 7. 19. V. 7. s. f. VI. 3. 2.

ingenui veritatis venatores exstiterunt, nostrorum aliqui fortasse antiquam illam sententiam:

Qui sibi ipse sapiens prodesse nequit, nequicquam sapit,

regulam sibi proposuerunt . . . . .

Aristoteles igitur suum ipsius praeceptum, δεῖ τοῖς εὑρημένοις ἱκανῶς χρῆσθαι, τὰ δὲ παραλελειμμένα πειρᾶσθαι ζητεῖν [128]), sequens, omnibus rerumpublicarum formis, legibus, institutis moribusque summo studio exquisitis — omnes enim artes et scientiae, ut philosophus multis in locis docet, ἐκ τῆς ἐμπειρίας et historia rerum sibi subjectarum profectae sunt, — ad doctrinam civilem constituendam, ad cujusque principatus arcana explicanda se accinxit; et quicunque sive Platonis sive Aristotelis civilem doctrinam penitus cognoscere velit, is diversas rerumpublicarum Graecorum formas anquisitas habeat, maxime necesse est; totius enim Graeciae civilis doctrinae fundamenta in populi historia, moribus, legibus et institutis quaerenda sunt [129]).

Quas vero civitates in opere Περὶ Πολιτειῶν descripserit auctor, non satis certum est. In iis vero non solum res gestas, mores, instituta et leges accuratissime memoriae prodidit, sed etiam initia et incrementa reipublicae, temporum fabulosorum suaeque aetatis res gestas aliaque omnia, quae hominum animis subjecta,

128) Pol. VII. 9. 5.

129) Zachariae staatswissenschaftliche Betrachtungen über Cicero's Werk vom Staate 13.

numquam praeteriri debeant populari et pleniori orationis genere, ut in exotericis scriptis placuit, depinxit [130]. Fabulam enim historiarum esse matrem, quae quocunque poetarum fuco figmentisque variata sit et obfuscata, ei tamen veritatis speciem inesse atque mores, instituta, opiniones, religiones, lineamenta quasi colorem succumque antiquissimorum temporum fabulosis his traditionibus inclusas esse acerrimi ingenii virum non latuit; hac sententia ductus nec adagia quidem historiae morumque documenta minime spernenda praeteriit.

Certe non satis mirari possumus, qui Cephisidorus in Isocrate magistro defendendo [131], Aristotelem Adagiorum omissionis accusare potuerit, cum maximam partem adagia sint rerumpublicarum fragmenta servata nobis, et peculiarem eum Proverbiorum collectionem instituisse e Diogene Laertio intelligamus [132]. Adagia enim non solum historiae moribus populorum institutisque lucem praebent, sed initia et antiquissimae reliquiae sunt philosophiae et poeseos, quam gnomicam dictam esse, neminem, qui his in rebus non plane rudis

130) Cicero de Finib. V. 5. Plut. Non posse suaviter vivere secundum Epicurum 1093. b.

131) De inimicitia Aristotelis cum Isocrate vid. Lutac. l. c. 119. Quatuor scripsit Cephisidorus γνησιώτατος τοῦ Ἰσοκράτους ἀκουστής (Dionys. Halic. in Isocrate 102. 17.) in Aristotelem libros. Jons. de script. hist. phil. I. 13. 1. Ruhnkenii Hist. crit. orat. graec. 82. In Leonardi Bruni Epist. t. II. p. 153. pro Aristoteles commotus *Socratis* gloria scr. *Xenocratis.*

132) Menag. Observat. ad Diog. Laert. 197.

est, fugere potest. *Πῶς δ' οὐχὶ σοφὸν ἡ παροιμία,* Synesii sunt verba, *περὶ ὧν Ἀριστοτέλης φησὶν, ὅτι παλαιᾶς εἰσι φιλοσοφίας ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα* [133]). Etsi huic cosmologicae, ut ita dicam, sententiae minus accedas, quae quidem nostrorum temporum etiam doctissimis quibusdam historiae linguarum inquirendae verisimilis visa est [134]), attamen negari non potest: *nativam inesse atque genuinam adagiis prudentiam.*

Haec vero extrinsecà quasi fuerunt praestantissimi operis ornamenta. Rerumpublicarum autem formam, originem, leges publicas privatosque mores delineare, peculiarem fuisse divini et admirabilis operis provinciam e nomine ipso videre licet. Sed quo modo omnia haec explicuerit, quam accurate haec omnia digesta et explicata fuerint, e reipublicae Atheniensium luculentis fragmentis leviter solum inspectis, satis superque intelligi potest [135]); quibus, quandoquidem dilacerata et

133) Encomium Calvitii 59. ed. Turnebus, 85. ed. Paris. 1740. Ceterum conferri possunt Erasmi in Proverbiorum Chiliades Prolegomena. Ejusdem momenti Adagia in Arabum historia sunt, conf. Oelsner 125. Memorabile est, eadem fere, quae in Synesii loco de Aristotele dicuntur, apud Platonem legi in Critia III. 151. ed. Bekk. V. 288. ed. Ast.

134) Sicut Klaproth in opere *Asia Polyglotta* inscripto.

135) E republica Atheniensium fragmentis Sigonium accurate suos libros de Republica Atheniensi descripsisse, Nunnesius est auctor in notis ad vitam Aristotelis p. 59.

mutilata Grammaticorum scribarumque imperitia nobis servata sint, magistratuum, qui summam imperii tenebant et infimorum obscurissimorumque reipublicae ministrorum honores et officia eadem perspicuitate, eadem diligentia descripta et ante oculos posita sunt [136].

Peculiarem, Aristotele auctore, Peripateticorum morem, multos conscribere libellos omnibus fere de rebus, quis litterarum historiae leviter tantum tinctus nesciat? Quo monstroso, venia sit verbo, vitas praecipue scribendi studio historiam philosophiae omniumque litterarum multos errores traxisse, multis fraudibus inquinatam esse, vel e doctissimis Luzacii Lectionibus Atticis intelligi potest [137]. Fucatis his ex alio in alium librum secure translatis narrationibus, et a credulitate et imperitia veritatis loco tradita omnium fere illustrium virorum vitis labeculas plerumque vitiaque adsperserunt; quo ex fonte magnam partem vitae Aristotelis ab Ammonio conscriptae natam esse, maxime verisimile est. *Ἀμέλει καὶ συνώδευσεν αὐτῷ μέχρι καὶ ἔσω τῶν Βραχμάνων, ἔνθ᾽ ἔστησε τὰς διακοσίας πεντηκονταπέντε Πολιτείας* fabulosi Ammonii sunt verba; veriora, ut videtur, apud Diogenem Laertium leguntur: *Πολιτεῖαι πόλεων δυοῖν δεούσαιν ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν, καὶ ἰδίαι δημοκρατικαὶ, ὀλιγαρχικαὶ, ἀριστοκρατικαὶ καὶ τυραννικαί.* Ab Arabe vero laudantur Aristotelis *De reipublicae regimine* lib. I. Politia dictus, *ubi complures*

136) Niebuhr Hist. Rom. I. 20. seq.

137) Luzac. l. c. 144. aliisque locis.

nominantur urbes ac nationes regendae numero CLXXI. et *De urbium moribus* lib. II. [138]). In vita Aristotelis ex vetere translatione a Nunnesio primum cum locupletissimis scholiis edita haec leguntur: *Juvene autem existente Alexandro et militante contra Persas, eundo cum eo, nec tunc abtinuit philosophari Aristoteles; tunc enim composuit historiam ducentarum et quinquaginta politiarum* [139]).

Ipse autem Aristoteles sexaginta sex civitatum in libris de republica mentionem fecit, nusquam vero operis *Περὶ Πολιτειῶν*, male vero vv. dd. Ethicorum Nicomacheorum finem ad *Πολιτείας* pertinere voluerunt; saepius vero obscure tanquam *ἐν αἰνίγμασι* ad leges aut instituta civitatum respexit (quae librorum explicandorum non minima est difficultas), secum ipse fortasse reputans, haec fusius in *Rebuspublicis* explicata esse. De

138) Ammonii vita Aristot. in Casauboni edit. op. omn. Aristotelis. Diogen. Laert. 318. ed. Casaub. Buhle l. c. 126. Conf. Herbelot Bibliothèque orientale p. 971. (Villois. anecd. gr. II. 157.) *Ketab siassat almoden*, titre du livre des Republiques d'Aristote traduit en Arabe, dans lequel suivant Hagi-Khalfah (est fortasse idem scriptor turcus, de quo anno Hegirae 1141 (1728) Orbis terrarum Descriptio edita est Constantinopoli, sed scribitur Hagi-Califa. Journal des savans 1730. 57.), il fait mention de *cent quatre vingt et onze villes ou Republiques differentes et de leur état democratique.*

139) Vita Aristotelis auctore Ammonio sive Joanne Philopono, graece et latine; accessit ejusdem vita Aristotelis ex vetere translatione cum Pet. Joan. Nunnesii locupletissimis et doctissimis scholiis. Helmstadii 1666. 4. p. 14. et Nunnesii notae p. 58.

operis igitur descriptione nihil dici potest, cum e fragmentis praesertim nihil eruere liceat. Occurrit quidem in Scholiis ad Aristophanis ὀρν. v. 1283. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίων Πολιτείᾳ μβ', sed incertum est, utrum popularis partis an universae collectionis quadragesima secunda fuerit Ithacensium respublica.

Neutiquam vero, mea quidem sententia, Laertii locus classicus de Politiis, de universi operis descriptione intelligendus est; ubinam regales civitates mansissent? Fundamentum fuerunt operis αἱ Κτίσεις, quas Plutarchus laudat [140], quarum partes liber de Insulis [141], Περὶ Εὐβοίας [142], Περὶ Κυρήνης [143], Τυῤῥηνῶν νόμιμοι [144], et Περὶ Ποταμῶν [145], a quo certe opus Περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως, cujus exstat in veteribus quibusdam editionibus latina versio [146],

140) Plutarch. non posse suaviter vivere secund. Epicur. II. 1093. ὅταν δὲ μηδὲν ἔχουσα λυπηρὸν ἢ βλαβερὸν ἱστορία καὶ διήγησις ἐπὶ πράξεσι καλαῖς καὶ μεγάλαις προςλάβῃ λόγον ἔχοντα δύναμιν καὶ χάριν ὡς τὰς Κτίσεις καὶ Πολιτείας Ἀριστοτέλης ἢ Βίους ἀνδρῶν Ἀριστόξενος (Diatribe de Aristoxeno, auctore Mahne 22 seq.) ἔγραψεν, οὐ μόνον μέγα καὶ πολὺ τὸ εὐφραῖον, ἀλλὰ καὶ καθαρὸν καὶ ἀμεταμέλητόν ἐστι.

141) Plinii Hist. IV. 12.

142) Schol. ad Apollon. Argon. I. 558. Sic fragmenta τῶν Ἠθικῶν peculiari nomine laudantur. Morelli Biblioth. Nannian. 447.

143) Pol. IX. 6.

144) Apollon. hist. Mirab. XV.

145) Plut. de fluminibus s. f. II. 1164. C.

146) Buhle l. c. 127. Fortasse etiam libellus *De situ Indiae*, qui in Catalogo Monasterii Bobii decimo sae-

fragmentum est. Deinde originibus omnium civitatum explicatis, earum historiam oratione, ut Plutarchi utar verbis, δύναμιν καὶ χάριν conjungenti, descripsit. Extrema vero universi operis parte continebatur: Descriptio omnium suae aetatis rerumpublicarum eo modo, quem hodie *statisticum*, venia sit verbo barbarico, dicunt et cujusmodi apud veteres Xenophontis de Lacedaemoniorum Atheniensiumque Republica libelli, exstant. Quae si vera sunt, cum alter ad hanc alter ad illam partem adspexerit, mirabile discrimen inter numerum librorum de rebuspublicis perfacile explicatum habes.

Eheu amissum est in sempiternum praeclarum opus, nisi e palimpsestis quibusdam fortasse eruatur. Nam neque in integro Procli commentario ad Platonis Politiam, quem Majus ille nobis cum communicare nuper promisit, quaedam inesse majora fragmenta, neque in arabica versione eas latere [147]) verisimile est. Proclus enim instinctu quasi divino afflatuque commotus, meditationibus suis et θεολογουμένοις tanquam circulo inclusus, rarissime e historia, nisi Aegyptiacam exceperis, testimonia sua hausit. Arabes vero summum odium in Idololatras suscipientes, philosophica tantum et

culo occurrit τῶν Πολιτειῶν fragmentum fuit. Murat. Ant. It. med. aev. III. 818. Jourdain recherches etc. 30. — Nunc si vera sunt mea, Indices apud Fabricium corrigendi sunt.

147) Fabricii Bibliogr. antiq. II. 695. Villoisonus Anecdot. II. 157.

physica opera, perraro autem poetica et historica, religionibus, fabulis lepidisque deorum figmentis completa, transtulerunt [148]), atque si factum est, quod testimoniis supra adhibitis plane certum est, exemplarium penuria sequentibus infaustis illis omnium litterarum temporibus versionem *τῶν Πολιτειῶν* amissam esse persuasum habeo. A Photio vero doctissimo ac praeclarissimo Patriarcha hoc opus jam non lectum esse ex ejus ipsius verbis constat. Sopater sophistes varias conscripsit eclogas in libris XII, quas Photius nobis excerpsit; summa XI librorum exposita ait Patriarcha: *Ὁ δωδέκατος λόγος συνήθροισται ἐξ ἄλλων τε διαφόρων, καὶ ἐκ τῶν Ἀριστοτέλους πολιτειῶν Θετταλῶν τέ φημι καὶ Ἀχαιῶν καὶ Παρίων, Λυκίων τε καὶ Κίων*

148) Oelsner de l'influence de Mohamed 132. 133. Rhapsodiarum quarundam Iliadis fecit quidem versionem Theophilus Edessanus, Maronites in syriacam linguam. Kehr Monarchiae asiat. sarac. status 32. Oelsner l. c. not. 1. Etiam Poetica Aristotelis in arabicam linguam translata est; latina ex arabico versio exstat, eaque immerito a diversis Poeticae editoribus neglecta. Plura hac de re disseruit Camus in collectione: Notices et extraits des Manuscrits VI. 422 seq. Non pigebit legere Condei judicium in historia Dominationis Arabum in Hispania (Historia de la dominacion de los Arabes en España Prologo p. XI.): si con el mismo fervor se hubiesen entonas aplicado à leer y traducir las historias griegas y latinas, hubieran imitado los buenos ezemplos que dieron ambas naciones. Y ahora en vez de' impertinentes y pueriles biographos, secos analistas y vanos autores di Hadices, ò historias tradicionales llenos de pompa, y de lascivas gràcias de estilo, tendriamos en ellos buenos historiadores; pues los Arabes ni en lingua, ni en ingenio ceden à ninguna otra nacion.

καὶ ἂν ἐκεῖνος ἁπλῶς ἐν τοῖς Πολιτικοῖς αὐτοῦ διαλαμβάνει, ὧν τὸ χρήσιμον οὐκ ἄδηλον [149]). Certe si *Respublicae* ipsius aetate adhuc exstitissent, vel hic vel alio loco sermonem de iis injecisset. Neutiquam vero seriorum Grammaticorum collectorumque, Tzetzae et Apostolii, cujus oratio et maxime quidem hyperbolica exstat ad Fridericum III. imperatorem [150]), loca argumento esse possunt, quippe qui alii alios verbatim describunt vel, quod nonnunquam fit, Politiam *Πολιτειῶν* nomine in medium afferunt [151]).

Pro certo quidem habeo, Grammaticos et Lexicographos, omisso nomine ex Aristotelis thesauris hausisse,

149) Photii Myriobib. Cod. 161. 175. 178. 104. b. s, f. ed. Bekker.

150) Rer. German. script. II. 47. ed. Struv. Fugit Schoellium Hist. de la litterature grecque VII. 329. Alia Apostolii opuscula in manuscriptis atque editis indicat Morelli in Bibl. graeca divi Marci 157. Cretam insulam et antiquissimo et medio aevo doctrinae officinam et quasi catenam fuisse, valde admirandum est. Ubi enim Lycurgus antiquissimis temporibus edoctus legislatorem se civibus praebuit, illic saec. XIV ac XV graeci codices exarati et in Italiam missi sunt. Conf. Ebert zur Handschriftenkunde 98. Apostolium nostrum egestate adactum libros multos descripsisse compertum est. Morelli l. c. 157. Aliorum etiam Cretensium sunt libri manuscripti, ut Plusiadeni ἄρχοντος ecclesiarum in Insula Cretae. Morelli l. c. 237. conf. Georgii Gemisthi Plethonis et Michaëlis Apostolii Orationes funebres duae. Nunc primum ex Mss. edidit Fülleborn, Lipsiae 1793. in Praefatione.

151) Photii Lexic. s. v. ἐσχατιά et πάρεδρος. Eustath. ad Iliad. A. 126. A. ed. Rom. I. 242. ed. Politus, Florentiae 1730. fol. ubi Salvinus male locum e *Πολιτείαις* haustum esse autumat. Exstat in Polit. I. 9, 6.

saepissime etiam a librario aliquo vel scriba nomen ejus negligentiae aut taedii causa suppressum esse, cujus rei et apud alios scriptores exempla occurrunt [152]); attamen nullum locum, nisi cui Stagiritae nomen adscriptum sit, vel ex aliis certis indiciis ejus esse demonstrari potuerit, in fragmentorum collectionem inferre decrevi; hanc ob rem ne Hemsterhusii quidem auctoritate commotus sum, neque plura e libro octavo Pollucis recepi, quam quibus nomen Stagiritae adscriptum esse inveni [153]). Eandem ob causam humanissimi Coraii conjectura, Nicolai Damasceni, qui alias etiam aliorum lucubrationes pro suis venditabat [154]), et Heraclidis Rerumpublicarum excerpta ex Aristotelis *Πολιτείαις* hausta esse, quandoquidem mihi vera esse videtur, in fragmentorum tamen collectionem horum scriptorum nullum recepi [155]); in Euboeorum vero reipublicae fragmentis Aristotelis Chalcidensis quaedam legisse, neminem certe poenitebit.

152) Sturzius ad Orion. Theban. Trag. IV. In Aurispae saeculo XV doctissimi viri litteris mentio est Strabonis cujusdam libelli: *De conditoribus civitatum*, quod postea amissum esse videtur. Ambrosii General. Camaldul. epist. lib. XXIV. 53. ed. Mehus.

153) Hemsterhusius ad Poll. VIII. 92. 49. Quamquam a viro illustrissimo et a Jungermanno saepius adnotatum sit: omnia fere lib. VIII. ex Aristotele hausta esse, etiam nunc, permultis scriptoribus de Atheniensium Republica amissis, aliorum scriptorum loca indigitare licet, ex quibus hausit Lexicographus. Sic locus Poll. VIII. 119. e Pausania I. 29. excerptus est.

154) Orellii Praefat. in Nic. Damascenum. Cretica mea 19. 89.

155) Ad. Corai Prodrom. τῆς Βιβλ. ἑλλ. 205. 271.

En habes igitur, erudite lector, aurei illius operis fragmenta, quod utinam integrum hodie exstaret; vix enim dici potest, ut Casauboni utar verbis, quam multa eo opere continerentur omnibus antiquitatis studiosis scitu jucundissima et dignissima, quae nunc obruta densissimis tenebris planeque sepulta jacent [156]. En habes igitur ejus operis fragmentorum collectionem, multa opera multoque studio, nisi arroganter dictum sit, undique conquisitam, quae a doctissimis viris tam diu desiderata et promissa est [157], quam ut benevolo animo, erudite lector, accipias iterum atque iterum rogo.

156) Casaub. not. ad Diogen. Laert. 76. ed. Coloniae 1615. 8.

157) Promisit jam collectionem Casaubonus ad Diog. Laert. l. c. Desideraverunt collectionem Montecatini in Praefat. ad Edit. II. lib. Arist. Politic. Ferrariae 1594. fol. Buhle l. c. 120. Niebuhr Hist. Rom. I. 20. Heeren Historische Werke III. 15. Fragmenta quaedam summa diligentia atque doctrina collegit Patricius in Discuss. Peripat. t. I. p. 73 seq. Seldenii de Jure naturali et Gentium (Opera Vol. I. P. I. 75.) haec sunt verba: „Memorat etiam ipse Aristoteles συνηγμένας πολιτείας seu *respublicas congestas*, quas a Laertio Πολιτείας πόλεων civitatum regimina dici opinor, quarum ex consideratione atque veterum placitorum observatione τὴν περὶ τὰ ἀνθρώπινα φιλοσοφίαν, id est doctrinam moralem et civilem, post Ethica ad Nicomachum absoluta perficere est adgressus. Regiminum illorum seu Rerumpublicarum sic ab eo in corpus unicum collectarum numerus erat centum et quinquaginta octo. Mittimus, quae habuit alia ejusmodi opera veluti δικαιώματα πόλεων seu civitatum forensia, praeter politicorum libros octo, qui ex hujusmodi supellectili ejus tantum superstites id genus disciplina sunt haud parum referti."

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΙΩΝ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

Χαλεπὸν γὰρ ἄνθρωπον ὄντα μὴ διαμαρτάνειν ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίναντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα.

Galeni de Comp. Medic.

SUMMARIUM.

ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἀδύνατοι.

Ἀδύνατοι, οἱ ἐντὸς τριῶν μνῶν (ed. Lugd. 1696. falso μηνῶν) κεκτημένοι τὸ σῶμα πεπηρωμένον. ἐλάμβανον δὲ οὗτοι δοκιμασθέντες ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ὀβολοὺς τῆς ἡμέρας ἑκάστης, ἢ ὀβολὸν ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. ὡς δὲ Φιλόχορός φησιν ἐννέα δραχμὰς κατὰ μῆνα. Harp. s. v. Ἀδύνατοι· οἱ μέρος τι βεβλαμμένοι τοῦ σώματος, ὡς μηδὲ ἐργάζεσθαι, οἳ καὶ ἐχορηγοῦντο τὰ πρὸς τὸ ζῆν παρὰ τῆς πόλεως, μισθοφορούντων αὐτοῖς τῶν ἐν τοῖς (scr. ἐντός. Sic jam edidit ut nunc video Siebelis in Philochori fragmm. p. 45.) τριῶν μνῶν περιουσίαν κεκτημένων. ἐδοκιμάζοντο δὲ οἱ ἀδύνατοι ὑπὸ τῆς τῶν πεντακοσίων βουλῆς, καὶ ἐλάμβανον τῆς ἡμέρας, ὡς μὲν Λυσίας λέγει, ὀβολὸν ἕνα, ὡς δὲ Φιλόχορος, πέντε. Ἀριστοτέλης δὲ δύο ἔφη. Bekkeri Anecdota gr. I. 345. Montefalconii Bibl. Coisl. 604. His de rebus luculenter disseruerunt Alberti ad Hesych. s. v. ἀδύνατοι et Boeckhius de Oecon. Athen. I. 260. seq. Zonar. teste (s. v. t. I. pag. 42. ed. Tittm.) alii horum hominum singulis diebus binos obolos, alii unum obolum acceperunt: ἐλάμβανον — οἱ μὲν ἐφ' ἑκάστης ἡμέρας ὀβολοὺς δύο, οἱ δὲ ὀβολόν. Siebelis ad Philoch. fragmm. p. 45. Goettling ad Aristot. Polit. 327.

II. Ἀστυνόμος.

Δέκα φησὶν εἶναι τοὺς Ἀστυνόμους Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ· πέντε μὲν Πειραιεῖ, πέντε δ' ἐν

ἄστει, τούτοις δέ φησι μέλειν περί τε τῶν αὐλητρίδων, καὶ ψαλτριῶν καὶ τῶν κοπρολόγων, καὶ τῶν τοιούτων. Harp. s. v. Quale discrimen Aristoteles ipse inter ἀστυνόμους atque ἀγορανόμους statuere voluerit, vid. in Pol. VI. 4. 6. ibique Goettling p. 421. Plat. de Legg. VI. 261. Alii ἀστυνόμον, alii ἀγορανόμον Aedilem esse putant (conf. Steph. Thes. nov. ed. 542. 2385.), sed si accuratius rem inspicias, neutrum cum Romanorum Aedili, Annonae praefecto, comparare volueris. [Conf. Creuzeri Abriss der Römischen Antiquitäten pag. 144.] Non eosdem, sed similes tantum plurimis in rebus esse jam Dionysius ait A. R. VI. 4. σχεδὸν ἐοίκασί πως κατὰ τὰ πλεῖστα τοῖς παρ' Ἕλλησιν ἀγορανόμοις. Plura laudaverunt edd. nov. ed. Steph. Thes. 544. C. seq. Apud Thebanos ἀστυνόμοι, τελέαρχοι dicti sunt, atque ipse Epaminondas φθόνῳ καὶ πρὸς ὕβριν ἀποδειχθεὶς Τελέαρχος ὑπὸ τῶν Θηβαίων. Plut. reip. ger. Praec. t. IX. 232. Meier et Schoem. l. c. 90. Casaub. ad Sueton. Tiber. 61.

III. Ἀποδέκται.

Ἀποδέκται, ἀρχή τίς ἐστι παρ' Ἀθηναίοις οἱ Ἀποδέκται Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ δεδήλωκεν, ὡς δέκα τε εἴησαν (scr. ἦσαν), καὶ ὡς παραλαβόντες τὰ γραμματεῖα ἀπαλείφουσι τὰ καταβαλλόμενα χρήματα τῆς βουλῆς ἐναντίον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ πάλιν ἀποδιδόασιν τὰ γραμματεῖα τῷ δημοσίῳ, καὶ ἁπλῶς ἃ πράττουσι διασαφεῖ. ὅτι δὲ ἀντὶ τῶν Κωλακρετῶν οἱ ἀποδέκται ὑπὸ Κλεισθένους ἀπεδείχθησαν, Ἀνδροτίων ἐν τῷ δευτέρῳ. (Androt. Ἀτθίτος fragmenta pag. 109. ed. Siebelis. Ruhnken. ad Tim. s. v. Harpocr. s. v. Ἄλλη δ' ἀρχὴ, πρὸς ἣν αἱ πρόσοδοι τῶν κοινῶν ἀναφέρονται· παρ' ὧν φυλαττόντων μερίζονται πρὸς ἑκάστην διοίκησιν. Arist. Pol. VI. 5. 4. ib. Schn. et quae congessit in Lex. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 198. 427. Boeckh. l. c.

I. 179. seq. Ἀποδέκται δὲ ἦσαν δέκα, οἳ τοὺς φόρους καὶ τὰς εἰςφορὰς καὶ τὰ τέλη ὑπεδέχοντο καὶ τὰ περὶ τούτων ἀμφισβητήσιμα ἐδίκαζον· εἰ δέ τι μεῖζον εἴη, εἰςῆγον εἰς τὸ δικαστήριον. Poll. VIII. 97. Schol. ad Aeschyl. κατὰ Κτησ. p. 252. ed. Bekk.

IV. Ἀπόλλων πατρῷος.

Τὸν δὲ Ἀπόλλωνα κοινῶς πατρῷον τιμῶσιν Ἀθηναῖοι, ἀπὸ Ἴωνος· τούτου γὰρ οἰκήσαντος τὴν Ἀττικὴν, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ, τοὺς Ἀθηναίους Ἴωνας (Eurip. Jon 74. 1593.) κληθῆναι, καὶ Ἀπόλλων πατρῷος αὐτοῖς ὀνομασθῆναι. Harp. s. v. Πάτριος („πάτριον est *patrium*, ad patriam et civitatem pertinens, πατρικὸν, *paternum*, ad patrem, avos cet. spectans, cujus forma quaedam πατρῷον [Attica est forma, Jonica πατρώϊον, Boeotica πατροῖον. conf. Barker ad Etymol. m. Etymol. Gud. p. 1086. ed. Sturz.] leviore etiam intervallo distans a πατρικῷ." Wyttenb. ad Plut. Mor. II. 175. hoc vero discrimen non semper observatum est. Interpp. ad Poll. I. 1. [* vid. quae dixi in Dissert. laudat. p. 7 et 8. et adde sis Marcland. ad Euripid. Suppl. 264. (275.) bene de his praecipientem. Minus placent, quae Elmslejus monuit ad Euripid. Bacch. 1365. p. 162. Cf. denique Hemsterhusii Anecdota ed. Geel. I. p. 100.]). Ἀπόλλων Ἀθηναίοις διὰ τί ἐστιν; οἱ πρῶτοι Ἀθηναίων γεγενημένοι γονέας ᾤοντο εἶναι γῆν καὶ ἥλιον· ὁ δὲ Ἀπόλλων ἥλιος εἶναι δοκεῖ· καὶ διὰ τοῦτο πάτριος Ἀπόλλων. ἢ ὅτι Ἀπόλλων μιγεὶς Κρεούσῃ, τῇ θυγατρὶ Ἐρεχθέως, ἐγέννησε τὸν Ἴωνα, ἀφ' οὗ Ἴωνες. Bekker anecd. gr. I. 291. conf. Baehr de Apolline Patricio et Minerva Primigenia Atheniensium. Heidelbergae 1820. qui nostrum etiam locum p. 12. adhibuit. De jurejurando Archontum per Apollinem patrium et Jovem Herceum conf. nunc Plattner Beiträge p. 88 sq. Heffter die athen. Gerichtsverfassung p. 23.

V. Ἀγορανόμοι.

Ἀγορανόμοι; οἱ τὰ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὤνια διοικοῦντες ἄρχοντες. Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, κληροῦσθαί φησι πέντε μὲν εἰς Πειραιᾶ· πέντε δὲ εἰς ἄστυ. Harp. s. v. Ἀγορανόμους δὲ τῆς ἀγορᾶς καθίσταμαι τρεῖς τοὺς λαχόντας, τοὺς δὲ ἱμᾶντας ἐκ λεπρῶν. Aristoph. Acharn. 723. ibid. Schol. Οὓς νῦν λογιστὰς καλοῦμεν. Ἱμᾶντας δὲ, λώρους, φραγγέλια· τὸ γὰρ παλαιὸν φραγγελίοις (sic Suid. vulgo φραγγέλαις, quod est verbum nihili. v. Menag. ad Diog. Laert. VI. 90.) ἔτυπον οἱ λογισταὶ τοὺς τῆς ἀγορᾶς. Diversas veterum rationes, cur Dicaeopolis agoranomos fori εἰς λεπρῶν instruat, legas apud Schol. et qui, ut alias etiam saepius, inde hausit Suid. s. v. Iisdem fere verbis haec apud alios Lexicographos. Hesych. Lex. Seg. 199. 330. Lex. Technol. leguntur. Δυοῖν τούτων ἐπιμελεῖσθαι δεῖν τοὺς Ἀγορανόμους, Theophrasti in libris legum sunt verba, τῆς τε ἐν τῇ ἀγορᾷ εὐκοσμίας, καὶ τοῦ ἀψευδεῖν μὴ μόνον τοὺς πιπράσκοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὠνουμένους. Suid. s. v. κατὰ τὴν ἀγοράν. Petiti Comment. in leg. Att. V. 3. Wolf ad Demosth. adv. Lept. VIII. Thesaur. graec. ling. ab H. Stephano ed. nov. I. 542. Meier et Schoem. l. c. 89. Conf. quae attuli s. v. Ἀστυνόμος.

VI. Ἀντιγραφεύς.

Ἀντιγραφεύς, ὁ καθιστάμενος ἐπὶ τῶν καταβαλλόντων τινὰ τῇ πόλει χρήματα, ὥστε ἀντιγράφεσθαι ταῦτα· (Aeschin. κατὰ Κτησ. p. 18. ed. Bekk.) διττοὶ δὲ ἦσαν ἀντιγραφεῖς, ὁ μὲν τῆς διοικήσεως, (appositus erat τῷ ταμίᾳ τῆς διοικήσεως ad contrascribendas acceptorum et expensorum tabulas. Schoem. de Comitiis Athen. p. 320. seq.). ὥς φησι Φιλόχορος· ὁ δὲ τῆς βουλῆς, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Harpocrationis ἀντιγραφεῖς a Polluce VIII. 99. Λογισταὶ dicti sunt. Δύο enim l. l. legitur

ἦσαν, ὁ μὲν τῆς βουλῆς, ὁ δὲ τῆς διοικήσεως, λογισταὶ, καὶ τούτους ἡ βουλὴ κληροῖ κατ' ἀρχὴν (conf. Vales. ad Harpocr. p. 35. 184. 228.), ὡς παρακολουθεῖν τοῖς διοικοῦσι. Falso interp. „ut jus dicentibus adsint". Bekk. Anecd. gr. I. 410. Permagnus vero Athenis fuit scribarum numerus, quod cuique magistratui scriba suus affuit, quorum diversa officia muneraque saepissime Lexicographi aliique scriptores confuderunt. Γραμματεῖς, ἀντιγραφεῖς, ὑπογραμματεῖς etc. saepissime occurrunt apud antiquos scriptores, quorum diversa munera ne a Boeckhio quidem l. c. I. 98. 198. 201. et Schoemanno l. c. accurate describi potuerunt.

VII. Ἄρειος πάγος.

Οὐκ ὄντων δὲ δημοσίων χρημάτων τοῖς Ἀθηναίοις (ubi Persico bello urbem dereliquerunt et Salamina se contulerunt), Ἀριστοτέλης μέν φησι τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν πορίσασαν ἑκάστῳ τῶν στρατευομένων, ὀκτὼ δραχμὰς αἰτιωτάτην γενέσθαι τοῦ πληρωθῆναι τὰς τριήρεις. Plut. in Themistocle I. 258. ed. Bryan. De Ἀρείῳ πάγῳ conferri possunt quae maximo studio collegerunt Matth. de jud. Atheniens. s. v. et Plattner der Procefs und die Klagen bei den Attikern I. 22. seq. et in Addendis XXI.

VIII. Βούλευσις.

Βουλεύσεως, ἐγκλήματος ὄνομα ἐπὶ δυοῖν τασσόμενον πραγμάτων. Τὸ μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν ἐξ ἐπιβουλῆς τίς τινι κατασκευάσῃ θάνατον· ἐάν τε ἀποθάνῃ, ὁ ἐπιβουλευθεὶς, ἐάν τε μή. Τὸ δ' ἕτερον ὅταν ἐγγεγραμμένος ὡς ὀφείλων τῷ δημοσίῳ αὐτὸς δικάζηταί τινι, ὡς οὐ δικαίως αὐτὸν ἐγγεγραφότι, τοῦ μὲν οὖν προτέρου μάρτυς Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Εὐκλείδην, ἐπὶ Παλλαδίῳ λέγων εἶναι τὰς δίκας. (Tittmanni Descript. re-

rump. gr. p. 293. n. 62.) Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ τῷ Ἰδαίῳ συμφωνεῖ. Harp. s. v. Valesius ad h. l. p. 31. Schneid. Comm. in Aristot. Polit. p. 387. Quae actio hic ab Aristotele βούλευσις, proprie a Lycurgo, ut Suidas docet s. v. ψευδογραφὴ dicitur. Petiti LL. Att. IV. 9. 19. Boeckh. l. c. I. 373. 240. Matth. l. c. p. 150. not. 9. p. 248. not. 28.

IX. Γραμματεύς.

Ὁ Γραμματεὺς πῶς τε καθίστατο καὶ τί ἔπραττεν, ὡς τῶν γραμμάτων τέ ἐστι κύριος, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ γενόμενα φυλάττει, καὶ τὰ ἄλλα πάντα ἀντιγράφεται, καὶ παρακάθηται τῇ βουλῇ, δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Poll. (VIII. 98.) qui ex Aristotelis fontibus hausit, haec affert de Scribis: Γραμματεὺς ὁ κατὰ πρυτανείαν κληρωθεὶς ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἐπὶ τῷ γράμματα φυλάττειν καὶ τὰ ψηφίσματα· καὶ ἕτερος ἐπὶ τοὺς νόμους ὑπὸ τῆς βουλῆς χειροτονούμενος· ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου αἱρεθεὶς γραμματεὺς, ἀναγινώσκει τῷ τε δήμῳ καὶ τῇ βουλῇ. Multa suo more de Scribis congessit Meurs. Lect. Att. VI. 25. Boeckh. ll. cc. conf. s. v. ἀντιγραμματεύς. Exstiterunt quidem sacri scribae καλοῦνται δὲ ἱερομνήμονες καὶ ἐπιστάται καὶ μνήμονες, καὶ τούτοις ἄλλα ὀνόματα σύνεγγυς. Arist. Pol. VI. 5. 12. ibique Goettling p. 421.

X. Δατηταί.

Δατεῖσθαι, τὸ μερίζεσθαι· οἱ δὲ δατηταὶ, οἱονεὶ μερισταί. Ὁπότε γὰρ κοινωνεῖέν τινες ἀλλήλοις, καὶ οἱ μὲν βούλοιντο διανέμεσθαι τὰ κοινὰ, οἱ δὲ μὴ, ἐδικάζοντο οἱ βουλόμενοι τοῖς μὴ βουλομένοις, προςκαλούμενοι εἰς Δατητῶν αἵρεσιν. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Poll. VIII. 136.

Δατητής, παρὰ Ἀττικοῖς, ὁ διανεμητής, Ἀριστοτέλης. Etym. Magn. s. v. 249. 42.

Εἰς δατητόν· πρόκλησις νεμέσεως ἢ κληρονομίας, ἢ κοινοῦ τινος ἀγορασμοῦ· ἐπὶ τῶν διαιρούντων, τὰ κοινά τισιν· ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Photii Lex. s. v. ad exempl. Porsonii. Appendix. Meier et Schöm. l. c. 378. ibique laudata.

XI. *Δεκάζειν*

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, Ἄνυτόν φησι καταδεῖξαι τὸ δεκάζειν τὰ δικαστήρια. Harp. s. v. *δεκάζων.* Plut. Coriol. XIV. t. II. 75. ed. Hutten. *Οὐκ ἴσμεν ὅστις ἦν ὁ δεκάσας πρῶτον ἐν Ῥώμῃ δῆμον, ἢ δικαστήριον· Ἀθήνησι δὲ λέγεται πρῶτος ἀργύριον δοῦναι δικασταῖς Ἄνυτος ὁ Ἀνθεμίωνος, προδοσίας περὶ Πύλου κρινόμενος ἐν τοῖς Πελοποννησιακοῖς ἤδη τελευτῶσιν, ὁπηνίκα τὸ χρυσοῦν ἔτι γένος ἀκήρατον ἐν Ῥώμῃ τὴν ἀγορὰν κατεῖχεν.* Schol. ad Platon. Apolog. 91. 9. (p. 330. ed. Bekker.) *Οὗτος ὁ Ἄνυτος Ἀνθεμίωνος ἦν υἱός, Ἀθηναῖος γένος, Ἀλκιβιάδου ἐραστής, πλούσιος ἐκ βυρσοδεψικῆς· ὅθεν καὶ σκωπτόμενος ὑπὸ Σωκράτους διὰ τοῦτο . . . ἔπεισε μισθῷ Μέλιτον ἀσεβείας γραφὴν δοῦναι κατὰ Σωκράτους.* Plat. Theaet. s. f. Heind. ad initium Sophistae IV. 269. Matthiae de jud. Athen. I. 270. n. 55. Schneid. ad Xenoph. Memorab. Socratis initio. Meier et Schöm. l. c. 150. Anytus et Lycon *συνήγοροι* fuerunt Meliti. l. c. 709. De *γραφῇ περὶ ἀσεβείας* cf. ibid. 303.

XII. *Ἐπὶ Δελφινίῳ.*

Ἐπὶ Δελφινίῳ δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον Ἀθήνησιν· δικάζονται δὲ ἐνταῦθα οἱ ὁμολογοῦντες μὲν ἀποκτανεῖν, δικαίως δὲ τοῦτο πεποιηκέναι λέγοντες, Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. et s. v. *Δελφίνιον.*

Pausan. I. 28. Poll. VIII. 119. Matthiae de jud. Ath. I. 151. Bekkeri anecd. gr. I. 255.

XIII. Δῆμοι.

Μυῤῥινοῦς· γοῦν δῆμος ἐν Ἀττικῇ μυῤῥίνας ἔχων, ὅθεν αὐτὸς Μυῤῥινόεις, καὶ κατὰ συναίρεσιν Μυῤῥινοῦς. ὥσπερ ἕτερος Ῥαμνοῦς ἀπὸ τῶν ἐκεῖ φυομένων ῥάμνων. ὧν αἱ δημόται Μυῤῥινούσιος καὶ Ῥαμνούσιος· καὶ ἡ Ἐρεικοῦσα λέγεται διὰ τὰς ἐν αὐτῇ ἐρείκας· καὶ ἡ Ποντικὴ δὲ Κεράσοῦς ἀπὸ τῶν φυτῶν τῶν κεράσων κέκληται· καὶ Πιτυοῦσα, ἡ Μίλητός ποτε διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν πίτυας ἐκλήθη. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἄλλοι τόποι πεπόνθασιν. Schol. ad Arist. Plut. v. 586. Οἱ Παλληνεῖς δῆμός ἐστι τῆς Ἀττικῆς, ἔνθα Πεισιστράτῳ βουλομένῳ τυραννεῖν καὶ Ἀθηναίοις ἀμυνομένοις αὐτὸν πόλεμος συνέστη. (Istud bellum Lenzius, laudato Corsino, refert ad Olymp. 60. 1. Androt. fragm. p. 118.) — μέμνηται δὲ τούτου καὶ Ἀνδροτίων (qualis? plures enim exstiterunt. Thomas de Pinedo ad Steph. de urb. pag. 754. Philochori et Androt. Ἀτθίδος reliquiae p. XIV. ed. Siebelis. hic vero est Androtion Ἀτθίδος scriptor. fragm. p. 118.) καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Schol. ad Arist. Acharn. v. 233. Hinc sua sumpsit Eustath. ad Dionys. v. 453. A plantis locorum saepissime deducta sunt nomina, sic Κεραστοῦς, Ἀγνοῦς, Ἀναγυροῦς, Ἀχραδοῦς, Ῥαμνοῦς, Σελινοῦς, Πιτυοῦς, Μυρικοῦς et similia, uti jam a Schol. ad Arist. Plut. l. c. adnotatum est. Edd. nov. Steph. Thes. pag. 490. c. 561. a. Δήμων nomen Clisthene multo antiquius fuit, sed agri tantum Attici partes sic appellatae sunt, hic vero antiqua reipublicae descriptione commutata, universum Atheniensium agrum in partes divisit, quos δήμους dixit. Schöm. de Comitiis Athen. pag. 363. Meier et Schöm. pag. 79. seq.

XIV. Διαιτηταί.

Εἰσὶ δὲ οἱ διαιτηταὶ, ἕτεροι τῶν δικαστῶν (Ammon. de simil. et diss. voc. s. v.)· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδίκαζον ἀποδεδειγμένοις, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφεσίμους (Ἔφεσις, ἡ ἐξ ἑτέρου δικαστηρίου εἰς ἕτερον μεταγωγή. Harp. s. v. De provocationibus conf. Meier de bonis Damnat. pag. 89. Schömann de comit. Athen. p. 238. not. 29. „Verae provocationes, ἐφέσεις ad populum nullae fuerunt apud Athenienses, et quae Heynius de eis dixit, Op. Academ. IV. p. 81. not. e, fluxerunt e falsa interpretatione Plutarchi vit. Solon. cap. 18."; sed fugit v. d. Poll. locus VIII. 62. ἔφεσις ἡ ἀπὸ βουλῆς ἐπὶ δῆμον cet.) ἔκρινον· οἱ δὲ διαιτηταὶ κλήρῳ πρότερον λαχόντες· ἢ ἐπιστρεψάντων αὐτοῖς τῶν κρινομένων τοῖς κρινομένοις διῄτουν. καὶ εἰ μὲν ἤρεσκε τοῖς ἀντιδίκοις, τέλος εἶχεν ἡ δίκη· εἰ δὲ μή, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τὰς μαρτυρίας, ἔτι δὲ καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὰς ἄλλας πίστεις ἑκατέρων ἐμβαλόντες εἰς καδίσκους καὶ σημηνάμενοι, παρεδίδοσαν τοῖς εἰσαγωγεῦσι τῶν δικῶν. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Διαιτηταὶ δὲ ἐκ τῶν ὑπὲρ ἑξήκοντα ἔτη γεγονότων ἐκληροῦντο, καὶ ἐπεκληροῦντο αὐτοῖς αἱ διαιταί· καὶ ἀτιμία ἀφώριστο τῷ μὴ διαιτήσαντι τὴν ἐπικληρωθεῖσαν δίαιταν· τῶν δ' ἐν ἱεροῖς πάλαι οὐδεμία δίκη πρὶν ἐπὶ διαιτητὰς ἐλθεῖν εἰσήγετο· ἔλεγον δὲ ἐπιτρέψαι δίαιταν, καὶ ἡ δίαιτα ἐκαλεῖτο ἐπιτροπή· ἡ δὲ ἔφεσις αὐτῶν εἰ εἰς δικαστήριον ἐγίγνετο, εἰς ἐχῖνον (conf. verb. s. v.) τὰς ψήφους ἐμβαλόντες ἰδίᾳ ἑκατέρας τοῦ φεύγοντος καὶ διώκοντος κατεσημαίνοντο· ἐλάμβανον δὲ οἱ διαιτηταὶ δραχμὴν παρὰ τοῦ κρίνοντος τὴν καλουμένην παράστασιν, ἐγγράψαντος αὐτοῦ ἐν γραμματείῳ τὸ ἔγκλημα καὶ τὸ τίμημα· ἐλάμβανον δὲ καὶ ἑτέραν ὑπὲρ τῆς ἀντωμοσίας. Poll. VIII. 126. 127. conf. cum VIII. 60. 89. Bekker anecd. gr. I. 235. Schol. in Plat. p. 457. ed. Bekker. De διαιτηταῖς, quos jure cum *juges de paix*, Friedensrichtern, apud

Britannos, Francq-gallos et provincias rhenanas comparare possumus, conf. Heffter, die athenäische Gerichtsverfassung pag. 277. seq., peculiarem de iis scripsit libellum Hudtwalker.

XV. Διαμεμετρημένη ἡμέρα.

Μέτρον τι ὕδατός ἐστι, πρὸς μεμετρημένον ἡμέρας διάστημα ῥέον· ἐμετρεῖτο δὲ τῷ Ποσειδεῶνι μηνί· πρὸς δὴ τοῦτο ἠγωνίζοντο οἱ μέγιστοι καὶ περὶ τῶν μεγίστων ἀγῶνες· διενέμετο δὲ εἰς τρία μέρη τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν τῷ διώκοντι, τὸ δὲ τῷ φεύγοντι, τὸ τρίτον τοῖς δικάζουσι. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, διδάσκει περὶ τούτων. Harp. s. v. Poll. IV. 166. Aeschin. in Ctesiph. p. 587. Τῷ νόμῳ κρινέσθωσαν οἱ ἄνδρες κατὰ ἕνα ἕκαστον, διῃρημένης τῆς ἡμέρας τριῶν μερῶν, ἑνὸς μὲν, ἐν ᾧ ξυλλέγεσθαι ὑμᾶς δεῖ καὶ διαψηφίζεσθαι, ἐάν τε ἀδικεῖν δοκῶσιν, ἐάν τε μή, ἑτέρου δὲ, ἐν ᾧ κατηγορῆσαι, ἑτέρου δὲ, ἐν ᾧ ἀπολογήσασθαι. Schol. ad Demosth. de corona p. 265. ed. Bekker. Xenoph. Hellen. I. 7. 24. Ἡμέρα pro actis alicujus diei, ut Latini *Dies* (vid. Drakenb. ad Liv. 42. 67. Graevius ad Cic. pro Sept. 36.), hoc loco pro judicio sumitur. Matth. de jud. Athen. I. 269. n. 54. Bayle Dict. ad f. Diss. *sur le jour.* Meier et Schöm. l. c. 716.

XVI. Εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν.

Εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν ὄνομα δίκης ἐστὶν ὑπὲρ τοῦ ἀμφισβητήσιμα εἶναι ἐν φανερῷ. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, πρὸς τὸν ἄρχοντά φησι λαγχάνεσθαι ταύτην τὴν δίκην, τὸν δὲ ἀνακρίνοντα εἰσάγειν εἰς τὸ δικαστήριον. Harp. s. v. ibid. Vales. p. 52. Ἦν δὲ δίκη καὶ εἰς ἐμφανῶν κατάστασιν καλουμένη, ὁπότε τις ἐγγήσαιτο, ἢ αὐτόν τινα, ἢ τὰ χρήματα. Poll. VIII. 33. ibiq. Interpp.

Petiti LL. Att. VII. 5. p. 636. ibique Wesseling. Conf. nunc Der attische Procefs von Meier und Schömann 45. 394. 509. 515.

XVII. Ἑταῖραι.

Πεζὰς μόσχους, ἀντὶ τοῦ ἑταίρας· ἐλέγοντο γάρ τινες οὕτως, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Πολιτείᾳ. Phot. s. v. sequitur versus τοῦ Εὐπόλεως Κόλαξι. Alberti ad Hesych. t. II. 899. n. 1. Schleusneri cur. noviss. s. v.

XVIII. Εὔθυναι.

Εὐθύνης ὄνομα ἀρχῆς παρ᾽ Ἀθηναίοις· δέκα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες ἦσαν, παρ᾽ οἷς ἐδίδοσαν οἱ πρεσβεύσαντες, ἢ ἄρξαντες, ἢ διοικήσαντές τι τῶν δημοσίων τὰς εὐθύνας· διείληπται περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Eadem vero de λογισταῖς in Scholiis ad Aesch. κατὰ Κτησ. leguntur pag. 249. ed. Bekk. sunt enim iidem magistratus. Poll. VIII. 45. 100. Phot. et Zonar. Λεξ. Ῥητ. s. v. 257. ed. Bekk. Alberti ad Hesych. s. v. Ruhnken. ad Tim. 126. Schol. in Plat. Leg. 459. ed. Bekker. Boeckh. l. c. I. 202. 205. Meier et Schömann l. c. 99. 214. seq. Omnes enim magistratu aut curatione aliqua cum pecuniae publicae administratione conjuncta decedentes, rationes apud Logistas reddebant, Archontes vero Euthynis. Schol. in Plat. LL. p. 459. ed. Bekk. Εὔθυνοι εἰσιν ἄρχοντές τινες, οἱ τὰς εὐθύνας λαμβάνοντες παρὰ τῶν ἀρχόντων, ὥσπερ οἱ λογισταὶ καὶ πάρεδροι ἐφ᾽ ἑκάστῃ ἀρχῇ· καὶ γὰρ τῷ ἄρχοντι εὔθυνος ἦν καὶ πάρεδρος, καὶ τῷ βασιλεῖ ὁμοίως καὶ τῷ πολεμάρχῳ, καὶ τοῖς θεσμοθέταις. Boeckh. l. c. I. 204. not. 174. male emendasse Andocid. de Myster. pag. 37. ex hoc Scholio satis patet. conf. infra s. v. Λογισταί.

XIX. Ἐφιάλτης.

Ἐφιάλτην μὲν οὖν φοβερὸν ὄντα τοῖς ὀλιγαρχικοῖς καὶ περὶ τὰς εὐθύνας καὶ διώξεις τῶν τὸν δῆμον ἀδικούντων ἀπαραίτητον, ἐπιβουλεύσαντες οἱ ἐχθροὶ, δι' Ἀριστοδίκου τοῦ Ταναγρικοῦ, κρυφαίως ἀνεῖλον, ὡς Ἀριστοτέλης εἴρηκεν. Plut. Pericl. p. 348. t. I. ed. Bryan. Is est Ephialtes, amicus Periclis, cujus opera plura adempta sunt Areopago judicia (Plut. l. c. 347.) circa Olymp. 80. 1. Diod. 11. 77. Meminit etiam hujus facti Arist. Pol. II. 9. 3. καὶ τὴν μὲν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν Ἐφιάλτης ἐκόλουσε καὶ Περικλῆς. Plut. l. c. 344.

XX. Ἐχῖνος.

Ἐχῖνός ἐστι μὲν ἄγγος τι, εἰς ὃ τὰ γραμματεῖα τὰ πρὸς τὰς δίκας ἐτίθεντο· μνημονεύει τοῦ ἄγγους τούτου Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ἐχῖνος δὲ, οὐχ αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνοντο. Poll. VIII. 17. 127. Ἐχῖνος, καδίσκος τίς ἐστι χαλκοῦς (non quidem semper. conf. Phot. s. v. ἐχῖνοι 40. 46. 4. ed. Pors.), εἰς ὃν αἵ τε μαρτυρίαι καὶ αἱ προσκλήσεις ἔγγραφοι ἐνεβάλλοντο ὑπὸ τῶν δικαζομένων, καὶ κατεσημαίνοντο, ἵνα μηδεὶς κακουργήσῃ περὶ τὰ ἐμβαλλόμενα. Phot. s. v. Ἐχῖνος. Schol. Arist. Σφ. v. 1427. Ἔχει δὲ καὶ ὁ χαλκοῦς κημὸς, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης διεῤῥινημένον (?) ἐπίθεμα, εἰς τὸ, αὐτὴν μόνην τὴν ψῆφον καθίεσθαι. Schol. Arist. Ἱππ. v. 1147. Petiti LL. Att. IV. 5. pag. 436. ibique Wesseling. Theophr. Char. XIII. 3. ibid. adnot.

XXI. Ἐπιμελητὴς τῶν μυστηρίων.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησὶν οὕτως· ὁ δὲ βασιλεὺς, πρῶτον μὲν τῶν μυστηρίων ἐπιμελεῖται, μετὰ τῶν Ἐπιμελητῶν οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνει. τέσσαρες ἦσαν,

δύο μὲν ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων, εἷς δὲ ἐξ Εὐμολπιδῶν καὶ εἷς ἐκ Κηρύκων. Harp. s. v. Ὁ δὲ βασιλεὺς μυστηρίων προέστηκε μετὰ τῶν ἐπιμελητῶν cet. Poll. VIII. 90. conf. cum VIII. 107. ibid. Interpp. Sigon. IV. de Republ. Athen. c. ult. Boeckh. l. c. I. 231. Matth. de jud. Ath. I. 243. seq.

XXII. Ἐπιστάτης, Πρόεδροι, Πρυτάνεις.

Δύο εἰσὶν οἱ καθιστάμενοι Ἐπιστάται· ὁ μὲν ἐκ Πρυτανείου κληρούμενος, ὁ δὲ ἐκ τῶν Προέδρων, ὧν ἑκάτερος τίνα διοίκησιν διοικεῖ, δεδήλωκεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Τῶν Πρυτανέων εἷς ὁ λαχὼν ἐπιστάτης ἐλέγετο. δὶς δὲ τὸν αὐτὸν ἐπιστατῆσαι οὐκ ἔξην. φυλάσσει δὲ τοῦ ἱεροῦ τὰς κλεῖς, ἐν ᾧ τὰ δημόσια χρήματα (ἔτι μὲν (τὰ γράμματα addit Telephus Pergamenus, cujus fragmentum exstat apud Eustathium ad Odyss. P. v. 455. p. 641. ed. Basil. Sed neque Suid. nec Poll. VIII. 95. neq alii Lexicographi e Telephi fontibus hauserunt, ut Valeso ad Harp. p. 73. et Luzacius putaverunt Disquis. de Epist. ac Proedr. §. 3. post Orat. de Socrate Cive, sed ex Aristotelis Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ex quo etiam Telephus sine dubio sua hausit. Schöm. de Comit. Athen. p. 84. not. 4.) καὶ τὴν δημοσίαν σφραγῖδα· ἐπειδὰν δὲ οἱ Πρυτάνεις συναγάγωσι τὴν βουλὴν ἢ τὸν δῆμον, ὁ ἐπιστάτης κληροῖ προέδρους ἐννέα (τῆς πόλεως Telephus addit) ἀπὸ φυλῆς ἑκάστης ἕνα, πλὴν τῆς πρυτανευούσης, καὶ πάλιν ἐκ τῶν ἐννέα τούτων ἐπιστάτην ἕνα κληροῖ καὶ τὸ πρᾶγμα παραδίδωσι· αὐτὸς δὲ εἰσάγει τὴν δίκην, καὶ ἐπιμελεῖται κατὰ νόμον πάντα γενέσθαι, καὶ μηδὲν παραλειφθῆναι πρὸς τὸ διδαχθῆναι τοὺς δικαστάς. Suid. s. v. Πρόεδροι, ἐκληροῦντο ὑπὸ τῶν Πρυτανέων καθ' ἑκάστην Πρυτανείαν, εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς πρυτανευούσης· οἵτινες τὰ περὶ τὴν ἐκκλησίαν διῴκουν. ἐκαλοῦντο δὲ Πρόεδροι, ἐπειδήπερ προήδρευον τῶν ἄλλων ἁπάντων. Ὅτι δ' ὁ καλούμενος Ἐπιστάτης κληροῖ αὐτούς, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθη-

ναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Photii Lex. s. v. 452. 4 ad exempl. Porsonii. Πρόεδροι. Πρόεδρος, ὁ τῆς Πολιτείας ἀρχηγὸς καὶ ἡγεμών. Πρόεδροι ἐκλήρουν τὴν (scr. ἐκληροῦντο) τῶν (scr. ὑπὸ τῶν) Πρυτανίων καθεκάστην (scr. καθ' ἑκάστην) πρυτανείαν, εἷς ἐξ ἑκάστης φυλῆς, πλὴν τῆς πρυτανευούσης cet. ut supra. ὅτι δὲ ὁ καλούμενος Ἐπιστάτης κληροῦ (scr. κληροῖ) αὐτοὺς, εἴρηκεν Ἀρ. s. Ἀ. Π. Scholia ad Demosth. e codice Bavarico. Orat. Graec. t. II. p. 104. ed. Reiske. Scholia ad Aeschinis κατὰ Κτησ. pag. 247. 248. ed. Bekker. Poll. VIII. 96. Suid. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 290. Schol. in Plat. LL. p. 459. Doctissimorum virorum ingenia maxime Prytanum Proedrorumque institutum exercuit; alii aliam inierunt viam: ut Sigonius (de Rep. Athen. II. 3.), Corsinius (Fast. Att. Diss. VI. n. 7.), Lucacius (de Epist. ac Proedr. §. 4.), Schömann (de comit. Athen. p. XVI. Lib. I. cap. 7. p. 83. seq.), Tittmann (Descr. rerumpubl. gr. p. 169. seq.). Harpocr. locum corruptum esse Corsinius et Schömann ll. cc. pronuntiantes medicinam, ut mihi quidem videtur, neutiquam necessariam ei adhibuerunt. Haec omnia legas mihi apud Schöm. l. c. p. 85. sq., ubi V. D. Harp. locum, certe quod nisi post absolutum primum librum Lexicographum nactus est (conf. Dedicat. p. IX.) mendose adscripsit. In Harp. enim Manuscriptis ὑπὸ Πρυτανίων, non Πρυτανίων nude legitur. De Pryt. cf. nunc Meier et Schöm. l. c. 118 — 122.

XXIII. Ἐπιμεληταὶ Ἐμπορίου.

Ἀριστοτέλης· Ἐμπορίου ἐπιμελητὰς δέκα κληροῦσιν· τούτοις δὲ προστέτακται τῶν τε ἐμπορίων ἐπιμελεῖσθαι, καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον, τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν εἰς τὸ ἄστυ κομίζειν. Harp. s. v. Ἐπιμεληταὶ ἐμπορίου ἦσαν κληρωτοὶ, δέκα τὸν ἀριθμὸν, ἑκάστου ἔτους καθιστάμενοι, οἷς προσετέτακτο τῶν ἐμπορίων ἐπι-

μέλεσθαι, (καὶ τοῦ σίτου τοῦ καταπλέοντος εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ ἀστικὸν (scr. Ἀττικόν, quod jam Boeckhius l. c. I. 89. not. 371. fecit), τὰ δύο μέρη τοὺς ἐμπόρους ἀναγκάζειν. Bekk. anecd. gr. I. 255. Schneid. ad Xenoph. de Vectig. III. 3. Ceterum de iis, quae ad mercaturam Atheniensium attinent, conf. Boeckhius de Oeconom. Civit. Athen. Lib. I. s. 9. t. I. p. 60. seq.

XXIV. Ἑλληνοταμίαι.

Ὅτι ἀρχή τις ἦν οἱ Ἑλληνοταμίαι, οἳ διεχείριζον τὰ χρήματα καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ἑλληνοταμίαι· οἱ ταμίαι τῶν ἑλληνικῶν χρημάτων· εἶχε γὰρ ἡ Ἑλλὰς κοινὰ χρήματα ἀποκείμενα ἐν Δήλῳ. Bekk. anecd. gr. I. 248. Poll. VIII. 14. Schneid. ad Xenoph. de Vectig. V. 5. ibid. laud. Boeckhius, magno cum acumine, ut assolet V. D., inscriptionibus adhibitis, de Hellenotamiis l. c. I. 189. aliisque locis disserens, nescio qui hunc Aristotelis et Lexicographi locum praeterire potuerit.

XXV. Θησεύς.

Ὅτι δὲ πρῶτος (ὁ Θησεύς) ἀπέκλινε πρὸς τὸν ὄχλον, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ καὶ ἀφῆκε μοναρχεῖν ἔοικε μαρτυρεῖν καὶ Ὅμηρος ἐν νεῶν καταλόγῳ (Iliad. β', 547.) μόνους Ἀθηναίων δῆμον προσαγορεύσας. Plut. Thes. c. 25. Homeri versus laudatus etsi spurius non esset, nullius tamen foret argumenti de antiquissima Atheniensium republica, cum in Odyss. etiam α', 103. δῆμος Ἰθάκης legatur. cf. Matth. animadv. ad Hymn. Homeric. pag. 114. Thesei vero belli domique res gestae juxta incertae sunt, de quibus notum est peculiare Meursii opusculum. Ceterum conf. quae de Thesei institutis docte disputavit Schöm. de Comit. Athe-

niens. initio. Heffter l. c. 109. — Fortasse Photii Scholion s. v. Κυσολάκων e nostri Atheniensium republica haustum est; legitur ibidem Μαλαίνῃ Θησεὺς ἐν τοῖς παιδικοῖς ἐχρήσατο, ὡς Ἀριστοτέλης.

XXVI. Θεσμοθέται.

Ἀρχή τίς ἐστιν παρ' Ἀθήνῃσιν ἡ τῶν Θεσμοθετῶν, ἓξ τὸν ἀριθμὸν ὄντων. εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν καλουμένων ἐννέα ἀρχόντων (sed aliquando etiam omnes novem praetores Θεσμοθέται dicuntur. Frumand. in Fascicul. Philolog. I. 102.)· καλοῦνται δὲ οὕτως, ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον. Θεσμοὶ δὲ ἐκαλοῦντο οἱ νόμοι, ὡς προείπομεν (conf. Harpocr. s. v. Θεσμός)· ὅτι δὲ τοὺς νόμους οὗτοι διώρθουν κατ' ἐνιαυτὸν, εἴρηκεν Αἰσχίνης τε ἐν τῷ κατὰ Κτησιφῶντος (p. 12. ed. Bekker. ibid. Schol. p. 250.), καὶ Θεόφραστος ἐν τρίτῳ νόμων. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ διέρχεται, ὅσα οὗτοι πράττουσιν. Harp. s. v. Καὶ Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ περὶ τῶν Θεσμοθετῶν λέγων, γράφει ταυτί. „Εἰσὶ δὲ καὶ γραφαὶ πρὸς αὐτοὺς, ὧν παράστασις (μία δραχμή ἐστι Suid. s. v. παράστασις. Matth. de jud. Athen. I. 261.) τίθεται, ξενίας καὶ δωροξενίας, ἄν τις δῶρα δοὺς ἀποφύγῃ τὴν συκοφαντίαν. Harp. s. v. δωροξενίας. "Αλλαι πρὸς ἄλλους τῶν ἀρχόντων ἐλαγχάνοντο δίκαι· πρὸς δὲ τοὺς Θεσμοθέτας, αἵ τε ξενίας τε, καὶ δωροξενίας καὶ συκοφαντίας καὶ δώρων καὶ ψευδεγγραφῆς, καὶ ὕβρεως, καὶ μοιχείας, καὶ βουλεύσεως (conf. s. v.) καὶ ἄλλων. Harp. s. v. Photii Lexic. s. v. Ξενίας γραφή. ad exempl. Porson. appendix 390. 7. Ἡγεμονία δικαστηρίου. Poll. VIII. 87. 88. Οἱ μὲν Θεσμοθέται προγράφουσι πότε δεῖ δικάζειν τὰ δικαστήρια· καὶ τὰς εἰςαγγελίας (die athenäische Gerichtsverfassung von Heffter S. 16. c.) εἰςαγγέλλουσιν εἰς τὸν δῆμον καὶ τὰς χειροτονίας καὶ προβολὰς εἰςάγουσι καὶ τὰς τῶν παρανόμων γραφάς· καὶ εἴ τις μὴ ἐπιτήδειον νόμον γράψειε, καὶ

στρατηγοῖς εὐθύνας· γίγνονται δὲ πρὸς αὐτοὺς γραφαὶ, ξενίας, δωροξενίας, δώρων, συκοφαντίας, ψευδοκλητείας, ψευδεγγραφῆς, βουλεύσεως, ἀγραφίου, μοιχείας· εἰσάγουσι δὲ καὶ δοκιμασίαν ταῖς ἀρχαῖς καὶ τοὺς ἀπεψηφισμένους, καὶ τὰς ἐκ τῆς βουλῆς καταγνώσεις, καὶ δίκας ἐμπορικὰς, καὶ μεταλλικάς· καὶ ἐὰν δοῦλος κακῶς ἀγορεύῃ τὸν ἐλεύθερον, καὶ ταῖς ἀρχαῖς ἐπικληροῦσι τὰ δικαστήρια, τὰ ἴδια, καὶ τὰ δημόσια· καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δικαστὰς ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι (i. e. controversias, quae ex pactis inter duos populos foederatos initis dirimendae erant. Harpocr. s. v. σύμβολα ibique Vales. pag. 72. Optime hac de re Schneid. ad Arist. Pol. III. 1. initio p. 230.), καὶ τὰς τῶν ψευδομαρτυρίων ἐξ Ἀρείου πάγου. Photius s. v. (670. 14. ad exempl. Porsonii) partim ex Poll. sua excerpsit. Bekkeri anecd. gr. I. 264. Ceterum conf. Matth. de judic. Athen. I. p. 245. seq. et qui Demosthenis locum rectius explicat Meier l. c. p. 43. not. 127. Heffter l. c. p. 101. Meier et Schöm. l. c. 59. seq.

XXVII. Ἱεροποιοί.

Κληρωτοὶ ἄρχοντες εἰσὶ δέκα τὸν ἀριθμὸν, οἳ τά τε μαντεύματα ἱεροθετοῦσι, κἄν τι καλλιερῆσαι δέῃ, καλλιεροῦσι μετὰ τῶν μάντεων καὶ θυσίας τὰς νομιζομένας ἐπιτελοῦσι καὶ τὰς πενταετηρίδας ἁπάσας, πλὴν Παναθηναίων. ταῦτα Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Etym. Magn. s. v. Δέκα ὄντες Ἱεροποιοὶ ἔθυον θυσίας τὰς πενταετηρίδας, τὴν εἰς Δῆλον, τὴν ἐν Βραυρῶνι, τὴν τῶν Ἡρακλειδῶν, τὴν Ἐλευσῖνάδε. Poll. VIII. 107. ibi Interpp. Phot. s. v. ubi pro τοῖς μαντεύμασι legendum est μάντεσι. Εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι Ἱεροποιοὶ τῶν σεμνῶν θεῶν, adjungit Phot. s. v., οἳ τὸν ἀριθμόν εἰσιν ἀόριστοι. Bekk. anecd. gr. I. 265.

XXVIII. Ἵππαρχος. Φύλαρχος.

Λέγεται παρ' Ἀθηναίοις Ἵππαρχος καὶ ὁ τῶν ἱππέων ἄρχων; δύο δ' ἦσαν οὗτοι, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ (Schneid. Praemonita ad Xenophontis de Hipparcho). Φύλαρχός ἐστιν, ὁ κατὰ φυλὴν ἑκάστην τοῦ ἱππικοῦ ἄρχων, ὑποτεταγμένος τῷ Ἱππάρχῳ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Poll. VIII. 94. ibi Interpp.

XXIX. Καλλικράτης.

Ὑπὲρ τὰ Καλλικράτους· Ἀριστοτέλης δέ φησιν ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, Καλλικράτην τινὰ πρῶτον δικαστῶν τοὺς μισθοὺς (Phot. δικαστικοὺς) εἰς ὑπερβολὴν αὐξῆσαι· ὅθεν καὶ τὴν παροιμίαν εἰρῆσθαι. Zenob. Prov. VI. 29. Suid. s. v. Phot. s. v. 623. 18. ad exemplar Porsonii. Τὰ δὲ δικαστήρια μισθοφόρα κατέστησε Περικλῆς. Aristot. Polit. II. 9. 3. ed. Schneid. Plat. Gorg. pag. 515. e. ibid. Heind. Schöm. l. c. p. XVIII. Meier et Schöm. l. c. p. 136. Callistratum vero judicii praemium instituisse auctor est Anonym. Append. Prov. Vatic. III. 35. De initio et incremento τοῦ δικαστικοῦ legi potest Plut. in Pericle c. 9. Ἄλλοτε ἄλλως ἐδίδοτο τὸ δικαστικὸν τῶν τῶν δημαγωγῶν τὰ πλήθη κολακευόντων, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείαις (Arist. Pol. IV. 4. 5. V. 9. 3.)· τούτοις πένησι ὁ Περικλῆς καταδημαγωγούμενος τρέπεται πρὸς τὴν τῶν δημοσίων διανομήν, συμβουλεύσαντος αὐτῷ Δημονίδου τοῦ Ἴηθεν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρηκεν. Boeckh. l. c. I. 230. seq.

XXX. Κίμων.

Ἀριστοτέλης φησὶν, οὐχ ἁπάντων Ἀθηναίων, ἀλλὰ τῶν δημοτῶν αὐτοῦ Λακιαδῶν παρεσκευάζετο τῷ βουλομένῳ τὸ δεῖπνον. Plut. Cim. t. III. p. 119. Aliter Cornelius Nepos in vita Cimonis, ibid. Interpp.

XXXI. Καλλιστεφάνου Ἐλαία.

Ἀριστοτέλης δὲ οὕτω φησὶ κατὰ λέξιν περὶ αὐτῆς· ταύτης δὲ ἔμπαλιν τὰ φύλλα ταῖς λοιπαῖς ἐλαίαις πέφυκεν. ἀφίησι τε τοὺς πτόρθους, ὥσπερ ἡ μύρτος, εἰ τοὺς στεφάνους συμμέτρους. ἀπὸ ταύτης λαβὼν Ἡρακλῆς ἐφύτευσεν Ὀλυμπιάσιν· ἀφ᾽ ἧς οἱ στέφανοι τοῖς ἀθληταῖς δίδονται. ἐστὶ δὲ αὕτη περὶ τὸν Ἰλισσὸν ποταμὸν, σταδίους ξ τοῦ ποταμοῦ ἀπέχουσα. περιῳκοδόμηται δὲ, καὶ ζημία μεγάλη τῷ θιγόντι αὐτῆς ἐστιν· ἀπὸ ταύτης ἔφερον λαβόντες Ἠλεῖοι τῶν ἀθλητῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ τοὺς στεφάνους. Schol. ad Arist. Plut. v. 586.

XXXII. Κατὰ δήμους δικαστάς.

Περὶ τῶν κατὰ δήμους δικαστῶν, ὡς πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, καὶ κατὰ δήμους περιϊόντες ἐδίκαζον, εἶτα ἐγένοντο τεσσαράκοντα, εἴρηκεν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. Οἱ δὲ τεσσαράκοντα πρότερον μὲν ἦσαν τριάκοντα, οἳ περιϊόντες κατὰ δήμους, τὰ μέχρι δραχμῶν δέκα ἐδίκαζον, τὰ δὲ ὑπὲρ ταῦτα, διαιτηταῖς παρεδίδοσαν. Μετὰ δὲ τὴν τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχίαν, μίσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τριάκοντα, τεσσαράκοντα ἐγένοντο· χίλιοι καὶ διακόσιοι ἀπὸ τούτων ἦσαν οἱ λειτουργοῦντες. Δημοσθένης δὲ νόμον γράψας, ἀντὶ τοσούτων τριακοσίους τοὺς πλουσιωτάτους ἐποίησε. Poll. VIII. 100. ibique Interpp. Phot. s. v. κ. δ. δ. Actiones etiam de verberibus inflictis in judicium deducebant. Demosth. in Pantaen. p. 976. 10. Matthiae de jud. Athen. I. 250. Meier et Schöm. l. c. 79. seq.

XXXIII. Κλέων.

Ἐπέστη Κλέων καὶ τῇ πρὸς Λακεδαιμονίους εἰρήνῃ, ὡς Φιλόχορος καὶ Ἀριστοφάνης, προσθεὶς ἄρχοντα Εὔθυνον. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ περιζωσάμενον αὐτὸν λέγει δημηγορῆσαι, εἰς

τὴν θρασύτητα αὐτοῦ ἀποσκώπτων. Schol. ad Lucian. Tim. 30. Tib. Hemsterhusius ad h. l. ait: προςθεὶ — Εὔθυνον aptius post Philochorum inseritur, sed eo anno, ut ex aliis scriptoribus satis constat, quo Cleon obstitit, ne pax cum Lacedaemoniis iniretur, nec Stratocles, nec Euthynus (fortasse Εὔθυνος non nomen proprium est h. l., sed ἄρχοντος, de quo s. v. Λόγιστ. nec vero liquet), sed Stracles Archon fuit. Thucydid. IV. 15. seq. Schol. ad Aristoph. Pac. v. 664. Palm. Exercit. p. 727. Siebelis ad Phil. fragm. pag. 59. mutatis vocum sedibus ita legit: ὡς Φιλ. πρ. ἄρχ. Ε. κ. Αριστοτ. Ἀριστοφάνης δὲ καὶ cet. Haec quidem translatio mihi quoque quam maxime placet. Ceterum de consuetudine manus velandi pro concione, laudavit V. D. Demosth. de fals. Leg. pag. 233. Wolf et Chandler Reise durch Griechenland p. 288. De Cleone elegans est Dissert. Kortümii in opere Philologische Beiträge aus der Schweiz I. p. 35. sq.

XXXIV. Κλεοφῶν δημαγωγός.

Ἀριστοτέλης φησὶ μετὰ τὴν ἐν Ἀργινούσαις *) ναυμαχίαν, Λακεδαιμονίων βουλομένων ἐκ Δεκελείας ἀπιέναι, ἐφ᾽ οἷς ἔχουσιν ἑκάτεροι καὶ εἰρήνην ἄγειν ἐπὶ τοῦ Καλλίου **), Κλεο-

*) Αἱ Ἀργινοῦσαι κείμεναι μεταξὺ Μιτυλήνης καὶ Κύμης. Diod. Sic. XIII. 97.

**) Schol. ad Arist. Βατ. v. 406. Ἐπὶ γοῦν τοῦ Καλλίου τούτου φησὶν Ἀριστοτέλης, ὅτι σύνδυο ἔδοξε χορηγεῖν τὰ Διονύσια τοῖς τραγῳδοῖς καὶ κωμῳδοῖς, ὥςτε ἦν τις καὶ παρὰ τὸν Ληναϊκὸν συστολὴ χρόνῳ, δι᾽ οὗ πολλοὶ ὕστερον, καθάπερ τὰς χορηγίας περιεῖλε Κινησίας. Hic locus a Dindorfio etiam ita editus mire corruptus est. Plane a vero aberravit Petit. LL. Att. I. 1. p. 144.

φῶν ἔπεισε τὸν δῆμον μὴ προςδέξασθαι; ἐλθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν μεθύων καὶ θώρακα ἐνδεδοκὼς, οὔ, φάσκων ἐπιτρέψειν, ἐὰν μὴ πάσας ἀφῶσι τὰς πόλεις οἱ Λακεδαιμόνιοι. Schol. ad Aristoph. Ran. v. 1580. Cleophon, barbarus, exagitatur etiam ab Aristoph. Ran. v. 698. ubi Schol. Κλεοφῶν στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ εἰς τοῦτον τὸν δημαγωγὸν δρᾶμα φέρεται Πλάτωνος (τοῦ κωμικοῦ sc.) καὶ ἐπιγράφεται ὁμωνύμος αὐτῷ Κλεοφῶν. Τοῦτον κωμῳδεῖ, ὡς ξένον καὶ φλύαρον,

---

ed. Wesseling. „Nihil enim aliud hic dicit Aristoteles, Küsteri ad Aristophan. verba sunt, quam Archonte Callia institutum primum fuisse, ut bini Choragi sumptus ad commissiones Tragoediarum et Comoediarum necessarios suppeditarent, cum antea id unus tantum fecisset. (Ὁ Φρῦνις κιθαρῳδὸς Μιτυληναῖος δοκεῖ πρῶτος παρὰ Ἀθηναίοις κιθαρωδικῇ νικῆσαι Παναθήναια ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος. Schol. ad Arist. Νεφ. v. 965.) Deinde quae sequuntur ὥςτε — Κινησίας non leviter corrupta sunt, quae sic emendo et distinguo: ὥςτε ἦν τις περὶ τὸν Λην. (ἀγῶνα) συστολή: χρόνῳ δὲ οὐ πόλλῳ cet. Sensum hunc esse puto: Quare etiam Lenaei Ludi minori apparatu et sumptu exhibere coeperunt (antequam scilicet institutum esset, ut bini pro uno sumptus ad ludos suppeditarent), tempore autem post, Cinesias effecit, ne sumptus amplius ad apparatum ludorum Scenicorum a Choragis praeberentur. Sic etiam v. 153. Κινησίας ἐπραγματεύσατο κατὰ τῶν Κομικῶν, ὡς εἶεν ἀχορήγητοι. Cinesias insulsissimus fuit dithyrambicus poeta. Schol. l. c. Hunc locum e Διδασκαλίαις Aristotelis excerptum esse verisimile est; alio etiam loco ab Aristoph. Schol. (ad Plut. v. 385, omisso nomine, apud Suid. et Phot. s. v. ὄνου σκιά) laudantur.

καὶ δυςγενῆ, Θρᾶκα γ' αὐτὸν ἔλεγεν. ἀντεποιεῖ τὸ δὲ τῶν πρωτείων τῆς πόλεως. Schol. ad v. 693. καλεῖται Κλεοφῶν ὁ τυροποιός. Omnes fere Atheniensium demagogos vel peregrinos vel μετοίκους fuisse jam Döderlein vidit in Philolog. Beitr. aus der Schweiz I. 39. n. 21. Quoties vero Lacedaemonii pacem ab Atheniensibus petiverunt non satis constat. conf. Diodorus Sic. XIII. 52. Krüger Dionysii Halicarn. Historiographica p. 283. seq. Olymp. Comment. in Plat. Alcib. pr. p. 26.

XXXV. Κύρβεις, Ἄξονες.

Κύρβεις φησὶν Ἀπολλόδωρος ἐν τοῖς περὶ Θεῶν (Apollod. t. I. pag. 396. ed. Heyne) ἔχειν ἐγγεγραμμένους τοὺς νόμους· εἶναι δ' αὐτοὺς λίθους ὀρθοὺς ἑστῶτας, ὥς (Heyne legit οὕς, recte ut videtur) ἀπὸ μὲν τῆς στάσεως, στήλας· ἀπὸ δὲ τῆς εἰς ὕψος ἀναστάσεως (Heyne ἀνατάσεως, male) διὰ τὸ κεκορυφῶσθαι, κύρβεις ἐκάλουν. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησίν· „Ἀναγράψαντες δὲ τοὺς νόμους εἰς τοὺς Κύρβεις, ἔστησαν ἐν τῇ στοᾷ τῇ Βασιλείᾳ (τῇ βασιλίδι apud Phot. s. v. 183. 13. ad exempl. Porson. Harp. s. v. Poll. VIII. 128. Schol. Aristoph. Νεφ. v. 447. Ὀρν. v. 1354. Κύρβεις χαλκαὶ σανίδες ἔνθα τοὺς νόμους γράφουσι· κατὰ δὲ ἐνίους ἄξονες τρίγωνοι (τετράγωνοι apud Ammon. de simil. et diss. vocum s. v.), ἐν οἷς ἦσαν οἱ τῶν πόλεων νόμοι γεγραμμένοι καὶ αἱ δημοσίαι ἱεροποιαὶ, καθάπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησὶ καὶ Ἀπολλόδωρος. Theopompus in libro περὶ Εὐσεβείας ait Κύρβεις a Corybantibus inventos esse. Schol. l. c. Scholion valde corruptum est. Ἄξονες — — νόμοι γεγραμμένοι καὶ οἱ δημόσιοι, κύρβεις δὲ ἐν οἷς ἱεροί scribendum est. Eadem Plut. ex Aristotele tradit Solon. t. I. p. 201. ed. Bryan. Apollonii Scholiastes ἄξονας τετραγώνους λίθους, κύρβεις δὲ τριγώνους tantum esse vult. Barnes. ad Euripid. Hippol.

v. 1252. Coray Prolegomena in Aristotel. Polit. p. οδ'. Etiamsi inscriptio operis *Περὶ τῶν Σόλωνος ἀξόνων*, ε, apud Anonym. Menagii non corrupta sit, ut Buhle autumat, de Libr. Arist. deperd. Comment. Vol. XV. p. 120, eundem librum Atheniensium reipublicae partem neutiquam vero opus peculiare fuisse contenderim. Suidas s. v. Meurs. in Solone 24. Schleusneri cur. noviss. p. 159. ibique laudata. Ceterum omnia quae ad *Κύρβεις* et *Ἄξωνας* pertinent collegerunt edd. Steph. Thes. gr. ling. p. 1095. sq.

XXXVI. *Κυρία ἐκκλησία.*

Τίνες δὲ αἱ κυρίαι ἐκκλησίαι, Ἀριστοτέλης δεδήλωκεν ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, λέγων τοὺς Πρυτάνεις συνάγειν τὴν βουλὴν, καὶ τὸν δῆμον, ἢ τὴν βουλὴν ὁσημέραι, πλὴν ἐάν τις ἀφέσιμος (*ἄφετος* Poll.) *ᾖ· τὸν δὲ δῆμον τετράκις τῆς πρυτανείας ἑκάστης· προσγράφουσι δέ φησι καὶ κυρίαν ἐκκλησίαν, ἐν ᾗ δεῖ τὰς ἀρχὰς ἀποχειροτονεῖν, οἳ δοκοῦσι μὴ καλῶς ἄρχειν, καὶ περὶ φυλακῆς τῆς χώρας, καὶ τὰς εἰσαγγελίας* *) *ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς βουλομένους ποιεῖσθαί φησι, καὶ τὰ ἑξῆς.* Harp. s. v. *Καὶ προγράφουσι πρυτάνεις πρὸ τῆς βουλῆς καὶ πρὸ τῆς ἐκκλησίας, ὑπὲρ ὧν δεῖ χρηματίζειν· τῶν δ' ἐκκλησιῶν, ἡ μὲν κυρία, ἐν ᾗ τὰς ἀρχὰς ἐπιχειροτονοῦσιν, εἴπερ καλῶς ἄρχουσιν ἢ ἀποχειροτονοῦσιν· ἐν ᾗ καὶ τὰς εἰσαγγελίας ὁ βουλόμενος εἰσαγγέλλει, καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων ἀναγινώσκουσιν οἱ πρὸς ταῖς δίκαις, καὶ τὰς λήξεις τῶν κλήρων.* Poll. VIII. 95. ibi Interpp. Phot. s. v. (672. 8. ad exemplar Porsonii) Hesych. s. v. Etym. Magn. s. v.

*) „Ita nempe vocabantur accusationes de gravissimis criminibus publicis, quae summam reipublicae attingerent" Matth. de jud. Athen. I. 229 seq.

Aliter Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 19. ex eo Suidas s. v. sed conf. quae Schömann de Comit. Athen. p. 28. seq. disputavit.

XXXVII. Λειψύδριον. Λυκόποδες.

Λυκόποδες: οὕτως ἐκάλουν τοὺς τυράννων δορυφόρους. Οὗτοι πόλεμον ἀράμενοι πρὸς Ἱππίαν τὸν τύραννον καὶ τοὺς Πεισιστράτου υἱεῖς. — Λειψύδριον, τὸ ὑπὲρ Πάρνηθος, εἰς ὅπερ συνῆλθόν τινες τῶν ἐκ τοῦ ἄστεος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Suid. s. v. Schol. ad Aristoph. Lysistr. v. 665. 666. Causae nominis Λυκοπόδων variae traduntur. Phot. s. v. Etym. Magn. s. v. Ob injustitiam tyranni satellites sic nominatos esse puto. Lupo enim injurias significari inter omnes satis constat, ita λύκου ῥήματα, ἐπὶ τοῦ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις ἀδικοῦντος. Schol. in Plat. Phaedr. p. 318. ed. Bekker.

XXXVIII. Μετρόνομοι.

Ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πεντεκαίδεκα. εἰς μὲν τὸν Πειραιᾶ δέκα, πέντε δ' εἰς ἄστυ· εἶχον δὲ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅπως δίκαια εἴη τὰ μέτρα τῶν πωλούντων, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Rectius Phot. s. v. Ἄρχοντες ἦσαν δέκα τὸν ἀριθμόν, ὧν πέντε μὲν ἐν ἄστει· πέντε δὲ ἐν Πειραιεῖ. Sic etiam apud Bekk. anecd. gr. I. 278. Suid. s. v. In altero quidem loco apud Phot. s. v. πέντε μὲν εἰς Πειραιᾶ, ἐννέα δὲ εἰς ἄστυ legitur, sed ex ε', ἐννέα natum esse jam Alberti ad Hesych. s. v. adnotavit. Itaque puto apud Harp. legendum esse ἦσαν . . . δέκα· εἰς μ. τ. Π. πέντε, praesertim cum non nisi decem fuerunt agoranomi (conf. verb. s. v.). Aliter Boeckhius l. c. I. 52. n. 193. Harpocr. locum sic emendavit: εἰς μὲν τὸν Πειραιᾶ πέντε, δέκα δ' εἰς ἄστυ. Causae quidem, quas affert ibi-

dem V. D., non idoneae esse videntur. Conf. etiam Kühn. ad Polluc. IV. 167. et Meursii Attic. Lect. I. 8. et 19.

XXXVIII. *Λογισταί. Συνήγοροι.*

Ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· εἰσὶ δὲ τὸν ἀριθμὸν δέκα, οἳ τὰς εὐθύνας τῶν διῳκημένων ἐκλογίζονται ἐν ἡμέραις τριάκοντα, ὅταν τὰς ἀρχὰς ἀποθῶνται οἱ ἄρχοντες· διείλεκται περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ἔνθα δείκνυται, ὅτι διαφέρουσι τῶν εὐθυνῶν. Harp. s. v. *Εὐθύνη* conf. ibi laudatos. *Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ οὕτω λέγει· λογισταὶ δὲ αἱροῦνται δέκα, παρ' οἷς διαλογίζονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ τά τε λήμματα καὶ τὰς γεγενημένας δαπάνας· καὶ ἄλλοις* (scr. *ἄλλοι*) *δέκα συνηγόροις* (scr. *συν—ροι*), *οἵτινες συνανακρίνουσι τούτοις· καὶ οἱ τὰς εὐθύνας διδόντες παρὰ τούτοις ἀνακρίνοντες πρῶτον, εἶτα ἐφίενται εἰς τὸ δικαστήριον εἰς ἕνα καὶ φ' α'.* Photii Lexic. ad exempl. Porsonii, appendix. *Ἐπεὶ δ' ἔνιαι τῶν ἀρχῶν, εἰ καὶ μὴ πᾶσαι, διαχειρίζουσι πολλὰ τῶν κοινῶν, ἀναγκαῖον ἑτέραν εἶναι τὴν ληψομένην λογισμὸν καὶ προςευθυνοῦσαν, αὐτὴν μηθὲν διαχειρίζουσαν ἕτεραν. Καλοῦσι δὲ τούτους οἱ μὲν εὐθύνας* (si Schneid. audias, Comment. ad Aristot. p. 502. *εὐθύνους* legendum est. Sed scribitur *εὔθυνος* et *εὐθύνης*, Plur. *εὔθυνοι* et *εὔθυναι*. De re vero *ἡ εὔθυνα*, Plur. *εὔθυναι*. Sic etiam *εὐθύνη*. Boeckh. l. c. I. 205. n. 177.), *οἱ δὲ λογιστάς, οἱ δὲ ἐξεταστάς, οἱ δὲ συνηγόρους.* Arist. Polit. VI. 5. 9. Nonne quaeso Aristoteles secum ipse pugnat? Minime. In Atheniensium republica quos diversos esse Magistratus dixerat, eosdem esse dixit in Politia, diversis nempe in rebuspublicis civitatibusque. Quale tamen fuerit discrimen apud Athenienses inter *εὐθύνους* et *λογιστάς*, s. v. *Εὔθυναι* jam explicatum est. Petitus (III. 11. p. 308. ed. Wessel.) Logistas tanquam novem Archon-

tes, Euthynas tanquam Paredrous novem Archontibus, Logistis assidentes autumat; atque ubi judicatum sit, Magistratus potestate decedentes aliquid reipublicae debere Euthynos esse, qui ab illis exigerent, quibuscum fere consentit Boeckhius (l. c. I. 204. seq.), qui Euthynos socios tantum τῶν λογιστῶν nominat. Longe a vero aberravit Schneiderus in Addendis ad Comment. in Aristotelis Polit. p. 503. Non umquam enim Euthyni judices de crimine reorum Magistratuum sedebant, sed τὰ δικαστήρια οἱ λογισταὶ κληροῦσι. Bekk. anecd. gr. I. 245. 310. Aeschin. in Ctesiph. p. 395. 408. Phót. aliique Lexicogr. Ceterum de Logistis conferri potest Matth. l. c. p. 250. Schömann l. c. p. 293. [Vid. nunc Hermann: über G. Böckh's Behandlung der Inschriften Anh. III. p. 220 ff.]

XXXIX. Συνήγοροι.

Κληρωτοὺς δὲ γενομένους δέκα συνηγόρους Ἀριστοτέλης φησίν. Schol. ad Aristoph. Σφ. v. 689. Συνήγοροι ἄρχοντες ἦσαν κληρωτοὶ, οἱ τοῖς λογισταῖς ἐβοήθουν πρὸς τὰς εὐθύνας τῶν ἀρξάντων τινὰ ἀρχήν. Bekk. anecd. gr. I. 301. Plane vero ab his diversi sunt οἱ τοῖς ἰδιώταις συναγορεύοντες (Bekk. l. c.), qui non sorte, sed manuum porrectione creati sunt. Suid. s. v. Phot. s. v. Schöm. l. c. p. 108. seq. His de rebus etiam Boeckhius, ut videtur, in errorem lapsus est l. c. I. 207. Accurate rem explicuerunt Heffter l. c. p. 105. seq., Meier et Schöm. l. c. p. 708., Plattner l. c. 94.

XL. Ναύκραροι.

Ναυκράρους τὸ παλαιὸν τοὺς ἄρχοντας ἔλεγον. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησί· „κατέστησαν δὲ δημάρχους τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον

ναυκράροις; Δημίους ἀντὶ τῶν Ναυκράρων ἐποίησαν. Harp. s. v. Ναυκραρικά. Ἄρχων τὶς ἦν ὁ Δήμαρχος· οὗτοι δὲ τὰς ἀπογραφὰς ἐποιοῦντο τῶν ἑκάστῳ δήμῳ χωρίων· ἔτι δὲ καὶ τὰ ληξιαρχικὰ γραμματεῖα παρὰ τούτοις ἦν, καὶ συνῆγον τοὺς δήμους, ὁπότε δεήσειεν, καὶ ψῆφον αὐτοῖς ἐδίδοσαν· τούτους δέ φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ ὑπὸ Κλεισθένους κατασταθῆναι, τὴν αὐτὴν ἔχοντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον Ναυκράροις. Harp. s. v. Δήμαρχος. Δήμαρχοι, οἱ κατὰ δήμους ἄρχοντες, ἐκαλοῦντο τέως (i. e. ante Clisthenem) ναύκληροι (conf. Interpp. ad h. l.), ὅτε καὶ οἱ δῆμοι ναυκράριοι· ναυκραρία δ' ἦν τέως φυλῆς δυοκαιδέκατον μέρος, καὶ δυόδεκα ναυκράριοι ἦσαν. τέσσαρες κατὰ τριττὺν ἑκάστην. τὰς δ' εἰςφορὰς, ἃς κατὰ δήμους διεχειροτόνουν οὗτοι, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀναλώματα. ναυκραρία δὲ ἑκάστη δύο ἱππέας παρεῖχε (Petit. LL. Att. VIII. 1. pag. 659. ed. Wessel.) καὶ ναῦν μίαν (Sigon. IV. de rep. Athen. 5.), ἀφ' ἧς ἴσως ὠνόμασται. Poll. VIII. 108. Ἀριστοτέλης περὶ Κλεισθένους φησί· „Κατέστησε καὶ Δημάρχους τὴν αὐτὴν ἑλόντας ἐπιμέλειαν τοῖς πρότερον Ναυκλάροις· καὶ γὰρ τοὺς δήμους αὐτῶν ναυκλαρίων ἐποίησεν. οἱ πρότερον Ναύκλαροι, εἴτε ὑπὸ Σόλωνος κατασταθέντες, εἴτε καὶ πρῶτον· οὗτοι δὲ τὴν πομπὴν τῶν Παναθηναίων ἐκόσμουν, Κλεισθένους καταστήσαντος ἀντὶ Ναυκλάρων. Schol. ad Aristoph. Nub. v. 37. Ναυκραρία μὲν ὁποῖόν τι ἡ συμμορία, καὶ ὁ δῆμος· ναύκραρος δὲ ὁποῖόν τι ὁ δήμαρχος, Σόλωνος οὕτως ὀνομάσαντος, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης φησί. ὕστερον δὲ ἀπὸ Κλεισθένους δῆμοί εἰσι, καὶ δήμαρχοι ἐκλήθησαν ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Πολιτείας, ὃν τρόπον διέταξε τὴν πολιτείαν ὁ Σόλων. φυλαὶ δὲ ἦσαν τέσσαρες, καθάπερ πρότερον καὶ φυλοβασιλεῖς τέσσαρες. ἐκ δὲ τῆς φυλῆς ἑκάστης ἦσαν νενεμημέναι τριττύες μὲν τρεῖς, ναυκραρίαι δὲ δώδεκα καθ' ἑκάστην. Ὁ Κλείδημος ἐν τῇ τρίτῃ φησὶν, ὅτι Κλεισθένους δέκα φυλὰς ποιήσαντος ἀντὶ τῶν τεσσάρων, συνέβη καὶ εἰς πεντήκοντα μέρη διαταγῆναι· αὐτοὺς (leg. αὐτὰς) δὲ ἐκάλουν ναυκράρια, ὥςπερ νῦν εἰς τὰ ἑκατὸν μέρη διαιρεθέντα καλοῦσι συμ-

μορίας. Phot. s. v. 288. 5. ad exemplar Porson. Ναύκληροι καὶ Ναύκραροι διαφέρει. Ναύκληροι μὲν γάρ εἰσιν οἱ ναῦν κεκτημένοι· Ναύκραροι δὲ οἱ εἰςπραττόμενοι τὰ δημόσια κτήματα· καὶ Ναυκράρια, οἱ τόποι, ἐν οἷς ἀνέκειντο τὰ κτήματα. Ammonii de similibus et diss. voc. s. v. p. 788. in Thesauro utriusque Linguae. Lugd. Bat. 1600. fol.

XLI. Νικίας.

Ἔνεστιν οὖν περὶ Νικίου πρῶτον εἰπεῖν ὃ γέγραφεν Ἀριστοτέλης, ὅτι τρεῖς ἐγένοντο βέλτιστοι τῶν πολιτῶν, καὶ πατρικὴν ἔχοντες εὔνοιαν καὶ φιλίαν πρὸς τὸν δῆμον, Νικίας ὁ Νικηράτου, καὶ Θουκυδίδης ὁ Μιλησίου, καὶ Θηραμένης ὁ Ἅγωνος. Plut. Nic. III. 206. ed. Bryan.

XLII. Ὅρκοι.

Ἐοίκασι δ' Ἀθηναῖοι πρός τινι λίθῳ τοὺς ὅρκους ποιεῖσθαι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v. 223. 25. ed. Porson. Suid. s. v. Kühn ad Poll. VIII. 86. 95. Hujus lapidis in foro meminit Plutarch. Sol. c. 25. Meurs. Attic. Lect. l. 6. Zoëga de Obelisc. p. 209. n. 6. Siebelis ad Philoch. fragm. p. 44. Thesmothetae juxta Lapidem in foro jurabant, si unquam violassent Solonis instituta, auream statuam paris ponderis Delphos se dicaturos. Plutarch. l. c. t. I. p. 202. ed. Bryan. Slavones etiam per lapides aliasque res jurare in usu habuerunt. Geschichte der Hohenstaufen von Raumer I. 366.

XLIII. Ἐπὶ Παλλαδίῳ.

Δικαστήριόν ἐστιν οὕτω καλούμενον, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, ἐν ᾧ δικάζουσιν ἀκουσίου

φόνου καὶ βουλεύσεως (conf. s. v.) οἱ Ἐφέται· ἔσχε δὲ τὸ δικαστήριον τὴν τοῦ Παλλαδίου ἐπωνυμίαν, καὶ οἱ δικασταὶ τὴν τῶν Ἐφετῶν ἐντεῦθεν. Ἀγαμέμνονος μετὰ τῶν Ἀργείων σὺν τῷ Παλλαδίῳ προσενεχθέντος Ἀθήνας ἐξ Ἰλίου, Δημοφῶν ἁρπάζει τὸ Παλλάδιον, καὶ πολλοὺς τῶν διωκόντων ἀναιρεῖ. Ἀγαμέμνων δε δυςχεράνας δίκην τὸν ἁρπάσαντα ἀπαιτεῖ, καὶ συνίσταται τὸ κριτήριον ἐπὶ πεντήκοντα μὲν Ἀθηναίων, πεντήκοντα δὲ Ἀργείων, οὓς Ἐφέτας ἐκάλεσαν, παρὰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἐφεθῆναι αὐτοῖς τὰ τῆς κρίσεως. Harp. s. v. Aliter Poll. VIII. 118. De judicio ἐπὶ Παλλαδίῳ Matth. de jud. Atheniens. I. p. 149. De Ephetis accuratius Harp. s. v. Οἱ δικάζοντες τὰς ἐφ' αἵματι κρίσεις ἐπὶ Παλλαδίῳ καὶ ἐπὶ Πρυτανείῳ καὶ ἐπὶ Δελφινίῳ καὶ ἐν Φρεαττοῖ Ἐφέται ἐκαλοῦντο. Phot. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 257. Matth. l. c. p. 146. 157.

XLIV. Πάρεδροι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησί· „Λαμβάνουσι δὲ παρέδρους, ὅ,τε ἄρχων καὶ ὁ πολέμαρχος (conf. s. v.), δύο ἑκάτερος οὓς ἂν βούληται· καὶ οὗτοι δοκιμάζονται ἐν τῷ δικαστηρίῳ πρὶν παρεδρεύειν, καὶ εὐθύνας διδόασιν ἐπὰν παρεδρεύωσιν. Harp. s. v. Πάρεδροι δ' ὀνομάζονται, οὓς αἱροῦνται ἄρχων, καὶ βασιλεύς, καὶ πολέμαρχος δύο ἕκαστος, οὓς βούλεται: δοκιμασθῆναι δὲ αὐτοὺς ἐχρῆν ἐν τοῖς πεντακοσίοις, εἶτ' ἐν δικαστηρίῳ. Προςαιροῦνται δὲ καὶ γραμματέα, ὃς ἐννόμῳ δικαστηρίῳ κρίνεται. Poll. VIII. 92. Phot. Hesych. Suid. s. v. Varii fuerunt Paredri τῶν Ἑλλανοταμίων (Boeckh. l. c. I. 193.), τῶν εὐθύνων (Boeckh. 204. seq.). Aristotelis sententia ἄρχων solum et πολέμαρχος sibi παρέδρους creaverunt, apud Poll. etiam βασιλεύς (cujus πάρεδροι nominatim apud Demosthen. adv. Neaer. 1369. 20. 1373. 21. occurrunt), apud alios grammaticos omnes archontes sibi παρέδρους adjunxerunt — disquisitio-

nem hac de re neutiquam ad finem perduxerunt Meier et Schöm. l. c. 57. 100. 102.

XLV. Περίπολος. Ἔφηβοι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ περὶ τῶν ἐφήβων λέγων φησὶν οὕτως· „Τὸν δεύτερον ἐνιαυτὸν, ἐκκλησίας ἐν τῷ θεάτρῳ γενομένης, ἀποδεξάμενοι τῷ δήμῳ περὶ τὰς τάξεις, καὶ λαβόντες, ἀσπίδα καὶ δόρυ παρὰ τοῦ δήμου περιπολοῦσι τὴν χώραν καὶ διατρίβουσιν ἐν τοῖς φυλακτηρίοις· παρατηρητέον οὖν, ὅτε ὁ μὲν Ἀριστοτέλης ἕνα φησὶν ἐνιαυτὸν ἐν τοῖς περιπόλοις γίγνεσθαι τοὺς ἐφήβους. ὁ δὲ Αἰσχίνης δύο. Harpocr. s. v. Eadem Phot. 420. 23. ad exempl. Porson. et Suid. s. v. Vales. in Notis et Manss. p. 318. sq. Duck. ad Thucyd. VI. 45. Schöm. l. c. pag. 351. seq. Inter Ephebos recensebantur octodecim annos nati. De juramento etc. conf. Poll. VIII. 105. Schöm. l. c. p. 76. seq. Fortasse Aristoteles antiquiorem aetatem in mente habuit, Aeschines vero, quocum consentit Poll. l. c. aliique, recentiorem. Ceterum levem esse illam Epheborum militiam etiam Scipio ait apud Ciceronem de Republ. IV. 4. p. 278. ed. princ. conf. Cors. fast. Att. Diss. XI. 5.

XLVI. Περικλῆς.

Reipublicae Atheniensium omnes domi militiaeque res gestas ab Aristotele in Atheniensium civitatem relatas esse, non solum verisimile sed plane certissimum est. Exaggerat multa Duris Samius, ut Plutarchus ait, in iis, quae ab Atheniensibus et Pericle, Sami insula occupata, perpetrata sint, — οὔτε Θουκυδίδης ἱστόρηκεν, οὔτ' Ἔφορος οὔτ' Ἀριστοτέλης (Plut. Pericl. I. 369.). Sed fusius de singulis sermonem fecisse philosophum e loco Plutarchi (I. 339.), ubi ex Aristotele, Periclem musica apud Py-

thoclidem excultum esse (Ἀριστοτέλης δὲ παρὰ Πυθοκλείδῃ μουσικὴν ἂν διαπονηθῆναι τὸν ἄνδρα' φησίν), affert, coargui licet. Iterum ex Aristotele apud eundem legitur Plutarchum (l. c. p. 367.), „Periclem quondam navali proelio a Melisso Samiorum praetore superatum esse" Ὑπὸ δὲ τοῦ Μέλισσου καὶ Περικλέα φησὶν αὐτὸν Ἀριστοτέλης ἡττηθῆναι, ναυμαχοῦντα πρότερον. In Politia atque aliis in operibus Aristoteles saepissime ad Periclis res gestas respicit. Polit. II. 9. 3. ibique Schneid.

XLVII. Πολέμαρχος.

Πολέμαρχος, ἀρχή τις ἦν παρ' Ἀθηναίοις οὕτω καλουμένη· ἔστι δὲ εἷς τῶν ἐννέα ἀρχόντων. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, διεξελθὼν ὅσα διοικεῖ ὁ Πολέμαρχος, πρὸς ταῦτα φησίν· Οὗτός τε εἰσάγει δίκας τάς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ ἀπροστασίου (Ἀποστασίου μὲν δίκην ἔλεγον, ὁπότε ἀπελεύθερος κρίνοιτο, ὡς ἀποστὰς τοῦ δεσπότου· Ἀπροστασίου δὲ, ὁπότε μέτοικος ἐγκαλοῖτο ὡς μὴ ἔχων προστάτην. Ammon. de simil. et diss. voc. s. v. Meier et Schöm. l. c. 53. 185. 473.), καὶ κλήρων καὶ ἐπικλήρων τοῖς μετοίκοις, καὶ τἆλλα ὅσα τοῖς πολίταις ὁ ἄρχων, ταῦτα τοῖς μετοίκοις ὁ Πολέμαρχος. Harp. s. v. Schol. Vesp. 1037. et ex eo Suid. s. v. Matth. de jud. Ath. I. 242. Meieri hist. jur. Att. de bonis Damnatorum et fisc. 34. 40. fusius his de rebus sermo est. Aliis etiam in civitatibus magistratus Polemarchi nomine occurrit, ut apud Arcades Thuc. V. 47. Polyb. IV. 287, Thebanos in Inscriptionibus apud Boeckh. Oecon. Civit. Athen. II. 376. Matthiae de jud. Athen. I. 245. Heffter l. c. p. 98. Poll. VIII. 91. peculiaria quaedam de Polemarchi officio in medium attulit. Ὁ δὲ Πολέμαρχος θύει μὲν Ἀρτέμιδι ἀγροτέρᾳ καὶ τῷ Ἐνυαλίῳ (Suid s. v. ibique Interpp.)· διατίθησι δὲ τὸν ἐπιτάφιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων· καὶ τοῖς περὶ Ἁρμόδιον ἐναγίζει. δίκαι δὲ

πρὸς αὐτὸν λαγχάνονται; μετοίκων; ἰσοτελῶν (Harp. s. v. Ἰσοτελής. Bekk. anecd. gr. I. 267. Ἰσοτελεῖς· μέτοικοι τὰ μὲν ξενικὰ τέλη μὴ τελοῦντες, τὰ δὲ ἴσα τοῖς ἀστοῖς τελοῦντες. Boeckh. l. c. II. 77.), προξένων (de iis Boeckh. l. c. saepius) καὶ διανέμει τὸ λαχὸν (causarum partem) ἑκάστῃ φυλῇ τι μέρος· τὸ μὲν διαιτηταῖς παραδιδούς. Praeerat iisdem controversiis Romae Praetor peregrinus. Cic. de Legg. II. Schneid. Comment. ad Aristot. Polit. p. 280. ibid. Giphanius. Multa et acute quidem de Polemarchi institutione et muneribus disseruerunt Meier et Schömann l. c. 50. sq., quorum auctoritate commotus in Harpocrationis loco ταὐτὰ pro ταῦτα scripsi.

XLVIII. Πωληταὶ καὶ Πωλητήριον.

Οἱ μὲν Πωληταὶ ἀρχή τίς ἐστιν Ἀθήνῃσι δέκα τὸν ἀριθμὸν ἄνδρες, εἷς ἐκ τῆς φυλῆς ἑκάστης· διοικοῦσι δὲ τὰ πιπρασκόμενα ὑπὸ τῆς πόλεως πάντα, τέλη, καὶ μέταλλα, καὶ μισθώσεις, καὶ τὰ δημευόμενα· διείλεκται δὲ περὶ αὐτῶν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Πωλητήριον δὲ καλεῖται ὁ τόπος, ἔνθα συνεδρεύουσιν οἱ Πωληταί. Harp. s. v. Πωληταὶ, οὗτοι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ κατὰ προθεσμίαν καὶ μὴ ἀποδιδόντων ἐπίπρασκον τοὺς οὐσίας, ὑπέκειντο δὲ τοῖς Πωληταῖς καὶ ὅσοι τὸ διαγραφὲν ἀργύριον ἐν πολέμῳ μὴ εἰςέφερον, ἔτι καὶ οἱ ξενίας ἁλόντες· καὶ ὁ μέτοικος προστάτην οὐκ ἔχων· καὶ ὁ ἀποστασίου γραφεὶς· τούτων γὰρ τὰς οὐσίας πωλοῦντες παρακατέβαλον εἰς τὸ δημόσιον. Phot. s. v. bis. Poll. VIII. 99. Harp. s. v. Μετοίκιον. Schneid. ad Xenoph. de Vectig. III. 13. Boeckh. l. c. I. 167. Grammaticorum locos collegit Meursius Attic. Lect. I. 7.

XLIX. Σῖτος.

Σῖτος καλεῖται ἡ διδομένη πρόςοδος εἰς τροφὴν ταῖς γυναι-

ξὶν ἢ τοῖς ὀρφανοῖς, ὡς ἐξ ἄλλων μαθεῖν ἐστὶ, καὶ ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Hoc ad ὀρφανοφυλάκων munus pertinet, de quò fusius disputat Schneid. ad Xenoph. de Vectig. II. 7. A marito, qui cum uxore divortium fecisset, annua pensitatio, alimentorum causa, ad artam frumenti mensuram, illi erat praestanda, in Odeo vero cuncta (Meier et Schöm. p. 145.) peragebantur, quae ad frumentum auctoritate publica exhibendum spectabant. Veterum recentiorumque hac de re locos summa diligentia collegit Jo. Luzac. LL. Att. p. 60. n. 20. Heffter l. c. p. 61. Meier et Schöm. l. c. 428.

L. Σιτοφύλακες.

Σιτοφύλακες ἀρχή τις ἦν Ἀθήνησιν, ἥτις ἐπεμελεῖτο; ὅπως ὁ σῖτος (apud Theod. Metoch. p. 666. pro καὶ σιτία, συσσιτία scribendum est) δικαίως πραθήσεται, καὶ τὰ ἄλφιτα καὶ οἱ ἄρτοι· ἦσαν δὲ τὸν ἀριθμὸν πάλαι μὲν πεντεκαίδεκα ἐν ἄστει, πέντε δὲ ἐν Πειραιεῖ, ὕστερον δὲ λ' μὲν ἐν ἄστει, ε' δὲ ἐν Πειραιεῖ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Phot. Lex. 514. 21. ad exempl. Porson. Harpocr. et Poll. s. v. Bekk. anecd. gr. I. 300. In hoc loco emendando Boeckh. l. c. I. 91. n. 379. audacior quam felicior fuisse videtur. Meier et Schöm. l. c. 92. seq.

LI. Σόλων.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ φησίν; „ὅτι Σόλων εἰς τέτταρα διεῖλε τέλη τὸ πᾶν πλῆθος Ἀθηναίων, Πεντακοσιομεδίμνους, καὶ Ἱππέας, καὶ Ζευδίτας, καὶ Θῆτας. Harp. s. v. Ἱππάς. Εἰς τέσσαρα διῃρημένης παρ' Ἀθηναίοις τῆς πολιτείας, οἱ ἀπορώτατοι ἐλέγοντο θῆτες (καὶ θητικὸν τελεῖν, ουτοι δὲ οὐδεμίας μετεῖχον ἀρχῆς), ὡς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v.

110. 2. ad exempl. Person. Harp. s. v. *Πενταχοσιομεδίμνοι.* Poll. VIII. 129. 130. Arist. Pol. II. 9. §. 4. Schneid. Comment. in Arist. Pol. p. 157. Boeckh. l. c. t. II. p. 28. seq. Combusti legislatoris cineres per Salaminiorum insulam dissipatos, proditum est, ab aliis testibus fide dignis *ὑπό τε ἄλλων ἀνδρῶν ἀξιολόγων, καὶ Ἀριστοτέλους τοῦ φιλοσόφου.* Plut. Solon. s. f. t. I. p. 212. Absonam plane esse fabulam Plut. ait. l. c. Primum a Solone democratiam institutam esse diserte docuit Aristoteles Pol. l. c. conf. Perizon. ad Aelian. V. H. V. 13. Goettling ad Aristot. Polit. l. c.

LII. a. *Σύμβολον.*

Περὶ τοῦ παραδιδομένου τοῖς εἰσιοῦσιν εἰς τὸ δικαστήριον συμβόλου, Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ οὕτω γράφει· Τοῖς γὰρ δικαστηρίοις χρῶμα ἐπιγέγραπται ἐφ' ἑκάστῳ, ἐπὶ τῷ σφηκίσκῳ τοῦ εἰσόδου. ὁ δὲ λαβὼν τὴν βακτηρίαν βαδίζει εἰς δικαστήριον, τὸ ὁμόχρουν μὲν τῇ βακτηρίᾳ, ἔχων δὲ τὸ αὐτὸ γράμμα, ὅπερ ἐν τῇ βαλάνῳ· ἐπειδὰν δὲ εἰσέλθῃ παραλαμβάνει σύμβολον δημοσίᾳ παρὰ τοῦ εἰληχότος (*εἰληχυΐας ἀρχῆς.* Schol. ad v. 277.) *ταύτην τὴν ἀρχήν.* Schol. ad Aristoph. Plut. v. 278. Schol. ad v. 277. adjungit *ἵνα ἐξιόντες, καὶ τοῦτο προςφέροντες λαμβάνοιεν τὸν δικαστικὸν μισθόν.* Aristoph. *ἱππ.* v. 296. *Σύμβολον, ὃ ἐλάμβανον οἱ δικασταὶ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιόντες. εἶτα τοῦτο δόντες, τὸ δικαστικὸν ἐκομίζοντο.* Phot. s. v. Poll. VIII. 16. Bekk. anecd. gr. I. 220. 301. Boeckh. l. c. I. pag. 253. Matth. de jud. Athen. I. 234. not. Heffter l. c. p. 53. 59. De Symbolis omnia collecta invenies in Creuzeri Symbolica. Meier et Schöm. l. c. 30. 134. 136.

LII. b. Ἀπὸ συμβόλων δικάζειν.

Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων ἐδίκαζον τοῖς ὑπηκόοις· οὕτως Ἀριστοτέλης. Bekk. anecd. I. 436. Ἐδίκαζον Ἀθηναῖοι ἀπὸ συμβόλων τοῖς ὑπηκόοις καὶ τοῦτο ἦν χαλεπόν. Hesych. I. 489. Poll. VIII. 65. Diversae vero sunt δίκαι ab Aristotele per δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι explicatae. Pol. III. 1. 3. His de συμβόλοις multi exposuerunt, Valesius ad Harpocr. 133, Schneider ad Arist. Polit. 163, Tittmann l. c. 227, Meier et Schöm. l. c. 773 — 780, sed omnium accuratissime Platner l. c. I. 105 — 114. Miror similitudinem quandam cum iis judiciis, quae apud nos „Austrägalgerichte vel Austräge" nominantur, a doctissimis his viris non observatam esse. Civitas vero ad jus dicendum electa ἔκκλητος est πόλις. Hudtwalcker l. c. 125 sq. Meier et Schöm. l. c. 775.

LIII. Στρατεία ἐν τοῖς ἐπωνύμοις. Στρατηγοί.

Τίς ἦν *) ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία; δεδήλωκεν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ λέγων· „Εἰσὶ γὰρ ἐπώνυμοι (conf. Phavorin. s. v. ἐπώνυμοι), δέκα μὲν οἱ τῶν φυλῶν, δύο δὲ καὶ τεσσαράκοντα οἱ τῶν ἡλικιῶν. Οἱ δὲ ἔφηβοι ἐγγραφόμενοι, πρότερον μὲν εἰς λελευκωμένα γραμματεῖα ἐνεγράφοντο, καὶ ἐπεγράφοντο αὐτοῖς ὅ τε ἄρχων, ἐφ' οὗ ἐπεγράφησαν (leg. cum Gronov. ἐνεγράφησαν), καὶ ὁ ἐπώνυμος, ὁ τῷ προτέρῳ ἔτει ἐπιδεδημηκώς (nescio quare Siebelis ad Philochori fragm. p. 42. h. in v. vitium inesse contendat). Νῦν

*) Articulus ἡ inserendus est ex Suida et Photio s. v. Quod jam vidit Siebelis ad Philochori fragm. p. 42. n. 58.

δὲ εἰς τὴν βουλὴν ἀναγράφονται. Καὶ μετ' ὀλίγα· χρῶνται δὲ τοῖς ἐπωνύμοις καὶ πρὸς τὰς στρατείας, καὶ ὅταν ἡλικίαν ἐκπέμπουσι, προςγράφουσι *) ἀπὸ τινὸς ἄρχοντος ἐπωνύμου μέχρι τίνος δεῖ στρατεύεσθαι. Harp. s. v. Suid. s. v. Phot. s. v. 541. 17. ad exemplar Porsonii, ubi pro ἐπεγράφοντο αὐτοῖς ἅ, τε ἄρχων, ἐφ' ὃν ἐπεγράφησαν legendum est ἐπεγράφ. αὐτοῖς ὅτε ἄρχων, ἐφ' οὗ ἐπεγράφ. „Videtur ergo ἡ ἐν τοῖς ἐπωνύμοις στρατεία fuisse 1) militia in statuis (?), ἐπωνύμων indici solita, 2) militia illa, cujus anni 42 ex Archontibus eponymis numerabantur, seu stipendia illa 42, quae ex Archontibus eponymis numerabant". Siebelis. Sigon. de Rep. Athen. IV. 5. Petit. LL. Att. p. 548. seq. Corsin. Diss. II. t. II. p. 135. sq. Philoch. fragm. p. 43.

Οἱ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν χειροτονούμενοι Στρατηγοὶ δέκα ἦσαν, ὡς μαθεῖν ἐστὶν ἐκ τῆς Ἀθηναίων Πολιτείας Ἀριστοτέλους. Harp. s. v.

LIV. Ταμίαι.

Ἀρχή τις παρ' Ἀθηναίοις ἦν οἱ ταμίαι, δέκα τὸν ἀριθμόν· παραλαμβάνουσι δ' οὗτοι τό, τε ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τὰς νίκας, καὶ τὸν ἄλλον κόσμον, καὶ τὰ χρήματα ἐναντίον τῆς βουλῆς, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Poll. VIII. 116. Phot. s. v. 568. 4. ad exempl. Porson. Suid. s. v. Etym. M. s. v. Philemonis Grammatici quae supersunt p. 151. ed. Osann. Bekk. anecd. gr. I. 306. De Tamiis passim Boeckh. l. c.

LV. Τετρακόσιοι. Δρακοντίδης.

Οἱ τετρακόσιοι πρὸς ἑπτὰ κατέστησαν τῶν τριάκοντα τυράν-

---

*) leg. ὡς γράφουσιν pro προςγράφουσι e Photio.

νων παρ' Ἀθηναίοις, οἵτινες τέτταρας μῆνας ἦρξαν τῆς πόλεως, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Phot. s. v. ubi post ἐπτὰ, ἐτῶν delendum est. Ἐστὶ γὰρ οὗτος Δρακοντίδης, ὃς τὸ περὶ τῶν λ. ψήφισμα περὶ Ὀλιγαρχίας γράψας, ὥς Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείαις. Schol. ad Arist. Σφ. v. 157. De insigni illa Reipublicae Atheniensis commutatione, qua Antiphonte potissimum auctore, pristina Magistratuum ratione antiquata, summa omnium rerum ad Quadringentos translata est viros, Ruhnkenius egit in Dissertatione de Antiphonte. Vid. Ruhnkenii opuscula, Lugd. Batav. 1807. p. 235. seq. Tayl. Vit. Lys. pag. 115. seq. Sluiteri Lectt. Andocidd. initio. Etiam Krüger s. f. Dionys. Historiogr.

LVI. Φυλαί. Τριττῦς. Γένη.

Τριττύς ἐστι τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς· αὕτη γὰρ διῄρηται εἰς τρία μέρη, τριττὺν (scr. τριττῦς ex Phot. Lex. ad exempl. Porson. 605. 19. et Etym. Magn. s. v.) [conf. Wachsmuth Hellenische Alterthumskunde I. p. 224.], καὶ ἔθνη, καὶ φρατρίας (hac de re egit Buttm. in Dissertat. Academ. Berolin.), ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ὅτε μέντοι τέσσαρες ἦσαν αἱ φυλαὶ, εἰς τρία μέρη ἑκάστη διῄρητο· καὶ τὸ μέρος τοῦτο ἐκαλεῖτο τριττὺς, καὶ ἔθνος καὶ φρατρία. Poll. VIII. 111. ibi Interpp. Ἀριστοτέλης φησί· „τοῦ ὅλου πλήθους διῃρημένου Ἀθήνησιν εἴς τε τοὺς γεωργοὺς καὶ τοὺς δημιουργοὺς, φυλὰς αὐτῶν εἶναι τέσσαρας, τῶν δὲ φυλῶν ἑκάστης μοίρας εἶναι τρεῖς, ἃς τριττύας (scr. τριττῦς) τε καλοῦσι καὶ φρατρίας, ἑκάστης δὲ τούτων τριάκοντα εἶναι γένη, τὸ δὲ γένος ἐκ τριάκοντα ἕκαστον ἀνδρῶν συνεστάναι· τούτους δὴ τοὺς εἰς τὰ γένη τεταγμένους γεννήτας καλοῦσιν. Schol. in Pseudo-Platonis Axioch. Bekkeri in Platon. Comment. crit. Berolini 1823. p. 465. Petiti LL. Att. Lib. VIII. 1. p. 659. ed. Wesse-

ling. Ἀθήνῃσιν αἱ φυλαὶ μετὰ μὲν Ἴωνα τέσσαρες, ἀπὸ δὲ Κλεισθένους δέκα, μετὰ δὲ ταῦτα δώδεκα. Schol. Plat. in Tim p. 424. ed. Bekker. cf. cum Schol. in LL. p. 459. Philochori fragm. p. 41. ed. Sieb. Schol. in Aeschinis κατὰ Κτησ. p. 248. 252. ed. Bekker. Cf. nunc Censor in Ephem. Hermes inscriptis 1824. p. 107. P. IV.

LVII. ψῆφοι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ γράφει ταυτί· ψῆφοι δέ εἰσι χαλκαῖ αὐλίσκον ἔχουσαι ἐν τῷ μέσῳ, αἱ μὲν ἡμίσειαι τετρυπημέναι, αἱ δὲ ἡμίσειαι πλήρεις· οἱ δὲ λαχόντες (judices sortiti. Heffter l. c. p. 52.) ἐπὶ τὰς ψήφους ἐπειδὰν εἰρημένοι ὦσιν οἱ λόγοι, παραδιδόασιν ἑκάστῳ τῶν δικαστῶν δύο ψήφους, τετρυπημένην καὶ πλήρη, φανερὰς ὁρᾶν τοῖς ἀντιδίκοις, ἵνα μήτε πλήρεις, μήτε πάντη τετρυπημένας λαμβάνωσιν. Harp. s. v. Ἴσαι αἱ ψῆφοι αὐτῶν· ἐγένοντο δὲ ἴσαι ψῆφοι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ, καὶ ἦσαν τοῦ μὲν διώκοντος αἱ τετρυπημέναι, τοῦ δὲ φεύγοντος αἱ πλήρεις. ὁποτέρῳ δ᾽ αἱ πλείους γίνονται, οὗτος ἐνίκα, ὅτε δ᾽ ἴσαι, ὁ φεύγων ἀπέφευγεν, ὡς καὶ Θεόδεκτος ἐν τῇ Σωκράτους Ἀπολογίᾳ. Haustum est fragmentum ex Supplemento Lexici rhetorici ad Φωτίου τοῦ Πατριάρχου Λεξέων συναγωγήν. E codice Galeno descripsit Ricardus Porsonus In Aedibus Valpianis 1822. 8. 2 Vol. The classical Journal No. LIV. 361. 1823. conf. nunc Photii Lexicon. s. v. 670. 30. Theodectus, Phaselita, Aristotelis discipulus, forma praestans, cujus amore captus philosophus perhibetur. Athen. XIII. 566. e. Theodectus (Theodectes ex analogia scribendum esse censet Goettling. ad Aristotelis Polit. 292.), cui Rhetorica inscripsit Aristoteles, praeter Tragoedias etiam de Republica sive de Lege scripsisse videtur. Aristotel. Rhetor. II. 23, quo etiam *Apologia* laudatur: παράδειγμα ἐκ τοῦ Σωκράτους τοῦ Θεοδέκτου.

Goettling l. c. De psephis conf. nunc Meier et Schöm. l. c. 720. seq.

LVIII. ψηφίζειν.

Ἀριστοτέλης δέ φησιν· ὅτι ψήφῳ οἱ ἐγγραφόμενοι δοκιμάζονται οἱ νεώτεροι, εἰ μὴ ἔτων ιέ εἶεν. ἴσως δ' ἂν περὶ τῶν κρινομένων παίδων εἰς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας λέγει· οὐχ ὡς ἐν δικαστηρίῳ κρινομένων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων. Schol. ad Arist. Σφ. v. 576. ibique Küsterus. Wolf Prolegom. ad Demosth. orat. in Lept. p. 92.

LIX. Χορηγεῖν.

Ὅτι νόμος ἐστὶν ὑπὲρ τεσσαράκοντα ἔτη γενόμενον; χορηγεῖν παισὶν, Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Ὁ νόμος κελεύει τὸν χορηγὸν τὸν μέλλοντα ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη γεγονότα. Aeschines apud Petit. LL. Att. III. 7. s. f. p. 386. ed. Wessel. ibique laudata.

ΑΙΓΙΝΗΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δοῦλοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν Αἰγινητῶν Πολιτείᾳ καὶ παρὰ τούτοις φησὶ γενέσθαι ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα μυριάδας δούλων. Athen. VI. p. 272. d. Hume ess. XI. populous ness of ancient nations t. II. p. 159. et 163. ed. Basil. falsam esse vel ipsius Aristotelis rationem putat, vel scribae cujusdam mendum hoc in loco inesse. De Atheniensium servis luculenter disseruit Boeckh. in opere saepius laudato.

ΑΚΑΡΝΑΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λέλεγες.

Ὅτι δὲ πλάνητες καὶ μετ᾽ ἐκείνων (Κάρων) καὶ χωρὶς, καὶ ἐκ παλαιοῦ, καὶ αἱ Ἀριστοτέλους Πολιτεῖαι δηλοῦσιν· ἐν μὲν γὰρ τῇ Ἀκαρνάνων φησὶ, τὸ μὲν ἔχειν αὐτῆς Κούρητας, τὸ δὲ προσεσπέριον Λέλεγας, εἶτα Τηλεβόας· ἐν δὲ τῇ τῶν Αἰτωλῶν; τοὺς νῦν Λοκροὺς Λέλεγας καλεῖ· κατασχεῖν δὲ καὶ τὴν Βοιωτίαν αὐτούς φησιν· ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῇ Ὀπουντίων καὶ Μεγαρέων· ἐν δὲ τῇ Λευκαδίων καὶ αὐτόχθονά τινα Λέλεγα ὀνομάζει, τούτου δὲ θυγατριδοῦν Τηλεβόαν, τοῦ δὲ παῖδας δύο καὶ εἴκοσι Τηλεβόας, ὧν τινὰς οἰκῆσαι τὴν Λευκάδα. Strab. Geogr. VII. 321. ibique Interpp.

II. Λεύκαρος.

Fortasse ex Acarnanum Republica quae apud Schol. ad Pind. Nem. III. 27. leguntur: Ἀριστοτέλης Λεύκαρόν φησι τὸν Ἀκαρνᾶνα πρῶτον ἔντεχνον τὸ παγκράτιον ποιῆσαι. De Παγκράτιον conf. Vossii Gymnastica s. 85.

ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λίτρα. Σικελικὰ νομίσματα.

Ἀριστοτέλης δὲ ἐπὶ (scr. ἐν) μὲν Ἀκραγαντίνων Πολιτείᾳ προειπὼν ὡς ἐζημιοῦντο πεντήκοντα λίτραις ἐπάγει, ἡ δὲ Λίτρα δύναται ὀβολὸν Αἰγιναῖον· ἐν δὲ Ἱμεραίων Πολιτείᾳ φησὶν, ὡς οἱ μὲν Σικελιῶται τοὺς δύο χαλκοῦς ἑξᾶντα (ad h. v. Interpp.) καλοῦσι· τὸν δὲ ἕνα οὐγκίαν (vel. οὐγγίαν), τοὺς δὲ τρεῖς τριάντα, τοὺς δὲ ἓξ ἡμίλιτρον, τὸν δὲ ὀβολὸν, Λίτραν· τὸν δὲ Κορίνθιον στατῆρα δεκάλιτρον, ὅτι δέκα ὀβολοὺς δύναται. Poll. IV. 174.

Ἐν Ἀκραγαντίνων Πολιτείᾳ φησὶν Ἀριστοτέλης

ζημιοῦσθαί τινα τριάκοντα λίτρας (in hoc vel in supra laudato loco vitium inest)· δύνασθαι δὲ τὴν Λίτραν ὀβολὸν Αἰγιναῖον· ἀλλὰ μέντοι παρ' αὐτῷ τις ἂν ἐν τῇ Ἱμεραίων Πολιτείᾳ, καὶ ἄλλα εὕροι Σικελικῶν νομισμάτων (τοῦτο τοὔνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ ἐστί. Arist. Ethic. ad Nicom. V. 5.) ὀνόματα, οἷον οὐγκίαν, ὅπερ δύναται χαλκοῦν ἕνα, καὶ διξάντα, ὅπερ ἐστὶ δύο χαλκοῖ (conf. Hemsterh. ad h. l.) καὶ τριξάντα, ὅπερ τρεῖς καὶ ἡμίλιτρον, ὅπερ ἓξ καὶ λίτραν, ἣν εἶναι ὀβολόν· τὸ μέντοι δεκάλιτρον δύνασθαι μὲν δέκα ὀβολούς, εἶναι δὲ στατῆρα Κορίνθιον. Poll. IX. 80. Τὸ μέντοι Σικελικὸν τάλαντον ἐλάχιστον ἴσχυς· τὸ μὲν ἀρχαῖον, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει, τέσσαρας καὶ εἴκοσι τοὺς νούμμους· τὸ δὲ ὕστερον, δυοκαίδεκα· δύνασθαι δὲ τὸν νοῦμμον τρία ἡμιωβόλια. Poll. IX. 87. De his conferantur Boeckhius de Oeconom. Atheniens. I. p. 17. seq. Wurm de Pond. Num. Mensur. rationibus p. 60. 136. Originem Agrigenti explicat Goeller de situ et origine Syrac. p. 265. sq. Ceterum de mutatione ου in u, οὐγκία in uncia, cf. Schneideri Grammat. latina t. I. p. 26. et 84.

II. Ἐμπεδοκλῆς.

Φησὶ δ' αὐτὸν (Ἐμπεδοκλέα) καὶ Ἀριστοτέλης ἐλεύθερον γεγονέναι καὶ πάσης ἀρχῆς ἀλλότριον, εἴγε τὴν βασιλείαν αὐτῷ διδομένην παρῃτήσατο, καθάπερ Ζάνθος ἐν τοῖς περὶ αὐτοῦ λέγει (Creuzeri hist. graec. antiq. fragm. p. 228. seq.), τὴν λιτότητα δηλονότι πλείω ἀγαπήσας. Diogen. Laert. VIII. 63. Ex Agrigentinorum Republica haec excerpta esse videntur. Sturzii Emped. Agrigent. p. 98. sq. Timaei fragmenta in Goelleri Opere de situ etc. p. 209.

III. Ἐμπεδοκλοῦς τελευτή.

Περὶ τῶν ἐτῶν Ἐμπεδοκλοῦς Ἀριστοτέλης διαφέρεται·

φησὶ γὰρ ἐκεῖνος ξ´ ἐτῶν αὐτὸν τελευτῆσαι· οἱ δὲ Ϙ´ καὶ ρ´. Diog. Laert. l. c. Sturz. l. c. p. 122. seq. Fragmentum e commentariis etiam ad universam philosophiam pertinentibus haustum esse potest. Buhle de libris Aristotelis deperditis. Comment. Soc. Scient. Gotting. Vol. XV. p. 127. De Empedocle, praeter Sturzium, maxima diligentia omnia suo more congessit Bayle in Lex. s. v.

ΑΜΒΡΑΚΙΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δεξαμεναί.

Δεξαμεναὶ μέρος τῆς Ἀμβρακίας ἀπὸ Δεξαμένου τοῦ Μεσόλου παιδὸς καὶ Ἀμβρακίας τῆς θυγατρὸς Φόρβαντος τοῦ Ἡλίου· τὸ ἐθνικὸν Δεξαμεναῖος, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Ἀμβρακιωτῶν Πολιτείᾳ. Steph. Byz. s. v.

ΑΡΓΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

I. Φείδων.

Εἴη δ' ἂν καὶ Φείδων τι ἀγγεῖον ἐλαιηρὸν, ἀπὸ τῶν Φειδωνίων μέτρων ὠνομασμένον· ὑπὲρ ὧν ἐν Ἀργείων Πολιτείᾳ Ἀριστοτέλης λέγει. Poll. X. 180. Verbum φείδων frustra in Lexicis quaeras. Πάντων δὲ πρῶτος Φείδων ὁ Ἀργεῖος νόμισμα ἐν Αἰγίνῃ ἔκοψεν. Etym. M. s. v. Ὀβελίσκος 613. 12. Φείδων ὁ Ἀργείων βασιλεὺς ἐν Εὐβοίᾳ, χωρίῳ τοῦ Ἄργους πρῶτος ἔκοψε χρυσὸν νόμισμα. Etym. M. s. v. Εὐβοικὸν νόμισμα 388. 52. De iis, quae ad Phidonem nostrum atque ad ponderum mensurarumque inventionem spectant, varia statuerunt et veteres et recentiores. Quatuor enim Phidonis nomine denominati, eorumque res gestae mirandum in modum inter sese permutantur. Primus antiquissimus Corinthiorum legislator nobis annumerandus est (Aristot. Polit. II. 3. 7.), qui τοὺς οἴκους ἴσους ᾤήθη

δεῖν, διαμένειν καὶ τὸ πλῆθος τῶν πολιτῶν, καὶ εἰ τὸ πρῶτον τοὺς κλήρους ἀνίσους εἶχον πάντες κατὰ μέγεθος, deinde Argivus mensurarum ponderumque inventor etiam a Plinio H. N. VII. 57. laudatus, qui quidem in Scholiis ad Pind. Olymp. XIII. 17. aliisque locis cum Corinthio confusus est. Hemsterh. ad Poll. IX. 83. De Phidone seriore Argivorum tyranno praeter Herodot. VI. 27. Pausan. VI. 22, qui Olympiadi quartae eum assignat, vide sis Strab. VIII. 358. ubi diversorum res gestae a Casaubono in unum collatae sunt. Quartus denique Aeolidis legislator, cujus in *Κυμαίων* reipublicae fragmentis meminit Heraclides; quintus vero Thesprotorum rex. Odyss. XIV. 316. Ceterum de mensurarum ponderumque inventione et de Phidone conferri possunt Polyd. Virg. de rer. invent. I. 19. Malıne Diatribe de Aristoxeno p. 50. Schneider ad Arist. Pol. p. 334. Ephori fragm. pag. 161. ed. Marx. Boeckh. Oecon. Atheniens. I. 22. De nomine vero *Ἀργείων* multa suo more hallucinatus est Jablonski VV. Aeg. s. v. De Romanis, primis aeris signatoribus vid. Goeller l. c. p. 262.

II. *Συνθῆκαι πρὸς Λακεδαιμονίους.*

Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς Ἀρκάδων πρὸς Λακεδαιμονίους συνθήκαις γέγραφθαί φησι, μηδὲν ἄχρηστον ποιεῖν βοηθείας χάριν τοῖς Λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν, ὅπερ εἶναι, μηδένα ἀποκτιννύναι. Plut. Quaest. Rom. 277. B. *Τίνες οἱ παρὰ Ἀρκάσι καὶ Λακεδαιμονίοις χρηστοί; Λακεδαιμόνιοι Τεγεάταις διαλλαγέντες, ἐποιήσαντο συνθήκας, καὶ στήλην ἐπ' Ἀλφειῷ κοινὴν ἀνέστησαν, ἐν ᾗ μετὰ τῶν ἄλλων γέγραπται, Μεσσηνίους ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς χώρας καὶ μὴ ἐξεῖναι χρηστοὺς ποιεῖν, ἐξηγούμενος ὁ Ἀριστοτέλης τοῦτό φησι, δύνασθαι τὸ μὴ ἀποκτιννύναι βοηθείας χάριν τοῖς Λακωνίζουσι τῶν Τεγεατῶν.* Plut. Quaest. Graec. 292. B. Qui locus e Quaest. Rom. l. c. sic emendandus est, *καὶ μηδὲν ἀχρήστους* cet.

ΑΡΚΑΔΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Οἱ Μύριοι.

Μύριοι ἐν Μεγάλῃ πόλει (saepius conjunctim scribitur) συνέδριόν ἐστι κοινὸν Ἀρκάδων ἁπάντων; οὗ πολλάκις μνημονεύουσιν οἱ ἱστορικοί. διείλεκται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ κοινῇ Ἀρκάδων Πολιτείᾳ ἀρχόμενος τοῦ βιβλίου (conf. Prolegom.). Harp. s. v. Phot. Lex. s. v. Schleusneri cur. noviss. pag. 243. Phavorin. 128. 47. Διοίσει δὲ τῷ τοιούτῳ καὶ πόλις ἔθνους, ὅταν μὴ κατὰ κώμας ὦσι κεχωρισμένοι τὸ πλῆθος, ἀλλ' οἷον Ἀρκάδες. Arist. Pol. II. 1. 1. ibique Goettling. Mirum quoddam apud Eustathium legitur: τοὺς Ἀρκάδας ἔχειν τριάκοντα προσπελατῶν μυριάδας ὥςπερ εἱλώτων. Eustath. 1090. 59. ed. Basil. Quando et quomodo condita sit Megalopolis, disserit Schneid. ad Xenoph. Hellenica VI. 5. 3. Arcadum vero commune consilium Lycomedis sententia in Megalopoli ἐξ ἀνδρῶν μυρίων constitutum fuisse, quod de pace et bello decerneret, praeter Aeschinem de falsa Legat. p. 38, Demosthenem p. 344. et 403. ed. Reisk. et Diodor. XV. 59. (ad quem locum Schneid. l. c. Wesselingii diligentiam desiderat) tradit etiam Pausan. VIII. p. 666. Schneider in Ind. Graec. ad Xenoph. Hellanica s. v. Tittmann l. c. p. 691. n. 47. Kortüm l. c. 128.

ΒΟΤΤΙΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κρῆτες.

Ἀριστοτέλης δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ Βοττιαίων Πολιτείᾳ δῆλός ἐστιν οὐ νομίζων ἀναιρεῖσθαι τοὺς παῖδας ὑπὸ τοῦ Μίνω, ἀλλὰ θητεύοντας ἐν τῇ Κρήτῃ καταγηράσκειν· καί ποτε Κρῆτας εὐχὴν παλαιὰν ἀποδιδόντας, ἀνθρώπων ἀπαρχὴν εἰς Δελφοὺς ἀποστέλλειν· τοῖς δὲ πεμπομένοις ἀναμιχθέν-

τας ἐκγόνους ἐκείνων συνεξελθεῖν· ὡς δὲ οὐκ ἦσαν ἱκανοὶ τρέφειν ἑαυτοὺς αὐτόθι, πρῶτον μὲν εἰς Ἰταλίαν διαπεράσαι, κἀκεῖ κατοικεῖν περὶ τὴν Ἰαπυγίαν· ἐκεῖθεν δὲ αὖθις εἰς Θρᾴκην κομισθῆναι, καὶ κληθῆναι Βοττιαίους· διὸ τὰς κόρας τῶν Βοττιαίων θυσίαν τινὰ τελούσας ἐπᾴδειν, Ἴωμεν εἰς Ἀθήνας. Plutarchi Thes. cap. 15. pag. 13. ex edit. Aug. Bryan. Eadem apud ipsum Plutarchum leguntur in Quaestionibus Graecis p. 298. f. (t. VII. p. 195. ed. Reiske. Heeren de fontibus Plutarchi p. 18.), sed diversa plane à Conone traduntur. „Cretenses, Minoe duce, Daedalum persequentes Siciliam appulere ibique a Sicanorum rege victi, tempestatibusque Japygiam invecti, sedem domiciliumque terra iis praebuit; posteriori vero tempore pars eorum, seditione orta, Bottiaeos, oraculi auctoritate se contulit.“ Conon. Narrat. apud Phot. Cod. 186. p. 435. ed. Hoeschl. Strabo lib. VI. 232. B. Cretica mea p. 65. ubi Caroli Ritteri sententia in opere Die Vorhalle europäischer Völkergeschichten est perpensa. De diversa scriptura nominis Βοττιαίων cf. Poppo Proleg. ad Thuc. Vol. II. p. 336. 52.

ΓΕΛΩΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Γέλων.

Φησί που καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Γελώων Πολιτείᾳ· „Γέλωνα τὸν τοῦ Ἱέρωνος ἀδελφὸν, ὑδέρῳ νοσήματι τὸν βίον τελευτήσαντα, αὐτὸν δὲ τὸν Ἱέρωνα ἐν τῇ τῶν Συρακουσίων Πολιτείᾳ δυσουρίᾳ δυστυχῆσαι. Schol. ad Pind. Pyth. I. 89. Meminit hujusce rei Plut. de Pyth. oracul. 403. c. Δεινομένους δὲ τοῦ Σικελιώτου μαντευομένου περὶ τῶν υἱέων, ἀνεῖλεν Ἀπόλλων ὡς τρεῖς τυραννήσοιεν. ὑποτυχόντος δὲ τοῦ Δεινομένους οἰμωξόμενοί γε, ὦ δέσποτα Ἄπολλον, καὶ τοῦτό σοι ἔφη διδόναι καὶ προσαναιρεῖν· ἴστε τοίνυν ὅτι Γέλων μὲν ὑδρωπιῶν, Ἱέρων δὲ λιθιῶν ἐτυράννησεν. Wess. ad Diod.

t. IV. p. 352. Goeller. de situ et origine Syrac. pag. 15. n. 10. Schneideri Praefatio ad Xenophontis Hieronem t. V. op. omn. p. 222.

ΔΗΛΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Βωμὸς Ἀπόλλωνος τοῦ Γενέτορος.

Ἀμέλει καὶ βωμὸν προσκυνῆσαι μόνον Πυθαγόραν ἐν Δήλῳ τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ γενέτορος, ὅς ἐστιν ὄπισθεν τοῦ Κερατίνου, διὰ τὸ πυροὺς καὶ κριθὰς καὶ τὰ πόπανα μόνα τίθεσθαι ἐπ᾽ αὐτοῦ ἄνευ πυρός· ἱερεῖον δὲ μηδέν, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων Πολιτείᾳ. Diogen. Laert. VIII. 13. Antiquissima haec quidem fuerunt deorum sacrificia. Porphyrii de Abstin. II. §. 5. p. 106. II. §. 20. p. 138. ed. de Rhoer. Philostrati vit. Apollonii init. γινώσκειν τε Πυθαγόραν, ὡς ἀσπάζοιντο οἱ θεοὶ μᾶλλον τὰ τοιαῦτα incruenta scil. sacrificia. Bekkeri Specimen in Philostrati vit. Apollon. pag. 3. ibidem Creuzerus. Λέγεται δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον θαυμασθῆναι Πυθαγόραν περὶ τὸν Δῆλον προσελθόντα αὐτὸν πρὸς τὸν ἀναίμακτον λεγόμενον καὶ τοῦ Γενέτορος Ἀπόλλωνος βωμόν. Jamblich. de vit. Pythag. s. 25. t. I. p. 60. s. 35. t. I. p. 76. ed. Kiesl. Cic. de Rep. III. 11. p. 238. ibique Majus. De symbolis Pythagoricis, quae cum antiquis Orphicorum mirandum in modum conveniunt, conf. Bodei Orpheus p. 28. Ἀριστοτέλης φησὶ καὶ μήτρας καὶ τρίγλης ἐνιότε ἀπηγόρευε Πυθαγόρας ἐσθίειν. Diog. Laert. VIII. 19. Haec quidem ex libro Περὶ Πυθαγορικῆς φιλοσοφίας (Laert. V. 25. Jamblichi de vit. Pythagor. s. 31. Theon. Smyrn. Mathem. pag. 30. ed. Bulliald. etc. Jonsii de Script. Hist. Phil. I. 11. 1. Quod quidem non diversum esse ab opere eod. Laert. V. 5. laudato Πρὸς τοὺς Πυθαγορείους puto) excerpta esse videntur. De re conferri possunt Interpp. ad Laert. l. c. et ad Gellium IV. 11.

II. Γλαῦκος.

Ἀριστοτέλης ἐν Δηλίων Πολιτείᾳ; ἐν Δήλῳ κατοικήσαντα μετὰ τῶν Νηρηΐδων Γλαῦκον τοῖς θέλουσι μαντεύεσθαι. Athen. VIII. 296. c. ibid. Interpp. Strab. Geogr. IX. 405. ibid. Casaubon.

III. Δῆλος.

Delus, quam *Aristoteles* ita appellatam prodidit, quoniam repente apparuerit enata. Plin. H. N. IV. 12. Fabricius hoc Plinii loco commotus male in catalogum librorum deperditorum Aristotelis opus *Περὶ νήσων* intulit. — Fabulam, qua Delum insulam olim undis mersam, et incerta sede fluctuantem, postea vero pro beneficio Latonae praestito emersam et certum in mari locum adeptam esse dicunt, si non a Pindaro inventam, exornatam tamen et amplificatam esse, Matthiae est sententia in Prolegom. ad Hymn. Homer. VIII. 23. ibique l. l.

ΔΡΥΟΠΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δρύοπες.

Δρυόπων δ' οἰκητήριον φασὶ καὶ τὴν Ἀσίνην· εἶτ' ἐκ τῶν περὶ Σπερχειὸν τόπων ὄντας αὐτοὺς Δρύοπος τοῦ Ἀρκάδος κατοικίσαντος ἐνταῦθα, ὡς Ἀριστοτέλης φησίν. Strab. VIII. 373. Δρυόπων δὲ Ἑρμιόνη τε καὶ Ἀσίνη ἡ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ. Herod. VIII. 73. Habitant quidem Peloponnesum, neutiquam vero Aborigines. Herod. l. c.

ΔΩΔΩΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Δωδωναῖον χαλκοῦν.

Ἀριστοτέλης δύο φησὶ στύλους εἶναι, καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ

ἑτέρου λέβητα, ἐπὶ θατέρου δὲ παῖδα κρατοῦντα μάστιγα, ἧς τοὺς ἱμάντας χαλκίους ὄντας σειομένους ὑπ' ἀνέμου, τῷ λέβητι προςκρούειν· τὸν δὲ τυπτόμενον ἠχεῖν. Suid. s. v. Δωδωναῖον χαλκοῦν. Steph. Byz. s. v. Strab. Epitome VII. 329. Mich. Apost. Prov. VII. 44. De Dodona atque de Oraculo in Odyssea jam memorato cons. Eustath. ad Odyss. ξ, 327. π, 403.

ἘΠΙΔΑΥΡΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἐπίκαρος.

Ἡ Ἐπίδαυρος δ' ἐκαλεῖτο Ἐπίκαρος (sic ingeniose Casaubonus ex Eustathio emendavit)· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης κατασχεῖν αὐτὴν Κᾶρας, ὥςπερ καὶ Ἑρμιόνην. Strab. Geograph. VIII. 374. Insula occurrit jam in navium Catalogo Iliad. II. 561.

ΕΥΒΟΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ.

I. Ἀχιλλεύς.

Σουΐδας (hic Strabone est antiquior, apud eum nempe VII. Geogr. in Thessalicis p. 329. laudatur. Voss. de Hist. gr. p. 302.) καὶ Ἀριστοτέλης οἱ περὶ Εὐβοίας πεπραγματευμένοι καὶ ὁ τοὺς Φρυγίους λόγους γράψας (i. e Philostephanus) καὶ Δηΐμαχος καὶ Διονύσιος ὁ Χαλκιδεὺς, οὐ τὴν περὶ Ἀχιλλέως διεσπαρμένην ἀφῆκον ἡμῖν ἐπὶ χώρας δόξαν, ἀλλὰ τοὐναντίον· οἱ μὲν ἐκ Θέτιδος αὐτὸν νομίζουσι γεγονέναι τοῦ Χείρωνος· Δηΐμαχος δὲ ἐκ Φιλομήλης τοῦ Ἄκτορος. ἄλλοι δ' ἄλλως περὶ αὐτοῦ ἀποφαίνονται. Schol. ad Apollon. Argon. I. 558. Omnia ea, quae ad Euboeae respublicas attinent, num ex Stagyritae an ex Aristotelis Chalcidensis operibus hausta sint, valde incertum est.

II. Ἄργουρα.

Ἄργουρα, ἔστι πόλις τῆς Εὐβοίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ κειμένη· ὡς Ἀριστοτέλης ὁ Χαλκιδεὺς ἐν τῷ περὶ Εὐβοίας. Harpocr. s. v. Ἄργουρα — ἔστι καὶ τόπος τῆς Εὐβοίας, ὅπου δοκεῖ τὸν Πανόπτην Ἑρμῆς πεφονευκέναι. Steph. de urb. s. v.

III. Κομβή.

Κομβὴν φασὶ τὴν ἐπικληθεῖσαν Χαλκιδέα, ἐπειδὴ ὅπλα χαλκᾶ ἐποιήσατο, πρώτην συνοικήσασαν ἀνδρὶ ἑκατὸν παίδων γενέσθαι μητέρα, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ τὰ Εὐβοϊκὰ συγγράψαντες. Zenob. Cent. VI. 50. Euboicorum vero scriptoribus etiam Aristoteles adnumerari debet.

IV. Ἄβαντες.

Φησὶ δ' Ἀριστοτέλης ἐξ Ἄβας τῆς Φωκικῆς Θρᾴκας ὁρμηθέντας ἐποικῆσαι τὴν νῆσον (Εὔβοιαν), καὶ ἐπονομάσαι Ἄβαντας τοὺς ἔχοντας αὐτήν. Strab. Geogr. X. 445. Abantes ab Homero Euboeae incolae vocantur Iliad. β. 556. 542. Nomen Abantum aliter etiam explicatur apud Strab. l. c. ibique Interpp. Herod. I. 146. ibique Interpp. Ephori fragm. p. 135. ed. Marx. Maunert. Geogr. VIII. 775. — Insulam alii quoque insederunt advenae Pelasgicae stirpis, in his Dryopes; Pausan. IV, 34, qui Styra insederant, etiam Arabes, Cadmi comites. Strabo l. c. Postea immigrarunt in Euboeam Hellenes diversarum stirpium, Aeolicae imprimis et Jonicae, hujus tamen potissimum, cumque Jonibus ita permixti sunt Abantes, ut nomen exoleverit Abantum. Heyne ad Iliad. l. c. t. IV. p. 313.

V. Ἀποικίαι.

Αἱ δ' οὖν πόλεις τῆς Εὐβοίας διαφερόντως αὐξηθεῖσαι καὶ

ἀποικίας ἔστειλαν ἀξιολόγους εἰς Μακεδονίαν· Ἐρέτρια μὲν γὰρ συνῴκισε τὰς περὶ Παλλήνην καὶ τὸν Ἄθω πόλεις, ἡ δὲ Χαλκὶς τὰς ὑπὸ Ὀλύνθῳ, ἃς Φίλιππος διελυμήνατο· καὶ τῆς Ἰταλίας τε καὶ Σικελίας πολλὰ χωρία Χαλκιδέων ἐστίν. Ἐστάλησαν δὲ αἱ ἀποικίαι αὗται, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης, ἡνίκα ἡ τῶν Ἱπποβοτῶν καλουμένη ἐπεκράτει πολιτεία· προέστησαν γὰρ αὐτῆς ἀπὸ τιμημάτων ἀριστοκρατικῶς ἄρχοντες. Strab. Geograph. X. 447. Multis locis Aristoteles in Polit. IV. 3. 2. V. 3. 6. V. 10. 3. (falso Kortüm zur Geschichte hellenischer Staaten p. 143. hunc Aristotelis locum ad Chalcidenses ἐπὶ Θρᾴκῃ refert) Chalcidensium mentionem facit, sed frustra nostrum ibidem quaeras locum. Vel e Rebuspublicis vel ex opere Ἀλέξανδρος ἢ ὑπὲρ ἀποικιῶν (Laert. V. 22. Anonym. Menagii) inscripto Geographum hausisse pro certo habeo. Rem. Ἱπποβοτῶν (sic scribendum est, non Ἱπποβάτ. Abrah. Gronovii adnot. ad Aelian. V. H. VI. 1. pag. 439.) i. e. divites, qui opulentiores erant atque equos in usum Reipublicae alebant, penes quos inde civitatis regimen fuit, jam VV. DD. occuparerunt. Casaubonus ad locum Strabonis laudatum. Perizon. ad Aelian. V. H. VI. 1. Interpp. ad Herod. V. 77. Goettling. ad Aristot. Polit. p. 396. Ceterum ipsius Aristotelis mater ex eorum fuit stirpe, qui e Chalcide Stagira coloniam deduxerunt. Dionys. Halic. Epist. ad Ammaeum §. 5. t. VI. 9. ed. stereot.

VI. Κλεόμαχος.

Bellum flagrabat quondam inter Chalcidenses et Eretrienses, Chalcidensibus vero auxilio venerat Cleomachus Pharsalius. Is, amasii tantum auctoritate, certaminis spectatoris, in hostem irruit, equitatum, quo maxime Eretrienses pollebant, gravisque armaturae milites fugavit; ipse vero in pugna interfectus est. Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κλεό-

μαχον ἄλλως (scr. ἀληθῶς) ἀποθανεῖν φησὶ, κρατήσαντα τῶν Ἐρετριέων τῇ μάχῃ· τὸν δὲ ὑπὸ τοῦ ἐρωμένου φιληθέντα, τῶν ἀπὸ Θρᾴκης Χαλκιδέων γενέσθαι, πεμφθέντα τοῖς ἐν Εὐβοίᾳ Χαλκιδεῦσιν ἐπίκουρον· ὅθεν ᾄδεσθαι παρὰ τοῖς Χαλκιδεῦσιν· Ὦ παῖδες οἳ χαρίτων τε καὶ πατέρων ἐλάχετε ἐσθλῶν, μὴ φθονεῖτε ὥρας ἀγαθοῖσιν ὁμιλίαν· σὺν γὰρ ἀνδρείᾳ καὶ ὁ λυσιμελὴς Ἔρως ἐπὶ Χαλκιδέων θάλλει πόλεσιν. Plutarch. Amat. t. II. p. 761. A.

ΗΛΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Καύκωνες.

Οἱ μὲν ὅλην τὴν νῦν Ἠλείαν, ἀπὸ τῆς Μεσσηνίας μέχρι Δύμης, Καυκωνίαν λεχθῆναί φασιν. Ἀντίμαχος οὖν Ἐπειοὺς καὶ Καύκωνας ἅπαντας προσαγορεύει· τινὲς δὲ, ὅλην μὲν μὴ κατασχεῖν αὐτοὺς, δίχα δὲ μεμερισμένους οἰκεῖν, τοὺς μὲν πρὸς τῇ Μεσσηνίᾳ κατὰ τὴν Τριφυλίαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ Δύμῃ κατὰ τὴν Βουπρασίδα καὶ τὴν κοίλην Ἦλιν. Ἀριστοτέλης δ' ἐνταῦθα μάλιστα οἶδεν ἱδρυμένους αὐτούς. Strab. Geogr. VIII. 345. Antiquissimis temporibus, Hellanicus auctor est, Dryopes, Caucones, Pelasgos, Leleges aliosque barbaros intra et extra Isthmum sita obtinuisse. Hellanicus apud Strab. VII. p. 321. Strabonis aetate nullum plane Cauconum fuisse vestigium legimus l. c. p. 322.

II. Ἑλλανοδίκαι.

Ἀριστοτέλης ἐν Ἠλείων Πολιτείᾳ, τὸ μὲν πρῶτόν φησιν ἕνα καταστῆσαι τοὺς Ἠλείους Ἑλλανοδίκην, χρόνου δὲ διελθόντος δύο, τὸ δὲ τελευταῖον ἐννέα. Harp. s. v. Περὶ δὲ τοῦ τῶν Ἑλλανοδικῶν ἀριθμοῦ Ἑλλάνικός φησι καὶ Ἀριστόδημος (de hoc videatur Boeckhius Praefat. ad Pind. Schol. p. XIV.), ὅτι τὸ μὲν πρῶτον β', τὸ δὲ τελευταῖον ί. (leg. δε-

νία) τοσαῦται γὰρ αἱ τῶν Ἠλείων φυλαὶ καὶ ἀφ᾽ ἑκάστης εἷς ἦν Ἑλλανοδίκης. Schol. ad Pind. Olymp. III. 22. Suid. s. v. Ἑλλανοδίκαι ἦσαν ἄρχοντές τινες Ἠλείων, οἱ διέποντες τὰ κατὰ τὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπίων· ἐκλήθησαν δὲ οὕτω παρὰ τὸ τοῖς Ἕλλησι δικάζειν (quare ex Eleis creati sint, legas apud Schol. ad Pind. Olymp. III. 22.)· ἐδίκαζον δὲ τοῖς τε ἀθληταῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγωνισταῖς, καὶ προεκάθηντο ἐν τῷ ἀγῶνι ἐν πορφυρίσιν· ἦσαν δὲ τὸ παλαιὸν ἐννέα, εἶτα δέκα, εἶτα πεντήκοντα τὸ τελευταῖον. Bekkeri anecd. gr. I. 248. Vario fuerunt Hellanodici numero variis temporibus, non tantum decem, sed vel quinquaginta, ut ex l. laud. et Lexicographo apud Bekkerum cognovimus, ad extremum; aliquando plures, aliquando pauciores, prout tribuum numerus Eleis major aut minor fuit. Pausan. Eliac. I. 9. Scalig. ad Euseb. n. 1241. p. m. 7. Vales. ad Harp. p. 146. Meurs. Att. Lect. IV. 29. Perizon. ad Aelian. V. H. IX. 31. Kuhn. et Perizon. ad Aelian. l. c. X. 1. Boeckh. ad Pind. Schol. l. c. p. 95. Siebelis ad Pausan. V. 9. 5. t. II. p. 209. Plane ab his diversi sunt Lacedaemoniorum Ἑλλανοδίκαι, quos cum tribunis Romano in exercitu comparat Weiske ad Xenoph. de Republ. Lacedaem. XIII. 11.

III. Ἐπειοὶ οἱ Ἠλεῖοι.

Ἔστι δὲ πόλις Ἦλις Πελοποννήσου, ὁ κτίσας δὲ αὐτὴν Ἠλεῖος παῖς Ποσειδῶνος καὶ Εὐρυπύλης τῆς Ἐνδυμίωνος· Ἠλείου δὲ Ἄλεξις καὶ Ἐπειὸς βασιλεύς· ἀφ᾽ οὗ Ἐπειοὶ οἱ Ἠλεῖοι, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ Πέπλῳ (leg. Πολιτείᾳ). Etym. Magn. s. v. Ἦλις. In Odyss. XIII. 275. Ἦλις δῖα, ὅθι κρατέουσιν Ἐπειοὶ legitur. Aristotelis locus fugit Mannert. in Geograph. VIII. 483. Variae autem de Eleis fabulae apud Pausan. V. 1, Apollodor. I. 7. §. 5. Strab. VIII. 547. (Ephori fragm. p. 106.) leguntur. Heyne ad Iliad. H. 620. t. IV. p. 342.

ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἀμύνται.

Ἀμύνται ἔθνος Θεσπρωτικόν. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ τῶν Ἠπειρωτῶν Πολιτείᾳ. Steph. s. v. Interpp. ad Isocrat. Panegyr. cap. 46.

ΘΕΤΤΑΛΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Θετταλία.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ κοινῇ Θετταλῶν Πολιτείᾳ ἐπὶ Ἀλεύα (Genit. Doricus. Buttm. Magn. Gr. §. 34. n. 16. p. 147.) τοῦ Πύῤῥου διῃρῆσθαί φησιν εἰς τέτταρας μοίρας τὴν Θετταλίαν. Harp. s. v. τετραρχία. Τετραρχία, τεττάρων μερῶν ὄντων τῆς Θετταλίας, ἕκαστον μέρος τετρὰς ἐκαλεῖτο· ὄνομα δέ φησιν εἶναι ταῖς τέτταρσιν, Θετταλιῶτιν, Φθιῶτιν, Πελασγιῶτιν, Ἀστιεῶτιν. Photii Lex. s. v. Hellanicus in libro de rebus Thessalorum scripto ediderat Θετταλιῶτιν, Φθιῶτιν, Πελασγιῶτιν, Ἑστιαιῶτιν (Sturzii Hellanici fragm. s. v.), quo ex loco Ἀστιεῶτιν in Ἑστιαιῶτιν emendari debet. Steph. Byz. et Suid. s. v. Sic etiam in nova Photii Lex. editione legitur. 580. 17. Pythia Thessalis de rege futuro consulentibus respondit:

Τὸν Πύῤῥον τοι φημὶ, τὸν Ἀρχεδίκη τέκε παῖδα.

καὶ τοῦτο (leg. τοῦτον) τὸν τρόπον ὁ Ἀλεύας ὑπὸ τοῦ θεοῦ βασιλεὺς, αὐτός τε πολὺ πάντων ἐπρώτευσε τῶν πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔθνος εἰς δόξαν προήγαγε μεγάλην καὶ δύναμιν. Plut. de frat. am. p. 492. b. Aleuadum vero res gestas et veteres ut Euphorion (Ephori fragm. p. 7. ed. Marx.) et recentiores luculenter descripserunt. Valesius ad Harp. p. 185. ad Sozomeni Prolegom. p. 75. Valckenaer. ad Herodot. VII. 6. Ruhnken. ad Timaei gloss. p. 22. Schneider. ad Arist. Pol. p. 494. seq. Kortüm. ad hist. rerump. graec. p. 78." Poppo Prolegom. ad Thuc. vol. II.

II. Λάγυνος.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Θετταλῶν Πολιτείᾳ, θηλυκῶς λέγεσθαί φησιν ὑπὸ Θετταλῶν τὴν λάγυνον. Athen. XI. 499. d. Moeris s. v. ibid. Interpp. Multa sunt quidem Thessalis peculiaria verba, e. g. ῥοδάκφαλος pro ἵππος. Etym. Gud. p. 113, 14. Conf. Stephani Thesaur. n. ed. Vol. I. Nescio qui Schneiderus in Addendis ad Polit. Comment. 405. Aristotelem de singularibus rebuspublicis Aleuadarum et Scopadarum imperio vel oligarchiae subjectis separatim tractasse dicere potuerit: Θετταλῶν Πολιτεία universi operis τῶν Πολιτειῶν fuit pars.

ΘΗΒΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αὐτόχειρες.

Ἀριστοτέλης δέ φησι περὶ Θηβαίων, ὅτι τοὺς αὐτόχειρας ἑαυτῶν γινομένους οὐκ ἐτίμων. Zenob. VI. 17.

II. Τάφος τοῦ Ἰόλεω.

Λέγουσι δὲ καὶ τὸν Ἰόλεων τοῦ Ἡρακλέους ἐρώμενον ὄντα Ἀριστοτέλης δὲ καὶ καθ' αὐτὸν ἔτι φησὶν ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἰόλεω τὰς καταπιστώσεις ποιεῖσθαι τοὺς ἐρωμένους καὶ τοὺς ἐραστάς. Plut. Pelop. II. p. 218. seq. ed. Bryan.

ἸΘΑΚΗΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Μαντεῖον Ὀδυσσέως.

Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν Ἰθακησίων Πολιτείᾳ, Εὐρυτᾶνας ἔθνος εἶναι τῆς Αἰτωλίας, ὀνομασθὲν ἀπὸ Εὐρύτου, παρ' οἷς εἶναι μαντεῖον Ὀδυσσέως. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ Νίκανδρός φησιν ἐν Αἰτωλικοῖς. Tzetzes ad Lycophr. v. 799. p. 790. ed. Müller. Apud Lacedaemonios etiam Ulixis templum

fuit. Meurs. Miscell. Lac. I. 4. Ceterum de honoribus Heroicis adde Feithii Antiq. Homer. I. 1. §. 6. Cretica mea pag. 80. not. 8.

II. Ἰθακησίων πολιτεία.

Ἀρκείσιος, ὁ ἥρως ὁ πάππος Ὀδυσσέως. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Ἰθακησίων Πολιτείᾳ, τὸν Κέφαλον οἰκοῦντα ἐν ταῖς ἀπ' αὐτοῦ κληθείσαις Κεφαλληνίαις νήσοις, ἄπαιδα πολὺ ὄντα, ἐρόμενον τὸν θεὸν, κελευσθῆναι ᾧ ἂν ἐντύχῃ θηλείᾳ συγγενέσθαι. παραγενόμενον δὲ εἰς πατρίδα καὶ ἐντυχόντα ἄρκτῳ, κατὰ χρησμὸν συγγενέσθαι. τὴν δὲ ἐγκύμονα γενομένην, μεταβαλεῖν εἰς γυναῖκα, καὶ τεκεῖν παῖδα Ἀρκείσιον, ἀπὸ ἄρκτου. Etym. Magn. s. v. Ἀρκείσιος, ὅτι ἐκ τοῦ ἀρκέω, ἀρκέσω τὸ ἐπαρκῶ, Ἀρκέσιος καὶ πλεονασμῷ Ἀρκείσιος κύριον, ὁ τοῦ Λαέρτου πατήρ. Eustath. ad Odyss. IV. 755. Varia autem de Ulixis genere Eustathius protulit ad Odyss. XVI. 118. Μοῦνον Λαέρτην Ἀρκείσιος υἱὸν ἔτικτε, Μοῦνον δ' αὖτ' Ὀδυσῆα πατὴρ τέκεν. Telemachus patrem allocutus est; ad quem locum Eustathius: Ἰστέον ὅτι γενεαλογοῦσι Διὸς μὲν καὶ Εὐρυοδίας Ἀρκείσιον, αὐτοῦ δὲ καὶ Χαλκομεδούσης Λαέρτην, τοῦ δὲ καὶ Ἀντικλείας Ὀδυσσέα, τοῦ δὲ καὶ Πηνελόπης Τηλέμαχον, αὐτοῦ δὲ καὶ Πολυκάστης τῆς Νέστορος Περσέπτολιν. Ἀριστοτέλης δὲ ἐν Ἰθακησίων Πολιτείᾳ καὶ Ἑλλάνικος δὲ Τηλέμαχόν φασι Ναυσικάαν γῆμαι τὴν Ἀλκινόου καὶ γεννῆσαι τὸν Περσέπτολιν. Conf. Odyss. XIV. 182.

III. Σκυτάλη.

Ἐχρῶντο δὲ σκυτάλῃ καὶ ἄλλοι, (scil. non solum apud Lacedaemonios), ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἰθακησίων Πολιτείᾳ φησί. Schol. ad Aristoph. Ὀρν. v. 1283. Suid. s. v. Phot. s. v. 526, 18. ad exemplar Porson. De Scytala Lacedaemoniorum locus est classicus in Schol. ad Pind.

Olymp. VI, 198, quem locum adscripsit Goettling. ad Aristotelis Politicam p. 468. [Plut. Lysand. 19. Schol. ad Thucydid. I, 31. et qui omnia fere collegit Jo. Andr. Bos. ad Cornel. Nepot. Pausan. cap. 3.] Fuit igitur Ithacensium respublica universi operis quadragesima secunda. Conf. Prolegom.

ΚΑΛΑΤΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Καλαυρία.

Τίς ἡ Ἀνθηδών, περὶ ἧς ἡ Πυθιὰς εἶπε, *Πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις.* ἡ γὰρ ἐν Βοιωτοῖς οὐκ ἔστι πολύοινος. Τὴν Καλαυρίαν τὸ παλαιὸν Εἰρήνην ὠνόμαζον, ἀπὸ γυναικὸς Εἰρήνης, ἣν ἐκ Ποσειδῶνος καὶ Μελανθείας τῆς Ἀλφειοῦ γενέσθαι μυθολογοῦσιν, ὕστερον δὲ τῶν περὶ Ἀνθὴν καὶ Ὑπερήην αὐτόθι κατοικούντων, Ἀνθηδονίαν καὶ Ὑπέρειαν ἐκάλουν τὴν νῆσον. εἶχε δὲ ὁ χρησμὸς οὕτως (ὥς Ἀριστοτέλης φησί),

Πῖν' οἶνον τρυγίαν, ἐπεὶ οὐκ Ἀνθηδόνα ναίεις,
Οὐδ' ἱερὰν Ὑπέραν, ὅθι γ' ἄτρυγον οἶνον ἔπινες.

Ταῦτα μὲν ὁ Ἀριστοτέλης. Plut. Quaest. gr. 295. D. seq. conf. Mannert. Geogr. VIII. p. 662. De Anthedone Boeotiae civitate ad Euripum e regione Euboeae Heyne egit ad Iliad. II. 508. At de Calauriae historia et republica nihil fere traditum est. Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen p. 360.

ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Κερκύρα.

Ἡ δὲ Κερκύρα πρότερον μὲν Δρεπάνη ἐκαλεῖτο, εἶτα Σχερία. ἀποδίδωσι δὲ τὴν αἰτίαν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κερκυραίων Πολιτείᾳ· φησὶ γὰρ τὴν Δήμητρα φοβουμένην μὴ

οἱ ἐκ τῆς Ἠπείρου ἐρχόμενοι ποταμοὶ Ἤπειρον αὐτὴν ποιήσωσι, δεηθῆναι Ποσειδῶνος, ἀποστρέψαι τὰ τῶν ποταμῶν ῥεύματα· ἐπισχεθέντων οὖν τούτων, ἀντὶ Δρεπάνης Σχερίαν ὀνομασθῆναι. Δρεπάνη δὲ ἐκαλεῖτο διὰ τὸ τὴν Δήμητρα αἰτησαμένην δρέπανον παρ' Ἡφαίστου, τοὺς Τιτᾶνας διδάξαι θερίζειν· εἶτα αὐτὸ κρύψαι εἰς τὸ παραθαλάσσιον μέρος τῆς νήσου, προσκλυζούσης δὲ τῆς θαλάσσης ἐξομοιωθῆναι τὴν θέαν τῆς γῆς δρεπάνῃ. Schol. Apoll. IV. 983. Eustath. ad Odyss. V. 34. Incolae ipsi antiquissimis jam temporibus non Κερκύραν sed Κορκύραν patriam dixerunt, ut ex pervetustis numismatibus satis constat. Koehler ad Heracl. de Polit. pag. 73. Boeckh. Oeconom. Atheniens. t. II. p. 402. Goeller de situ Syrac. p. 254. Ceterum nota sunt Cardinalis Quirini, Andreae Mustoxidis et Meursii opera de Corcyra, quorum lucubrationibus Corcyraeorum res dilucidius expositae atque explicatae sunt.

II. Κερκυραῖοι ὑπερήφανοι.

Ὑπερηφάνους εὐπραγοῦντας τοὺς Κερκυραίους φησὶν Ἀριστοτέλης γενέσθαι. Zenob. Cent. IV. 49. Hesych. s. v. Κερκυραίων μάστιξ. — Ἡ Κερκύρα τὸ παλαιὸν εὐτυχὴς ἦν καὶ δύναμιν ναυτικὴν πλείστην εἶχεν, ἀλλ' ὑπὸ πολέμων τινῶν καὶ τυράννων ἐφθάρη. Epitome Strab. VII. 329. ibique Casaubon.

ΚΙΑΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κίος.

Ἔστι δὲ Κίος πόλις Μυσίας κληθεῖσα οὕτως ἀπὸ Κίου τοῦ ἀφηγησαμένου τῆς Μιλησίων ἀποικίας, ὥς φησι Ἀριστοτέλης ἐν Κιανῶν Πολιτείᾳ· ᾤκησαν δὲ αὐτὴν πρῶτον μὲν Μυσοί, δεύτερον Κᾶρες, τὸ δὲ τρίτον Μιλήσιοι. Schol. ad Apollon. Rhod. Argon. I. 1177. Κίος πόλις Μυσίας ἀπὸ

Κίον τοῦ ἡγησαμένου Μιλησίων τῆς ἀποικίας, κατῴκησαν δὲ αὐτὴν Μυσοί, εἶτα Κᾶρες καὶ τρίτον Μιλήσιοι. Etym. Magn. s. v. Κιανίς. Schol. in Pseudo-Plat. pag. 466. ed. Bekker. Ex quatuor urbibus unam hanc Kium fuisse, quarum Alexander reditus provenientes Phocioni dare decrevit, Aelian. V. H. I. 25. ibique Perizon. Ceterum cave ne insulam Κέων urbemque Kium inter sese confundas; insula enim Κέως, Κῶς et Κῖος scribitur (non est igitur necessaria Heindorfii ad Plat. Prot. p. 341. e. emendatio in Aristoph. Ran. 970.), urbs vero semper Κίος a fluvio praeterfluente. Cellarii Geograph. antiqua III 8. t. II. p. 180. Etym. Magn. s. v. Κίος p. 539. 25. Menag. in Diogen. Laert. p. 419.

ΚΟΛΟΦΩΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἀλῆτις.

Ἦν δὲ καὶ ἐπὶ ταῖς ἑώραις τις ἐπ' Ἠριγόνῃ, ἣν καὶ Ἀλῆτιν λέγουσιν ᾠδήν. Ἀριστοτέλης γοῦν ἐν τῇ Κολοφωνίων Πολιτείᾳ φησίν· „ἀπέθανε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Θεόδωρος ὕστερον βιαίῳ θανάτῳ. λέγεται δὲ γενέσθαι τρυφῶν τις (Schweighaeus. adnot. t. VII. pag. 366.), ὡς ἐκ τῆς ποιήσεως δῆλόν ἐστιν. ἔτι γὰρ καὶ νῦν αἱ γυναῖκες ᾄδουσιν αὐτοῦ μέλη περὶ τὰς ἑώρας." Athen. XIV. 619. e. ibique Interpp. Ἦν δὲ καὶ

[*) Κῖος etiam de insulae Cei incola dici unde probari possit, non habeo; hinc in loco Aristophanis Κεῖος scribendum esse, ut ex Eustathio quoque nunc edidit Dindorfius, persuasum habeo. Praeter Heindorfium l. l. conf. Boeckh. ad Platon. Min. pag. 199. et nunc potissimum Bröndstedt Reisen etc. I. pag. 57. 58.]

ἀλῆτις ᾆσμα ταῖς αἰώραις προσᾳδόμενον Θεοδώρου ποίημα τοῦ Κολοφωνίου. Poll. IV. 55. Ἀλῆτις ἑορτὴ Ἀθήνησιν, ἡ νῦν Αἰώρα λεγομένη. Hesych. s. v. Varias ceterum instituti festi caussas legas apud Meurs. Gr. fer. s. v. Αἰώρα. Gronov. Thesaur. VII. 711.

II. Τρυφὴ τῶν Κολοφωνίων.

Οἱ τὴν Σῖριν δὲ κατοικοῦντες, ἣν πρῶτοι κατέσχον οἱ ἀπὸ Τροίας ἐλθόντες, ὕστερον δὲ Κολοφώνιοι, ὥς φησι Τίμαιος καὶ Ἀριστοτέλης εἰς τρυφὴν ἐξώκειλαν οὐχ ἧσσον Συβαριτῶν· καὶ γὰρ ἰδίως παρ' αὐτοῖς ἐπεχωρίασε φορεῖν ἀνθινοὺς χιτῶνας, οὓς ἐζώννυντο μίτραις πολυτελέσι, καὶ ἐκαλοῦντο διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν περιοίκων μιτροχίτωνες, ἐπεὶ Ὅμηρος τοὺς ἀζώστους ἀμιτροχίτωνας καλεῖ. Athen. XII. 523. C. Jam Schweighaeuserus in Indice ad Athen. e Colophoniorum republica haec hausta esse vidit. Ceterum de re ipsa legas Goellerum de situ etc. pag. 290.

ΚΡΟΤΩΝΙΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Οἱ ἵπποι ὀρχοῦνται.

Εἰς τηλικοῦτον δ' ἦσαν τρυφῆς ἐληλακότες οἱ Συβαρῖται ὡς καὶ παρὰ εὐωχίας τοὺς ἵππους ἐθίσαι πρὸς αὐλὸν ὀρχεῖσθαι· ταῦτ' οὖν εἰδότες οἱ Κροτωνιᾶται, ὅτε αὐτοῖς ἐπολέμουν, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ διὰ τῆς Πολιτείας αὐτῶν, ἐνέδοσαν τοῖς ἵπποις τὸ ὀρχηστικὸν μέλος· συμπαρῆσαν γὰρ αὐτοῖς καὶ αὐληταὶ ἐν στρατιωτικῇ σκευῇ· καὶ ἅμα αὐλούντων ἀκούοντες οἱ ἵπποι, οὐ μόνον ἐξωρχήσαντο, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀναβάτας ἔχοντες ηὐτομόλησαν πρὸς τοὺς Κροτωνιάτας. Athen. XII. 520. C. Ex Crotoniatarum republica haec excerpta esse jam Schweighaeus. in Ind. ad Athen. contra Dalecam-

pium demonstravit. De Sybaritarum vero luxurie multa collegit Goeller de situ et orig. Syrac. p. 286. seq.

ΚΥΔΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κυδνώδεις συμφοραί.

Κυδνώδεις συμφοραὶ, τοῦτο εἰς παροίμιον ἦλθε διὰ τὰ Κυδνίοις συμβάντα· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης οὕτως κακῶς αὐτοὺς διατεθῆναι ὑπὸ Ἀμφιτρύωνος, ὥστε μεγάλας συμφορὰς, συμφορὰς Κυδνώδεις καλεῖσθαι. Zenob. Cent. IV. 83. conf. Meurs. ad Helladii Chrestomath. p. 60, ibique laud.

ΚΥΘΗΡΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Κύθηρα, Πορφύρουσσα.

Κύθηρα νῆσος ἀπὸ Κυθήρου τοῦ Φοίνικος· ἐκαλεῖτο δὲ Πορφύρουσσα, διὰ τὸ κάλλος τὸ παρὰ τῶν πορφυρῶν, ὡς Ἀριστοτέλης. Stephan. de urbib. s. v. Plin. H. N. IV. 12. Pausan. III. 23. ibique Siebelis. Isid. Orig. XIV. 6. Wasse ad Thucydid. VII. 26. Poppo ad Thucydid. Vol. II. pag. 200.

ΚΥΜΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αἰσυμνήτης.

Ἰδίως δὲ φησιν Ἀριστοτέλης ὑπὸ Κυμαίων αἰσυμνήτην τὸν ἄρχοντα λέγεσθαι. Etym. Magn. s. v. Ἐστὶ δὲ Αἰσυμνητεία ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν αἱρετὴ τυραννίς. Aristot. Pol. III. 9. 5. Οἱ γὰρ Αἰσυμνῆται καλούμενοι παρ' Ἕλλησι τὸ ἀρχαῖον, ὡς ἐν τοῖς περὶ Βασιλείας ἱστορεῖ Θεόφραστος, αἱρετοί τινες ἦσαν τύραννοι. Dionys. Halic. Antiq. Rom. V. 73. Antiqui vero jam dubitaverunt, εἰ γνήσιον esset Theophra-

εἶναι περὶ Βασιλείας opus, nec ne. Schweighaeus. in Indice ad Athen. s. v. Theophrastus. Diversum autem certe fuisse opus περὶ Βασιλείας Κυπρίων a Suida in Τυράννῳ laudatum equidem puto. Meursii Theophrastus, Gronovii Thesaur. X. 631. Αἰσυμνᾶν ἐστὶ τὸ ἡγεῖσθαι καὶ ἄρχειν. Schol. ad Euripid. Medeam v. 19. ubi etiam Aristoteles laudatur. Meurs. ad Hellad. pag. 69. ibid. laudatis adde Schol. ad Odyss. p. 288. ed. Buttmann. Alexander ab Alexandro IV. 13. Theod. Metochita pag. 668. Νῦν δὲ οἱ Ἕλληνες ἑκόντες (ὄντες delendum est, cum Cod. Mon.) κατὰ καιρὸν δή τινα, καὶ αὖθις διὰ πάσης ἐν λογισμοῖς σωφρονικοῖς καὶ ποθοῦσιν ἰατρείαν ἐπὶ ταῖς συμφοραῖς, ἀνθαιρούμενοι δεσπότας ἐπὶ σφίσιν ἀνευθύνους καὶ τυραννικὴν ἐπιστασίαν βελτίστων ἀνδρῶν καὶ ἀρετὴν ἐκλογίμων, καὶ γαλήνην δυναμένων ἐμποιεῖν ἐν πολιτικοῖς κλύδωσιν, οὓς Αἰσυμνήτας (Alberti ad Hesych. t. I. p. 175.) τὸ παλαιὸν ἐκάλουν, οἷος Πιττακὸς ἦν ἐν Μιτυλήνῃ, καὶ Περίανδρος ἐν Κορίνθῳ, καὶ Φοιβίας ἐν Σάμῳ, καὶ τῇ κατὰ Ἰόνιον Ἀπολλωνίᾳ Χαιρήμων.

II. Τύραννος.

Ἴδιον δέ τι πεπόνθασιν οἱ μεθ' Ὅμηρον ποιηταὶ, τοὺς πρὸ Τρωϊκῶν βασιλεῖς τυράννους προσαγορεύοντες, ὀψέ ποτε τοῦδε τοῦ ὀνόματος εἰς τοὺς Ἕλληνας διαδοθέντος, κατὰ τοὺς Ἀρχιλόχου χρόνους, καθάπερ Ἱππίας ὁ σοφιστής φησιν. Ὅμηρος γοῦν τὸν πάντων παρανομώτατον Ἔχετον, βασιλέα φησὶ καὶ οὐ τύραννον· (Ὀδυσσ. 6, 84.)

Εἰς Ἔχετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα.

προσαγορευθῆναι δέ φασι τὸν τύραννον ἀπὸ τῶν Τυῤῥηνῶν· χαλεποὺς γάρ τινας περὶ λῃστείαν τούτους γενέσθαι (haec est Philochori sententia. Philochori fragm. p. 13.)· ὅτι δὲ νεώτερον τὸ τοῦ τυράννου ὄνομα, δῆλον· οὔτε γὰρ Ὅμηρος οὔτε Ἡσίοδος, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς τῶν παλαιῶν τύραννον ἐν τοῖς ποιήμασιν ὀνομάζει· ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν Κυμαίων Πολιτείᾳ,

τοὺς τυράννους φησὶ τοὺς πρότερον αἰσυμνήτας προσαγορεύεσθαι, εὐφημότερον γὰρ ἐκεῖνο τοὔνομα. Sophoclis Oedipi Tyrann. Argumentum. Eadem quidem in Politicis dicit Aristoteles III. 10. §. 10. ed. Schneider. *Οἱ ἀρχαῖοι — ὃν καθίστασαν τινα (φύλακα) τῆς πόλεως, ὃν ἐκάλουν αἰσυμνήτην ἢ τύραννον.* Eodem opere III. 9. §. 5. *αἰσυμνήτας, αἱρετοὺς* nominat *τυράννους.* Aliam κατὰ verbum *τύραννος* habuisse vim antiquissimis temporibus videtur, nam praefectum a civibus electum toto coelo a tyranno distare neminem fugit; sequenti vero aetate tyranni vocati sunt ii, qui non civium consensu, sed stipatis militum copiis potestate fuerunt perpetua [illegible] erat. Conf. [illegible] Crep. [illegible] pag. 53. not. m. et seq. *Αἰσυμνήτης.* Ad vers. 587. Oedipodis tyr. *τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ ξὺν ἀφόβοις ὕπνοις* [illegible] extat gl. *βασιλικὰ φρονεῖν, καὶ μὴ βασιλεύειν.* Conf. Brunckii ad h. v. Aeschines in Oratione contra Ctesiph. p. 9. ed. Bekker. *Ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ὅτι τρεῖς εἰσὶ πολιτεῖαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τυραννὶς καὶ ὀλιγαρχία καὶ δημοκρατία,* ubi Schol. *τυραννικὸν ἔλεγον καὶ τοὺς βασιλεῖς.* In Schol. seq. ante *ταύτην, δημαρχία* adjungendum est. Quocum consentit Ammonius de differ. vocab. s. v. In Schol. Ambr. ad Odyss. Ε. 4. *οἱ ἀρχαῖοι τὴν βασιλείαν διῄρουν εἰς τρία εἴδη· τὸν μὲν πρᾷον βασιλέα ὠνόμαζον πατέρα, τὸν ἀπηνῆ καὶ θυμώδη δεσπότην, τὸν φιλόδωρον καὶ φιλόχρυσον κάπηλον.* Homeri Odyss. ed. Baumgarten-Crusius 82. — De Cyme Ephori patria quaedam attulit Marx ad Ephori fragm. p. 9. seq. Conf. nunc Eberti Dissertationes Siculae. Regimontii Prussorum 1825. 8.

III. *Βλακὸς ἀχρηστότερος.*

Βλακὸς ἀχρηστότερος, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Κύμῃ χωρίου Βλακείας (*Βλαχίας* apud Etym. scriptum est), *οὗ μέμνηται καὶ Ἀριστοτέλης.* Mich. Apost. V. 65. Etym. m. s. v.

Adagium etiam in Indice Collectionis Erasmi indicatum est; sed frustra in Chiliadibus quaesivi.

ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἄνακτες. Πρύλις.

Ἄνακτες καὶ ἄνασσαι· οἱ μὲν υἱοὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ βασιλέως, καλοῦνται ἄνακτες· αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες, ἄνασσαι. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίων Πολιτείᾳ. Harpocr. s. v. ἄνακτες. Suid. s. v. Etym. M. s. v. Apud Poetas nonnunquam ἄναξ pro ἄνασσα legitur. Hymn. in Cererem v. 58. Pindar. Pyth. XII. 6. Matth. animadvers. in Hymnos Homericos p. 361. Ἀριστοτέλης δὲ γράφει [illegible] ἐπὶ τῇ τοῦ Πατρόκλου πυρᾷ [illegible] φησὶ [illegible] παρὰ Κυπρίοις φησὶ Πρύλιν λέγεσθαι, [illegible] πυρρίχην τὸ ὄνομα θέσθαι. Schol. ad Pindar. Pyth. II. 127. Boeckh. de metris Pind. p. 27. Schaef. de Πρύλεες et Πρυλέες adnot. in nov. Thes. Steph. ed. pag. DIX. s. v. Alia etiam Cypriis peculiaria verba ibidem leguntur. Theophrasti autem opus Περὶ Κυπρίων βασιλείας apud Phot. Lex. s. v. Τιάρα laudatur et in Scholiis ad Plat. p. 445. ed. Bekker. Insula primum Σφηκεία nominata, quod Σφῆκες eam habitabant, deinde Κεραστία multorum collium causa. Ἐροχαὶ quidem in Etym. M. s. v. p. 738. 55. scriptum est, sed jam Sylburgius [illegible] emendavit, et sic quidem Schol. Lycophr. ad v. 447. auctoritate scripsit Larcherus. Larcheri emend. ad Orion. Theb. p. 209. ed. Sturz. Peculiaria quaedam de regibus hujusce insulae apud Eustathium leguntur ad Iliad. 497. 49. καί τι δέ φασι τάγμα εὔδοξον ἐν Κύπρῳ ἄνακτες ἐκαλοῦντο· πρὸς οὓς ἀνεφέρετο, φασὶν, ἑκάστης ἡμέρας πρὸς τῶν ὠτακουστούντων, ὅ, τι ἂν ἀκούσωσιν· ἐπὶ διορθώσει δὲ τοῦτο ἦν τῶν κατὰ τὴν νῆσον. His de tyrannorum artibus disputavit Aristoteles in Polit. V. 9. p. 186. ed. Goettling. quem vide in adnot. 487 et 494.

ΚΥΡΗΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Βάττος.

Βάττος Κυρήνην ᾤκισεν ἐλθὼν ἀπὸ Θήρας τῆς κατὰ Κρήτην νήσου· ὃν τιμήσαντες Λίβυες ἐχαρίσαντο αὐτῷ τὸ κάλλιστον τῶν λαχάνων τὸ σίλφιον, καὶ ἐν νομίσματι αὐτὸν ἐχάραξαν, τῇ μὲν βασιλείαν, τῇ δὲ σίλφιον παρὰ τῆς πόλεως δεχόμενον, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυρηναίων Πολιτείᾳ· ἔνθεν καὶ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν διαφέρους καὶ ἐξόχους τιμὰς δεχομένων. Βάττος, ὡς Ἀριστοτέλης, ἐν Λιβύῃ Κυρήνην λεγομένην ἔκτισε κατὰ τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι χρησμόν· καὶ οἱ πολῖται οἱ Κυρηναῖοι ἀνταπόδοσιν τῆς εὐεργεσίας βουλόμενοι χαρίσασθαι τῷ βασιλεῖ, ἐποίησαν εἰκόνα, ὡς δὲ τίνες δακτύλιον, ἐν ᾧ ἡ πόλις αὐτῶν προςφέρει τῷ βασιλεῖ τὸ σίλφιον, καὶ τὸ φύλλον δὲ αὐτοῦ καὶ ὁ καρπὸς, καὶ ὁ κλάδος, καὶ ὀπὸς, καὶ ἁπλῶς τὸ πᾶν αὐτοῦ πολλῆς τιμῆς ἄξιόν ἐστιν. Schol. ad Aristoph. Plut. v. 926. Montefalconii Bibliotheca Coisl. 607. De herba σίλφιον in Pyrenaica terra cumulatim inventa conf. Interpp. ad Plaut. Rud. 3. 2. 16. Sprengel hist. rei herb. p. 84. De Batto vero multa exstant in Scholiis ad Pind. Pyth. et fusius hac de civitate agit Hardion in Mém. de l'Academie des Inscript. t. III.

Plato, si Plutarcho, Aeliano et Diogeni Laertio fides (Pamphil. apud Diog. Laert. III. 23. Aelian. V. H. II. 42. XII. 30. Plut. ad Princip. indoctum p. 779. t. II. Vit. Lucull. p. 492. D. E. T. I. ed. Francof.) rogatus ut Cyrenaeis et Arcadibus leges ferret, explorato singulari horum populorum statu, quum eum legislationi suae morali non accommodatum reperiret, honorificum munus recusavit. Morgenstern de Platonis republ. p. 289.

II. Αἰθήρ.

Αἰθὴρ παρὰ τὸ ἀεὶ θεῖν κυκλοφορικῶς, φησὶν Ἀριστο-

τέλης περὶ Κυρηναίων. Etym. Magn. s. v. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ πέμπτον εἰςάγει σῶμα, τὸ αἰθέριον καὶ κυκλοφορικὸν, μὴ βουλόμενος τὸν οὐρανὸν ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων γεγενῆσθαι· κυκλοφορικὸν δὲ λέγει τὸ πέμπτον σῶμα, ὅτι ἐν κύκλῳ περὶ τὴν γῆν φέρεται. Nemesii de nat. hom. p. 164. seq. ed. Matth. Aristot. de Mundo c. 2. de Coelo c. 2. Diogen. Laert. p. 176. Plut. p. 878. B. Chrysippi de Aethere dicta invenias in Baguet. Comment. de Chrysippi vita etc. pag. 212.

III. Πεντηκοντάδραχμον καὶ Πεντάδραχμον.

Ἦν δὲ ἡ δραχμὴ οὐ νόμισμα μόνον ἀλλὰ καὶ πεντηκοντάδραχμον καὶ πεντάδραχμον παρὰ Κυρηναίοις. ἦν μέντοι, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν Κυρήνῃ, καὶ τετραστάτηρον καὶ στατὴρ καὶ ἡμιστάτηρον χρυσᾶ νομίσματα. Poll. IX. 60. 62. Hac de re conf. Wurmii de Ponder. Num. Mensur. rationibus apud Romanos et Graecos. Stuttgard. 1821. 8.

ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Αἰγεῖδαι.

Εἰσὶν Αἰγεῖδαι φρατρία Θηβαίων, ἀφ᾽ ἧς ἧκόν τινες εἰς Σπάρτην, Λακεδαιμονίοις βοηθήσαντες ἐν τῷ πρὸς Ἀμυκλαεῖς πολέμῳ, ἡγεμόνι χρησάμενοι Τιμομάχῳ, ὃς πρῶτος μὲν πάντα τὰ πρὸς πόλεμον διέταξε Λακεδαιμονίοις· μεγάλων δὲ παρ᾽ αὐτοῖς ἠξιώθη τιμῶν. καὶ τοῖς Ὑακινθίοις δὲ ὁ χάλκεος αὐτῷ θώραξ προτίθεται, τοῦτον δὲ Θηβαῖοι ὅπλον ἐκάλουν. Ταῦτα ἱστορεῖ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ. — Ἀριστοτέλης φησὶν ὅτι πολεμοῦντες οἱ Λάκωνες Ἀμυκλαῦσιν, ὡς ἐπύθοντο παρὰ θεοῦ τοὺς Αἰγείδας συμμάχους λαβεῖν, εἰς Ἀθήνας ἐπορεύοντο· καταλύσαντες δὲ ἐν Θήβαις, εὐωχουμένης τῆς τῶν Αἰγειδῶν φρατρίας ἐκλήθησαν· ἀκούσαν-

τας δὲ μετὰ δεῖπνον εὐχομένου τοῦ ἱερέως διδόναι τοῖς Αἰγείδαις τοὺς θεοὺς τὰ ἀγαθὰ, καὶ συμβαλόντες τὸν χρησμὸν, ἐντεῦθεν ἔλαβον τὴν συμμαχίαν. Schol. ad Pind. Ist. VII. 18. (VI. 18. ed. Boeckh.) Αἰγεῖδαι ἀπὸ τοῦ Αἰγέως καλοῦνται, φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. Herod. IV. 149. ibid. Wessel. Plura de Aegidis Lacedaemoniorum Thebanorumque collegit Marxius ad Ephori fragm. p. 100. 103. seq.

II. Λυκοῦργος.

Οἱ μὲν Ἰφίτῳ συνακμάσαι Λυκοῦργον καὶ συνδιαθεῖναι τὴν Ὀλυμπιακὴν ἐκεχειρίαν λέγουσιν αὐτόν· ὧν ἐστι καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος, τεκμήριον προςφέρων τὸν Ὀλυμπιᾶσι δίσκον, ἐν ᾧ τοὔνομα τοῦ Λυκούργου διασώζεται καταγεγραμμένον. Plut. Lycurg. I. p. 85. Ἀριστοτέλης ἐλάττονας σχεῖν φησὶ τιμὰς ἢ προςῆκον ἦν αὐτὸν (Λυκοῦργον) ἔχειν ἐν Λακεδαίμονι, καίπερ ἔχοντα τὰς μεγίστας· ἱερόν τε γάρ ἐστιν αὐτοῦ, καὶ θύουσι καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν ὡς θεῷ. Plut. l. c. p. 127. Lyc. 1. 31. Haec etiam ex Ὀλυμπιονίκαις a Laertio V. 26. VIII. 51. et a Menagii Anonymo memoratis, hausta esse possunt, quas Eratosthenem in suis saepius secutum esse Sturzius probat in Praefat. ad Empedoclis fragm. p. XIX. Quod vero ad rem attinet, nominis errore haec ab Aristotele posita esse videntur. Nam, ut Ciceronis utar verbis, centum et octo annis postquam Lycurgus leges scribere instituit, prima posita est Olympias (de Republ. II. 10.); quippe a Lycurgo juniore una cum Iphito ludos primum institutos esse verior videtur sententia. Euseb. Chron. I. 32. Ceterum locus Aristotelis, quem Plutarchus pag. 112. t. I. c. 14. impugnat, non ex Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ excerptus est. Exstat enim in Polit. II. 6. §. 8. Schneideri Comment. p. 122.

Ἀριστοτέλης δὲ μάλιστά φησι καὶ τοὺς Ἐφόρους, ὅταν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῶσι, πρῶτον τοῖς εἵλωσι καταγγέλλειν πόλεμον, ὅπως εὐαγὲς ᾖ τὸ ἀνελεῖν. Καὶ τἄλλα δὲ τραχέως προσεφέροντο καὶ σκληρῶς αὐτοῖς, ὥστε καὶ πίνειν ἀναγκάζοντες πολὺν ἄκρατον εἰς τὰ σισσίτια παρεισῆγον, ἐπιδεικνύμενοι τὸ μεθύειν οἷόν ἐστι τοῖς νέοις· καὶ ᾠδὰς ἐκέλευον ᾄδειν, καὶ χορείας χορεύειν ἀγεννεῖς καὶ καταγελάστους, ἀπέχεσθαι δὲ τῶν ἐλευθέρων. Plut. Lyc. c. 28. Multa quidem Stagyrites de Ephoris in octo libris Politicorum (II, 6.) disputat, attamen haec et quae Plutarchus l. c, pag. 121. de *κρυπτείᾳ* i. e. de puerorum latrociniis ex Aristotele hausit, frustra ibi quaesivi; ex Lacedaemoniorum igitur Politia hausta esse videntur. De *Ἐφορείᾳ* etiam mentionem fecit Aristoteles in Rhet. III, 18.

IV.

Ὁ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐξεῖναί φησιν ἀποδημεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὅπως μηδὲ ἐθίζωνται ἄλλων νόμων εἶναι φίλοι· τοῦ μέντοι Ἰσοκράτους (ἐν Βουσιρίδι p. 225. A. ed. Steph.) τοὺς μαχίμους μόνους λέγοντος κωλύεσθαι ἀποδημεῖν, οἱ περὶ Ἀριστοτέλην τοὺς πάντας Λακεδαιμονίους φασίν. Harp. s. v. καὶ γὰρ τὸ μ. Perizon. ad Aelian. V. H. XIII. 16. Heind. ad Protag. p. 342. c. t. IV. p. 580. Fabrotti ad Theoph. Inst. p. 11. ubi accurate omnia invenies collecta.

V. Μόραι.

Συντάγματά τινα Λακωνικὰ οὕτω καλεῖται· διείλεκται δὲ περὶ τούτων Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ. φησὶ δὲ ὡς εἰσὶ μοῖραι (e Photio ἑπτὰ adjungendum est) ὠνομασμέναι, καὶ διῄρηνται εἰς τὰς μοίρας Λακεδαιμόνιοι

πάντες. Harp. s. v. Suid. s. v. *Φησὶ δὲ Ἀριστοτέλης, ὡς εἰσὶ μοῖραι ἑπτὰ ὠνομασμέναι, καὶ διῄρηνται εἰς τὰς Μοίρας Λακεδαιμόνιοι πάντες.* Phot. s. v. p. 284. 18. ad exemplar Porson. *Μωρῶν*, ubi *Μορῶν* corrigas. Sturzii Lexic. Xenoph. Vol. III. p. 173. Schleusneri cur. noviss. in Phot. p. 245: *Μόρα σύνταγμά τι Λακωνικὸν ἐξ ὀκτακοσίων ἢ ἐννακοσίων ἀνδρῶν συνεστός· ἢ ὄνομα λόχου τινός.* Bekk. anecd. I. 279. *Τὴν δὲ μόραν Ἔφορος μὲν ἄνδρας εἶναι πεντακοσίους, — ἄλλοι δέ τινες ἐννακοσίους, ὧν Πολύβιός ἐστι.* Plut. Pelop. c. 17. p. 286. Ephori fragm. p. 249. ed. Marx. Diodor. XV. 32. ibique Wesseling. Si *Λόχος* et *Μόρα* idem esset, cum Meursio in Harpocrationis loco *Μόραι ε′* emendandum; lege quae suo more copiose ille collegit Attic. Lect. I. 16.

VI. *Λόχος.*

Λόχοι Λακεδαιμονίων φησὶν Ἀριστοφάνης τέτταρες· — πέντε γάρ εἰσιν, ὥς φησι Ἀριστοτέλης. Hesych. s. v. *Λόχος, ἔνιοι μὲν τὸ σύστημα τὸ ἐξ ἀνδρῶν η′. οἱ δὲ τὸ ἐξ ἀνδρῶν ιβ′. οἱ δὲ τὸ ἀπὸ ἑκκαίδεκα ἀνδρῶν πλῆθος, ὃ καὶ τέλειόν φασι καὶ σύμμετρον.* conf. *τάξις παλαιὰ καὶ ὀνομασίαι τῶν ἀρχόντων* in Thesauro utriusque ling. p. 820. et p. 822. l. 48. *λόχος ἀνδρῶν ὀκτώ.* ex variis scriptoribus glossemata collecta esse videntur. Hesychius nunc e Photii Lex. ed. Pors. emendari potest. *Λόχοι, Λακεδαιμονίων δ′, ὡς Ἀριστοφάνης· Θουκυδίδης δὲ ε′· Ἀριστοτέλης ζ′.* Photii Lexic. s. v. *Φυλαὶ* etiam apud Athenienses descriptae erant in *λόχους* et *φρατρίας* (Aristot. Pol. V. 7. §. 11.), saepius tamen *λόχου* fit mentio, ubi de militia et de delectu militari sermo est. Schneid. Comment. in Aristot. Polit. p. 329. Perizon. ad Aelian. V. H. II. 44.

VII. *Φοινικίς.*

Ἀριστοτέλης φησὶ ἐν Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ, χρῆσθαι Λακεδαιμονίους φοινικίδι πρὸς τοὺς πολέμους· τοῦτο μὲν, ὅτι τὸ τῆς χρόας ἀνδρικόν· τοῦτο δὲ, ὅτι τὸ τοῦ χρώματος αἱματῶδες τὸ τοῦ αἵματος φύσεως ἐθίζει καταφρονεῖν. Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 319. Suid. s. v. *φοινικίδα.* Moeris s. v. *φοινικίς.* Aelian. V. H. VI 6. ait, id factitatum esse, ut quandam gravitatem ipso colore sibi parerent, simulque punicae vestes sanguinis profluvio saturatioris coloris redditae, hostibus terrorem incuterent. Suid. s. v. *καταξαίνειν.* Valer. Max. II. 6. Plut. in Instit. Laconicis. Qui vero omnibus numeris absolutam virtutem praestitissent, ii etiam, injecta veste punicea, gloriose sepeliebantur. Aelian. l. c.

VIII. *Χλαμὺς, χλαῖνα.*

Χλαμὺς καὶ χλαῖνα διαφέρει· ἡ μὲν γὰρ χλαῖνα τετράγωνον ἱμάτιον· ἡ δὲ χλαμὺς εἰς τέλειον περὶ τὰ κάτω συνῆκται καὶ τοὺς χρησαμένους πολὺ καὶ ἀπ' ἀλλήλων διεστάναι· προσάγεται Ἀριστοτέλην. Ammon. s. v. conf. Schneideri Lex. s. v. *χλαμὺς* et *χλαῖνα.* Apud Eustathium plura me hac de re legisse memini.

IX. *Φόβου ἱερόν.*

Ἔστι δὲ καὶ Λακεδαιμονίοις οὐ Φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ Θανάτου καὶ Γέλωτος καὶ τοιούτων ἄλλων παθημάτων ἱερά. Τιμῶσι δὲ τὸν Φόβον, οὐχ, ὥσπερ οὓς ἀποτρέπονται δαίμονας, ἡγούμενοι βλαβερὸν, ἀλλὰ τὴν πολιτείαν μάλιστα συνέχεσθαι νόμῳ νομίζοντες· διὸ καὶ προεκήρυττον οἱ ἔφοροι τοῖς πολίταις εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσιόντες, ὡς Ἀριστοτέλης φησὶ κείρεσθαι τὸν μύστακα, καὶ προσέχειν τοῖς νόμοις, ἵνα μὴ χαλεποὶ ὦσιν αὐ-

τοῖς· τὸ τοῦ μύστακος, οἶμαι, προτείνοντες, ὅπως καὶ περὶ τὰ μικρότατα τοὺς νέους πειθαρχεῖν ἐθίζωσι· καὶ τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν, οὐκ ἀφοβίαν, ἀλλὰ φόβον ψόγου καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζειν. Plutarch. Cleom. cap. 9. Etiam apud Athenienses his insulsissimis horrendisque diis sacra, Epimenidis auctoritate, fuerunt instituta, hoc vero consilio ut a moenibus prohiberent. Conf. Heinrichii libellum „Epimenides Leben und Schriften" inscriptum.

X. Φιλοχρηματία Λακεδαιμονίων.

Ἁ φιλοχρηματία Σπάρταν ἕλοι, ἄλλο δὲ οὐδέν; αὕτη λέλεκται ἐπὶ τῶν ἐξ ἅπαντος κερδαίνειν προαιρουμένων· μετενήνεκται δὲ ἀπὸ χρησμοῦ δοθέντος Λακεδαιμονίοις, ἐν ᾧ ἔχρησε τότε ὁ θεὸς ἀπολέσθαι τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅταν ἀργύριον καὶ χρυσίον τιμήσωσι· μέμνηται τοῦ χρησμοῦ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ. Zenob. II. 24. Diogen. Suid. Apost. s. v. Joan. Brodaei Misc. II. 12. exstant in Gruteri Lampade critica. Plut. Instit. Lacon. 42. p. 239. E. p. 960. Wytt. Plut. Agis c. 2. t. IV. p. 296. edit. Bryant. Cicer. de Offic. II. 22. ibique Interpp. Olympiodori in Platon. Alcibiad. prior. Comment. p. 164. ibidem Creuzer.

XI. Ὁ Λέσβιος ᾠδός.

Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δοκεῖ οὐκ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους ἡ Λέσβος ἐνεγκεῖν, ὅθεν καὶ λεσβιάσαι, τὸ αἰσχρῶς μολῦναι τὸ στόμα κατὰ Αἴλιον Διόνυσον, ὃς καὶ τὸν τῆς παροιμίας Λέσβιον ᾠδὸν (scr. ἀοιδὸν ut apud Apostolium s. v. Μετὰ Λέσβιον ἀοιδόν) Τέρπανδρόν φησιν, ἢ Εὐαινετίδην, ἢ Ἀριστοκλείδην. καὶ Ἀριστοτέλης δὲ ἐν τῇ Λακεδαιμονίων Πολιτείᾳ, τὸ μάλιστα Λέσβιον ᾠδὸν (scr. τὸ Λέσβιον ἀοιδὸν μάλιστα) τὸν Τέρπανδρόν φησι δηλοῦν. ἐκαλοῦντο δέ φασι καὶ ὕστερον εἰς τὴν

ἐκείνου τιμὴν, πρώτως μὲν ἀπόγονοι αὐτοῦ, εἶτα, εἴτις ἄλλος παρείη Λέσβιος. Eustath. in Iliad. p. 637. 12. ed. Basil. p. 741. A. ed. Rom. Suid. s. v. Zenob. V. 9. Diogen. VI. 36. Phavorin. p. 1169. 38. Phot. Lex. ad exempl. Porson. p. 215. 13. ubi pro Εὐαινετίδης, Εὐαίνετος legitur. De Terpandro conf. Plut. de Musicâ c. 6. Vol. V. P. II. p. 633. ed. Wyttenb. Procli Chrestomathia p. 382. 19. in fin. Hephaestionis Enchirid. ed. Gaisford. Oxon. 1810. 8. Hujus proverbii originem a poetis Graecorum comicis repetendam esse Bodio visum est. Orpheus poetarum Graecorum antiquissimus pag. 17. n. 11. ibique multa de Terpandro, quem Ὁμήρου μὲν τὰ ἔπη, Ὀρφέως δὲ τὰ μέλη ἐξηλωκέναι Glaucus Rheginus auctor est apud Plutarch. l. c., collecta invenies.

XII. Κνακίων Βαβύκα.

Ἀριστοτέλης δὲ τὸν μὲν Κνακίωνα, ποταμόν, τὴν δὲ Βαβύκαν, γέφυραν. Plutarch. Lyc. p. 92. cap. 6. Inter amnem vero et pontem hujusce nominis oraculi jussu conciones habitae sunt.

XIII. Ἡ Κρυπτία.

Ἡ δὲ καλουμένη κρυπτία παρὰ Λακεδαιμονίοις, εἴγε δὴ καὶ τοῦτο τῶν Λυκούργου πολιτευμάτων ἕν ἐστιν, ὡς Ἀριστοτέλης ἱστόρηκε, ταύτην ἂν εἴη καὶ τῷ Πλάτωνι περὶ τῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐνειργασμένη δόξαν. Plut. Lyc. c. 28. Furtum antiquissimos apud Graecos nemini opprobrio fuisse ex Odyssea (I. 398. III. 73.) et Thucydide (I. 5.) demonstrare licet. conf. Eustath. ad Odyss. l. c. Συμφωνεῖ δὲ τοῖς ταῦτα λέγουσι καὶ ὁ ἱστορήσας, ὅτι βίος τῶν Ἑλλήνων τοῖς πρώτοις ἀπὸ λῃστείας τὸ πολὺ ἐπορίζετο, καὶ ὅτι τὸ ἀπὸ λῃστείας βιοτεύειν τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ αἰσχύνην φέρειν, ὡς καὶ

ἐν καλῷ μᾶλλόν τι καθεστηκέναι, καὶ ἕδνα ταῖς νύμφαις οἱ νυμφίοι τὰ λῃϊσθέντα συνκλεῖ ἔφερον. Ceterum cf. Xenoph. de Republ. Lacedaem. ibique Schneideri adnotationes.

XIV. Οἱ Γέροντες.

— Ἀεὶ τῶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσι γερόντων τοῖς μὲν βασιλεῦσι προςτιθεμένων, ὅσον ἀντιβῆναι πρὸς δημοκρατίαν, αὖθις δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τυραννίδα, τὸν δῆμον ἀναῤῥωννύντων· τοσούτους δὲ καταστασθῆναί φησι τοὺς γέροντας Ἀριστοτέλης, ὅτι τριάκοντα τῶν πρώτων μετὰ Λυκούργου γενομένων, δύο τὴν πρᾶξιν ἐγκατέλιπον ἀποδειλιάσαντες. Plut. Lyc. 5. De Gerusia omnia fere jam olim collegit Meursius. Nunc conferri possunt Interpp. ad Aristotelis Polit. II. 6. et Tittmann Darstellung der griechischen Staatsverfassungen pag. 117. seq.

ΛΟΚΡΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ζάλευκος.

Χαμαιλέων ὁ Ἡρακλεώτης ἐν τῷ περὶ μέθης καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Λοκρῶν Πολιτείᾳ Ζάλευκον τὸν Λοκρὸν παρὰ τῆς Ἀθηνᾶς τοὺς νόμους λαμβάνειν ἀπομνημονεύουσι. Clem. Alexandr. Stromat. tom. I. pag. 352. A. ed. Sylburg. Ἐπειδὴ γὰρ Λοκροὶ ἐχρῶντο τῷ θεῷ, πῶς ἂν πολλῆς ταραχῆς ἀπαλλαγεῖεν (civibus enim jam corruptis leges tulit Zaleucus), ἐξέπεσεν αὐτοῖς χρησμὸς, ἑαυτοῖς νόμους τίθεσθαι, ὅτε καί τις ποιμὴν, ὄνομα δ' ἦν Ζάλευκος, πόλλους νόμους δυνηθείη τοῖς πολίταις εἰςενεγκεῖν δοκίμους· γνωσθεὶς δὲ καὶ ἐρωτηθεὶς, πόθεν εὕροι, ἔφησεν ἐνύπνιον αὐτῷ τὴν Ἀθηνᾶν παραστήσεσθαι (Heynius παραστήσασθαι)· διὸ αὐτός τε ἠλευθέρωται καὶ νομοθέτης κατέστη. Schol. ad Pind. Olymp. X. 17. Plutarchus de sui laude pag. 543. lepidam hujusce Zaleuci fig-

mentis affert causam. *Malunt enim homines*, Philosophi Chaeronensis sunt verba, *fortunae quam virtutis laudem aliis concedere; quod illius dona bonum alienum, hujus defectum a se ipsis proficisci existimant*, hanc ob rem οὐχ ἥκιστα γοῦν λέγουσι ἀρκέσαι Λοκροῖς τὴν Ζαλεύκου νομοθεσίαν, ὅτι τὴν Ἀθηνᾶν ἔφασκεν αὐτῷ φοιτῶσαν εἰς ὄψιν ἑκάστοτε τοὺς νόμους ὑφηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν, αὐτοῦ δὲ μηδὲν εἶναι διανόημα. Conf. Creuzeri Symbol. t. II. p. 808. not. seq. Heyn. Opusc. Academ. Vol. II. p. 64. seq. Goeller. de situ Syracus. p. 259. Marx Ephori fragm. p. 150. multa ibique laudata. Chamaeleon vero, cujus etiam auctoritate Clemens nititur ex Heraclea Pontica, Peripateticus, Theophrasto et Heraclidae Pontico aequalis fuit. Jonsius de Script. Hist. Phil. I. 17. Ut omnes fere Peripatetici, hic etiam multa scripsit. Boeckh. Praefat. in Pind. Schol. p. IX. Jambl. vit. Pyth. p. 217. ed. Küster. Zaleucum inter Pythagoreos enumerat. Bentley Dissert. upon Phal. pag. 244. seq.

II. Τῶν Λοκρῶν ἔθη.

Τίμαιος δ᾽ ὁ Ταυρομενίτης ἐν τῇ ἐννάτῃ τῶν ἱστοριῶν γράφων οὕτως· „καθόλου δὲ ἠτιῶντο τὸν Ἀριστοτέλη διημαρτηκέναι τῶν Λοκρικῶν ἐθῶν· οὐδὲ γὰρ κεκτῆσθαι νόμον εἶναι τοῖς Λοκροῖς, ὁμοίως δὲ οὐδὲ Φωκεῦσιν, οὔτε θεραπαίνας, οὔτε οἰκέτας, πλὴν ἐγγὺς τῶν χρόνων· ἀλλὰ πρώτῃ τῇ Φιλομήλου γυναικὶ τοῦ καταλαβόντος Δελφοὺς δύο θεραπαίνας ἀκολουθῆσαι. παραπλησίως δὲ καὶ Μνάσωνα (Aelian. V. H. III. 19.) τὸν τοῦ Ἀριστοτέλους ἑταῖρον χιλίους οἰκέτας κτησάμενον (de antiqua servitudine apud Graecos bene disserit Feith. ant. Hom. II. 20.), διαβληθῆναι παρὰ τοῖς Φωκεῦσιν ὡς τοσούτους τῶν πολιτῶν τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν ἀφῃρημένον· εἰθίσθαι γὰρ ἐν ταῖς οἰκίαις διακονεῖν τοὺς νεωτέρους τοῖς πρεσβυτέροις. Athen. VI. 264. C. Timaeus Tauromenita, ab

Istro Callimachio, qui ἀντιγραφὰς adversus eum edidit, Ἐπιτίμαιος vocatus (Siebelis in Istri fragm. Lips. 1812. pag. XIX.), insano fere modo Locrorum Epizephyriorum causa in Aristotelem debacchatus est. (De situ Locrorum, qui a Promontorio Ζεφύριον, hodie *Bursano* vel *Bruzzano*, v. Poppo Comment. in Thuc. t. II. p. 552. n. 10, cognominati sunt, Strab. VI. 259.) Φησὶ γὰρ Τίμαιος, Ἀριστοτέλην εἶναι θρασὺν εὐχερῆ, προπετῆ· πρὸς δὲ τούτοις κατατετολμηκέναι τῆς τῶν Λοκρῶν πόλεως, εἰπόντα, τὴν ἀποικίαν αὐτῶν εἶναι δραπετῶν, οἰκετῶν, μοιχῶν, ἀνδραποδιστῶν. Polyb. XII. 9. 2. Contra se haudquaquam vana conjectura adductum asserit, sed certissimis argumentis exploratam rei veritatem tenere. Ad Locros enim, qui in Graecia sunt, se profectum esse, atque hos primum sibi foedus in tabulis incisum ostendisse, cui hujusmodi praefixum est exordium; *ut parentes erga liberos decet.* Polybius autem rerum gestarum peritissimus, Locrensium praecipue in rebus maxime versatus, Aristotelem luculentis rationibus ab hac contumelia vindicavit, imo asserere conatus est, τὴν ὑπ' Ἀριστοτέλους παραδιδομένην ἱστορίαν περὶ τῆς ἀποικίας ἀληθινωτέραν εἶναι συμβαίνει τῆς ὑπὸ Τιμαίου λεγομένης. Polyb. XII. 5. 4. De maledicentia vero Timaei conf. Wesseling. ad Diodor. V. pag. 330. Marx ad Ephori fragm. p. 67. 153. 255. Schweighaeus. ad Polyb. t. VII. p. 72. Omnia fere collegit Goeller de situ et origine Syracus. pag. 192. seq.

ΜΑΣΣΑΛΙΩΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Πρωτιάδαι.

Τὸ ὅμοιον ἱστορεῖ γενέσθαι καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν Πολιτείᾳ γράφων οὕτως· „Φωκαεῖς οἱ ἐν Ἰωνίᾳ ἐμπορίᾳ χρώμενοι, ἔκτισαν Μασσαλίαν. Εὔξενος δὲ ὁ

Φωκαεὺς Νάνῳ τῷ βασιλεῖ, τοῦτο δ' ἦν αὐτῷ ὄνομα, ἦν ξένος· οὗτος ὁ Νάνος ἐπιτελῶν γάμους τῆς θυγατρὸς, κατὰ τύχην παραγενόμενον τὸν Εὔξενον παρακέκληκεν ἐπὶ τὴν θοίνην· ὁ δὲ γάμος ἐγίνετο τόνδε τὸν τρόπον· ἔδει μετὰ τὸ δεῖπνον εἰςελθοῦσαν τὴν παῖδα, φιάλην κεκερασμένην ᾧ βούλοιτο δοῦναι τῶν παρόντων μνηστήρων· ᾧ δὲ δοίη, τοῦτον εἶναι νυμφίον. ἡ δὲ παῖς εἰςελθοῦσα δίδωσιν, εἴτε ἀπὸ τύχης, εἴτε καὶ διά ἄλλην τινὰ αἰτίαν τῷ Εὐξένῳ· ὄνομα δὲ ἦν τῇ (Schweighaeus. omittit τῇ) παιδὶ Πέττα. Τούτου δὲ συμβάντος, καὶ τοῦ πατρὸς ἀξιοῦντος, ὡς κατὰ θεὸν γενομένης τῆς δόσεως, ἔχειν αὐτὴν, ἔλαβεν ὁ Εὔξενος γυναῖκα, καὶ συνῴκει, μεταθέμενος τοὔνομα Ἀριστοξένην, καὶ ἔστι γένος ἐν Μασσαλίᾳ ἀπὸ τῆς ἀνθρώπου μέχρι νῦν Πρωτιάδαι καλούμενον, Πρῶτις γὰρ ἐγένετο υἱὸς Εὐξένου καὶ Ἀριστοξένης. Athen. XIII. 576. A. Aliter Plutarchus (Sol. c. 2. I. 174.): ὁ Μασσαλίας κτίστης Πρῶτος ὑπὸ Κελτῶν τῶν περὶ τὸν Ῥοδανὸν ἀγαπηθείς. Aristotelem sequitur Trogus 43. 3. Schneid. Comment. in Arist. Pol. p. 306. Apud Papon Hist. gén. de Provence II. p. 496. haec de nominis origine leguntur: *Μασσαλία* de *Μάσσα* et *Σάλιαι*, c'est le nom de Salyes, dont le roi se tenoit près de l'endroit où est la ville d'Aix. Ainsi Marseille signifie qui est voisin de Salyes. [Vide quae disputavit Jo. Chr. Johannsen in libro: Veteris Massiliae res et instituta. Kiliae 1817. L. I. cap. 1. 2. pag. 6. seqq., ac de nomine urbis ibid. cap. 5. pag. 27. seq.]

II. *Μασσαλία.*

Ὅτι πρὸ τούτων τῶν χρόνων (quo Phocenses rege coacti patriam fugerunt) ἤδη ὑπὸ Φωκαέων ᾤκιστο ἡ Μασσαλία καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν Πολιτείᾳ δηλοῖ. Harp. s. v. *Μασσαλία.* Phot. Lex. s. v. 218. 13. ad exemplar Porson. Schleusneri cur. noviss. pag. 218. Φωκεῖς (Mahne Diatribe de Aristoxeno recte p. 211. Φωκαεῖς legit)

φυγόντες, Μασσαλίαν ᾤκησαν, τούτοις ὁμόχρονος ὁ Πυθαγόρας, apud Jamblich. Theolog. Arithm. p. 41. legitur. De nomine Massaliae Steph. Byz. s. v. et inter Timaei fragm. apud Goeller. de situ Syrac. pag. 262. Coray ad Isocrat. t. II. p. 333. ibid. ll. Quibus adjunge Petr. Heidenreich. Massilia, in Gronov. Thes. Antiq. Vol. VI.

III. Βρασμός.

Ἀριστοτέλης μὲν οὖν φησιν, ὑπὸ σεισμῶν τῶν καλουμένων Βρασμῶν, ἐκπεσόντας τοὺς λίθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν (ἐν τῷ πεδίῳ, μεταξὺ τῆς Μασσαλίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ῥοδανοῦ) συνολισθεῖν εἰς τὰ κοῖλα τῶν χωρίων. Strab. Geograph. IV. 182. „Locum Aristotelis hodie opinor non habemus. Idem tamen hujus rei etiam libro II. cap. 8. μετεωρολ. meminit. [conf. Johannsen l. l. cap. 4. pag. 21.] De terrae motu, quem Posidonius Βρασμὸν vocabat, alii Βρασματίαν, vid. Senec. N. Q. VI. 21." Casaub.

IV. Μασσαλιωτῶν τρυφή.

Μασσαλιῶται δ' ἐθηλύνθησαν, οἱ τὸν αὐτὸν τοῖς Ἴβηρσι τῆς ἐσθῆτος φοροῦντες κόσμον. ἀσχημονοῦσι γοῦν διὰ τὴν ἐν ταῖς ψυχαῖς μαλακίαν, διὰ τρυφὴν γυναικοπαθοῦντες· ὅθεν καὶ παροιμία παρῆλθεν, Πλεύσαις εἰς Μασσαλίαν. Athen. XII. 523. C. Erasmus in Adagiis formam Πλεύσειας profert, quae quidem in Proverbio magis placeat. Dubius est ceterum utrum sit Massalia Phocensium colonia, an Libyca. Plautus enim, Cicero, Strabo, Valerius Maximus aliique Massiliensium severam disciplinam summis laudibus extulerunt; leges adeo quaedam sapientiae frugalitatisque plenae a Valerio Maximo et ab Athenaeo ipso nobis servatae sunt, e. g. ne cives religionis praetextu vitam inertem et otiosam sectarentur, ne mulieres vino uti-

rentur (Aelian. V. H. II. 38.); apud Athenaeum igitur, ex Aristotelis Adagiis aut Rebuspublicis ut videtur haurientem, vel Massaliam Libycam vel tertiam quampiam intelligendam esse decrevit. Des. Erasmi Adagior. p. 1937. Montefalconii Bibliotheca Coislin. 608. [Vid. quae Johannsen libro supra laudato, III. c. 2. p. 73. sqq. disputat, quo haecce inter se conciliet.]

ΜΕΘΩΝΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Παράσιτοι.

Ἀριστοτέλης δ', ἐν τῇ Μεθωναίων Πολιτείᾳ, παράσιτοι, φησὶ, τοῖς μὲν ἄρχουσι δύο καθ' ἕκαστον ἦσαν· τοῖς δὲ πολεμάρχοις εἷς. Τεταγμένα δὲ ἐλάμβανον παρ' ἄλλων τε τινῶν καὶ τῶν ἁλιέων ὄψον. Athen. VI. 236. e. Μεθώνη, ἣν πολιορκῶν ὁ Φίλιππος ἐξεκόπη τὸν δεξιὸν ὀφθαλμόν· τέσσαρες δὲ εἶναι φησὶ Μεθώνας Δημήτριος ὁ Μάγνης. Phot. Lex. s. v. Parasiti vero ii fuerunt apud Athenienses, qui apud Romanos suis in ritibus *viri epulones* vocati sunt. Poll. VI. 7. Petiti LL. Att. I. 2. p. 159. ed. Wesseling. De Methone vero, quo nomine plures fuere urbes, plura congessit Eustath. ad Iliad. II. 716. Incolae e Phthiorum gente fuere, qui ab Achillis inde dictionis finibus loca insederunt. Heyne ad Iliad. II. 716. t. IV. p. 379.

ΜΙΛΗΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Μιλήσιοι.

Μιλήσιοι δ' ἕως μὲν οὐκ ἐτρύφων, ἐνίκων Σκύθας, ὥς φησιν Ἔφορος, καὶ τὰς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ πόλεις ἔκτισαν καὶ τὸν Εὔξεινον πόντον κατῴκισαν πόλεσι λαμπραῖς, καὶ πάντες ἐπὶ τὴν Μίλητον ἔθεον· ὡς δ' ὑπήχθησαν ἡδονῇ καὶ τρυφῇ, κατεῤῥύη τὸ

τῆς πόλεως ἀνδρεῖον; φησὶ Ἀριστοτέλης, καὶ παροιμία τις ἐγεννήθη ἐπ᾽ αὐτῶν;

Πάλαι ποτ᾽ ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Athen. XII. 523. e. Haec ex Milesiorum republica hausta esse jam Schweighaeuserus conjecit in Indice ad Athen. Frustra hoc Ephori fragmentum in Marxii collectione quaesivi, quem quidem narratio de urbis Milesiorum origine apud Strab. XIV. p. 941. non fugit. Ephori fragm. 135. Milesiorum vero luxus in hominum sermonem abiit, adeo ut quidquid molle minusque virile vellent intelligere, Milesium appellarent; hinc Aristophanes in Ranis *Μιλήσια στρώματα* notat vel quod milesia regio optimas habere lanas dicitur [vid. quae plura hac de re disseruntur in not. ad Plutarch. Alcib. cap. XXIII. p. 194. seqq.]; fabulae Milesiae etiam sermones nec veri nec verisimiles, nec in ullum vitae usum parati, sed tantum ad voluptatem et terendum tempus, a Mileto Joniae originem duxerunt. Des. Erasmi Adag. p. 1194.

ΜΗΛΙΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Οἱ παῖδες.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μηλιέων Πολιτείᾳ τοὺς παῖδας γυμνοὺς ἐκφέρειν μέχρις ἐτῶν ιϛ᾽ καὶ καταφιλεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς συμποσίοις. Suid. s. v. τῶν φιλτάτων. *Μηλίοις ἀνεῖλεν ὁ θεός, φιλεῖν τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα· μέχρις οὖν ἐτῶν δέκα ἓξ γυμνοὺς περιέφερον τοὺς παῖδας, καὶ κατεφίλουν ἐν Ὀλυμπίᾳ.* Prov. Vat. append. Cent. IV. 5. Nihil sani e verbis ἐν Ὀλυμπίᾳ erui potest; locus e Suida emendandus est.

II. Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον.

Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄγαν ῥεόντων πλοίων ἀπὸ ἱστορίας τινὸς εἴρηται· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης, Ἱππό-

την εἰς ἀποικίαν στελλόμενον τοῖς μὴ βουληθεῖσιν αὐτῷ συμπλεῖν καταράσασθαι (leg. καταρᾶσθαι), ἐπειδὴ γὰρ προφασιζόμενοι, οἱ μὲν τὰς γυναῖκας αὐτοῖς ἀῤῥωστεῖν, οἱ δὲ τὰ πλοῖα ῥεῖν κατέμενον, κατηράσατο μήτε πλοῖα στεγανὰ αὐτοῖς γενέσθαι, ποτὲ καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν κρατεῖσθαι ἀεί. Phot. Lex. s. v. 594. 9. ad exempl. Porson. Suidas s. v. Apostol. Cent. XIX. 89. Prov. e Vat. Append. IV. 4. Des. Erasmi Adag. p. 685. ed. Wechel.

ΝΑΞΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λύγδαμις τύραννος.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ναξίων Πολιτείᾳ περὶ τῆς παροιμίας, οὐδεὶς κακὸς μέγας ἰχθύς, οὕτως γράφει. Τῶν παρὰ Ναξίοις εὐπόρων, οἱ μὲν πολλοὶ τὸ ἄστυ ᾤκουν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσπαρμένοι κατὰ κώμας· ἐν οὖν δή τινι τῶν κωμῶν, ᾗ ὄνομα ἦν Ληστάδαι, Τελεσταγόρας ᾤκει, πλούσιός τε σφόδρα καὶ εὐδοκιμῶν καὶ τιμώμενος παρὰ τῷ δήμῳ τοῖς τἄλλοις ἅπασι καὶ τοῖς καθ' ἡμέραν πεμπομένοις· καὶ ὅτι καταβάντες ἐκ τῆς πόλεως δυσωνοῖντό τι τῶν πωλουμένων, ἔθος ἦν τοῖς πωλοῦσι λέγειν, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλοιντο Τελεσταγόρᾳ δοῦναι, ἢ τοσούτου ἀναδόσθαι. Νεανίσκοι οὖν τινες ὠνούμενοι μέγαν ἰχθῦν, εἰπόντος τοῦ ἁλιέως τὰ αὐτά, λυπηθέντες τῷ πολλάκις ἀκούειν, ὑποπιόντες ἐκώμασαν πρὸς αὐτόν. δεξαμένου δὲ τοῦ Τελεσταγόρου φιλοφρόνως αὐτούς, οἱ νεανίσκοι αὐτόν τε ὕβρισαν, καὶ δύο θυγατέρας αὐτοῦ ἐπιγάμους· ἐφ' οἷς ἀγανακτήσαντες οἱ Νάξιοι καὶ τὰ ὅπλα ἀναλαβόντες ἐπῆλθον τοῖς νεανίσκοις· καὶ μεγίστη τότε στάσις ἐγένετο προστατοῦντος τῶν Ναξίων Λυγδάμιδος, ὃς ἀπὸ ταύτης τῆς στρατηγίας τύραννος ἀνεφάνη τῆς πατρίδος. Athen. VIII. 348. a. seq. Antea [paucorum fuit Naxiis dominatio. Αἱ δ' ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι — μάλιστα, ὅταν ἐξ αὐτῆς συμβῇ τῆς ὀλιγαρχίας γίγνεσθαι τὸν ἡγεμόνα· καθάπερ ἐν Νάξῳ Λύγδαμις, ὃς καὶ ἐτυράννησεν ὕστερον τῶν Ναξίων.

Arist. Pol. V. 6. init. Oecon. II. 1. t. II. p. 283. E. ed. Casaub. Haec vero regiminis mutatio a. Chr. n. quingentesimo sexto facta est. Kortüm. ad hist. rerumpubl. graec. p. 103. Tittm. l. c. p. 409. Mannert. Geogr. VIII 754.

II. Πολυκρίτη.

Bello inter Naxios Milesiosque moechae cujusdam causa orto, Naxii praesertim a Diogeneto, Erythraeorum Milesiis auxilia ferentium duce, vexati sunt. Femina quaedam, Polycritae nomine, cujus amore Diogenetus captus est, pacem dedit civibus. Qui vero hoc factum sit, diverso modo a Naxiorum scriptoribus relatum est, Ἀριστοτέλης δέ φησιν οὐδὲ ἁλούσης τῆς Πολυκρίτης· ἄλλως δέ πως ἰδόντα τὸν Διάγνητον ἐρασθῆναι, καὶ πάντα διδόναι καὶ ποιεῖν ἕτοιμον εἶναι· τὴν δὲ ὁμολογεῖν ἀφίξεσθαι πρὸς αὐτὸν, ἑνὸς μόνου τυχοῦσαν, περὶ οὗ τὸν Διόγνητον (ὥς φησιν ὁ φιλόσοφος) ὅρκον ᾔτησεν· ἐπεὶ δὲ ὤμοσεν, ἠξίου τὸ Δήλιον αὐτῇ δοθῆναι (Δήλιον γὰρ ἐκαλεῖτο τὸ χωρίον), ἄλλως δὲ οὐκ ἂν ἔφη συνελθεῖν· ὁ δὲ καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ διὰ τὸν ὅρκον ἐξέστη, καὶ παρέδωκε τῇ Πολυκρίτῃ τὸν τόπον, ἐκείνη δὲ τοῖς πολίταις· ἐκ δὲ τούτου πάλιν εἰς ἴσον καταστάντες, ἐφ᾿ οἷς ἠβούλοντο πρὸς τοὺς Μιλησίους διελύθησαν. Plut. de virt. mulier. pag 254. B. seq. Polycritae factum variis modis exornatum invenias e Theophrasti De rebus Naxicis et opere πρὸς τοὺς καιρούς in Parthenii Erot. c. 9. in Polyaeni Strateg. VIII. 36. ubi quidem male pro Πολυκρίτῃ scriptum invenitur Πολυκρήτῃ.

ὈΠΟΥΝΤΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Ἄσπετος, ὁ Ἀχιλλεύς.

Ἄσπετος, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἠπείρῳ, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν Ὀπουντίων Πολιτείᾳ. Hesych. s. v. ibiq. Alberti.

Ὀποῦς πόλις τῆς Λοκρίδος ἀπὸ Ὀπόεντος τοῦ Ἠλείου. Schol. ad Apollon. Rhod. Argon. I. 69. [Add. Plutarch. Pyrrh. cap. I. ἐκ τούτου δὲ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν Ἠπείρῳ τιμὰς ἰσοθέους ἔσχεν, Ἄσπετος ἐπιχωρίῳ φωνῇ προσαγορευόμενος. Ubi consul. notam pag. 145.]

II. Ἀμφισσα.

Ἀμφισσα πόλις τῆς Λοκρίδος. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ὀπουντίων Πολιτείᾳ οὕτω λέγει, „Ἀνδραίμων δὲ ἦν οἰκιστὴς, Ἀμφισσαν δ' ὠνόμασαν διὰ τὸ περιέχεσθαι τὸν τόπον ὄρεσιν. Harp. s. v. Ἀμφισσα. Diversa apud Paus. X. 38. leguntur. Nostrum locum praeteriit Mannert. Geograph. VIII. 125.

III. Ὀποῦς.

Ὀποῦντος ἦν θυγάτηρ Ἠλείων βασιλέως, ἣν Ἀριστοτέλης Καμβύσην καλεῖ· διὰ τούτων οὖν ὁ Πίνδαρος τὴν Πρωτογένειάν φησιν ἐξ Ἤλιδος ἁρπασθεῖσαν εἰς Μαίναλον τῆς Ἀρκαδίας ὄρος κομισθῆναι ὑπὸ Διός· Μαίναλος δὲ ὄρος Ἀρκαδίας καὶ πόλις· ἐνταῦθα μιχθεὶς αὐτῇ ὁ Ζεὺς ἤνεγκε τῷ Λοκρῷ, ἵν' ὡς ἑαυτοῦ ἀναθρέψῃ τὸν γεννηθέντα· ἀφ' οὗ ἡ τῶν Λοκρῶν χώρα, ἧς Λοκρίδος μητρόπολις ἡ Ὀποῦς. Schol. ad Pind. Olymp. IX. 86. Opus Patrocli fuit patria. Iliad. Σ. 326. Heyne ad Iliad. II. 531. Ex Eleorum vel Opuntiorum republica haec excerpta esse videntur. Plura invenies in Mannert. Geograph. VIII. 116. 130. [Conf. Boeckh. Explicatt. ad Carm. Pindar. pag. 191.]

ὈΡΧΟΜΕΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I.

Τὸ Ἡσιόδειον γῆρας, Ἀριστοτέλης ἐν Ὀρχομενίων

Πολιτείᾳ, δὶς τεθάφθαι φησὶ τὸν Ἡσίοδον, καὶ ἐπιγράμματος τοῦδε τυχεῖν,

> Χαῖρε δὶς ἡβήσας καὶ δὶς τάφου ἀντιβολήσας,
> Ἡσίοδ᾽ ἀνθρώποις μέτρον ἔχων σοφίης.

Append. Prov. e Vat. Bibl. IV. 3. Pindari vero est epigramma. *Ἀριστοτέλης* ἢ ὁ φιλόσοφος, μᾶλλον δὲ οἶμαι ὁ τοὺς πέπλους συνάξας (συντάξας in marg. Multae occurrunt variantes lectiones in margine ed. Heinsii, quae publica in Bibliotheca Heidelbergae exstat; eas quidem adscripsi, quae ad nostrum pertinent locum. [vid. Gaisford. Poet. Graec. minor. Vol. III. p. 15. seq.]) ἐν τῇ *Ὀρχομενίων Πολιτείᾳ*, Στησίχορον τὸν μελοποιὸν εἶναί φησι υἱὸν Ἡσιόδου (φασιν Ἡσιόδου in marg.) ἐκ τῆς κτημένης (κεκτημένης in m.) αὐτὸν (αὐτῷ in m.) γεννηθέντα τοῦ Ἀμφιφάνους καὶ Γανύκτορος ἀδελφῆς (ἀδελφοῦ in m.), θυγατρὸς δὲ Φήσεως (Φύσεως in m.). Tzetzae Schol. in Hesiod. pag. 3. b. ed. Heinsii. Quod ad Stesichorum attinet, consentit cum Aristotele Philochorus. Procli Schol. in Ἔργα α. p. 66. b. Fabricii Bibl. gr. t. I. pag. 596. Ἐπέγραψε δὲ καὶ Πίνδαρος atque iisdem sequitur verbis epigramma, quod supra descripsimus; in margine versus secundus sic est scriptus: Ἡσιόδου ἀνθρώποις μέτρα χέων σοφίης. Θεσπιέων ἀνελόντων τοὺς οἰκοῦντας τὴν Ἄσκρην, Ὀρχομενίων δὲ τοὺς σωθέντας δεξαμένων, ὅθεν καὶ τὸν θεὸν Ὀρχομενίοις προστάξαι τὰ Ἡσιόδου λείψανα λαβεῖν, καὶ θάψαι παρ᾽ αὐτοῖς, ὡς καὶ *Ἀριστοτέλης* φησὶ γράφων τὴν *Ὀρχομενίων Πολιτείαν*. Procli Schol. in ἔργα p. 142. a. De Hesiodi vero laude adde Menandrum de encomio p. 49. ed. Heeren., cujus locum Bastius emendavit ad Greg. Corinth. p. 201.

II. *Ἀχάνη*.

— Ἐν Ἀχαρνεῦσιν εἶπεν Ἀριστοφάνης (v. 193.), ἀχάνας χρυσίου, τὸ ἀγγεῖον ἴσως Περσικόν· ἔνιοι δὲ τὴν θεωρικὴν κίστην

οὕτω κεκλῆσθαι νομίζουσιν, ἐν δὲ Ἀριστοτέλους Ὀρχομενίων Πολιτείᾳ, μέτρον ἐστὶ τετταράκοντα πέντε μεδίμνους χωροῦν Ἀττικούς. Poll. X. 164. Salmasii et Jungermanni adnot. ad h. l. De Ponderum etc. rationibus auct. Wurm. p. 133. Apud Homerum Od. XI. 284. occurrit jam Ὀρχομενὸς Μινυήϊος, atque peculiare hac de civitate opus doctissimi Mülleri omnibus antiquitatis studiosis notum est.

ΠΕΛΛΗΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Μάστροι.

Μαστῆρες Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Πάγκαλον· ἔοικεν ἀρχή τις εἶναι ἀποδεδειγμένη ἐπὶ τὸ ζητεῖν τὰ κοινὰ τοῦ δήμου, ὥσπερ οἱ Ζητηταὶ καὶ οἱ ἐν Πελλήνῃ Μάστροι, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Πελληνίων Πολιτείᾳ. Harp. s. v. Μαστῆρες, οἱ τὰ φυγαδευτικὰ χρήματα εἰσπράττοντες, οἱονεὶ ζητηταὶ τῶν φυγαδευτικῶν χρημάτων τῶν ἀειφυγίᾳ φυγαδευθέντων· ἐκλήθησαν δὲ μάστηρες ἀπὸ τῶν κυνηγῶν τῶν ἐν τοῖς μαστοῖς τῶν ὀρῶν ζητούντων τὰ θηρία. Phot. Lex. s. v. Μαστροὺς Rhodicorum esse Magistratus Hesychius s. v. affirmat; doricum vero esse vocabulum hac praesertim de causâ existimant, quod Sophron in Mimis dorica dialecto scriptis, verbo ejusdem radicis Μαστροπός usus est. Conf. Larcheri adnot. ad Orion. Theb. p. 101. 30. ed. Sturz. De Atheniensium vero Ζητηταῖς Sigonius R. Athen. IV. 3. Boeckh. de Oeconom. civit. Athen. I. p. 170. Schoemann de Comit. Athen. p. 171. 221. 316.

ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Τῆς Ῥώμης ἅλωσις.

Τοῦ μέντοι πάθους αὐτοῦ (Ῥώμης) καὶ τῆς ἁλώσεως (ὑπὸ τῶν Γαλατῶν) ἔοικεν ἀμυδρά τις εὐθὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα φήμη

διελθεῖν. — Ἀριστοτέλης δ' ὁ φιλόσοφος τὸ μὲν ἁλῶναι τὴν πόλιν ὑπὸ Κελτῶν ἀκριβῶς δῆλός ἐστιν ἀκηκοώς· τὸν δὲ σώσαντα Λεύκιον εἶναί φησιν· ἦν δὲ Μάρκος, οὐ Λεύκιος ὁ Κάμιλλος· ἀλλὰ ταῦτα μὲν (Romae nempe occupationem calamitatemque usque ad Graecos permanasse) εἰκασμῷ λέλεκται. Plut. Camill. c. 22. t. I. p. 309. Equidem cum doctissimo Niebuhr in romana historia (I. p. 20.) credo, Aristotelem non fusius de Romanorum rebus scripsisse, sed quasdam solum eorum leges moresque in magna illa Rerumpublicarum collectione tradidisse, quod duobus his fragmentis et Ῥωμαίων Νομίμοις a Menagii Anonymo laudatis, quibus neutiquam lectori illudere videtur, ut Fabricio Bibl. gr. III. 7. p. 194. placuit, satis est apertum et perspicuum. Buhle de deperditis Arist. script. Comment. XV. p. 120. Eum vero in antiquissimarum Italiae civitatum moribus, legibus rationibusque maxime versatum esse Pol. III. 5. 11. et VII. 9. 3. nobis sunt argumento.

II. Τὸ καταφιλεῖν.

Διὰ τί τοὺς συγγενεῖς τῷ στόματι φιλοῦσιν αἱ γυναῖκες (τῶν Ῥωμαίων); — — — Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος αἰτίαν ἱστόρηκε· τὸ γὰρ πολυθρύλλητον ἐκεῖνο, καὶ πολλοῦ γενέσθαι λεγόμενον, ὡς ἔοικεν, ἐτολμήθη ταῖς Τρῳάσι καὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν. Τῶν γὰρ ἀνδρῶν ὡς προσέπλευσαν ἀποβάντων, ἐνέπρησαν τὰ πλοῖα, πάντως ἀπαλλαγῆναι τῆς πλάνης δεόμεναι καὶ τῆς θαλάττης· φοβηθεῖσαι δὲ τοὺς ἄνδρας, ἠσπάζοντο τῶν συγγενῶν καὶ οἰκείων, μετὰ τοῦ καταφιλεῖν καὶ περιπλέκεσθαι, τοὺς προστυγχάνοντας· παυσαμένων δὲ τῆς ὀργῆς καὶ διαλλαγέντων, ἐχρῶντο καὶ τολοιπὸν ταύτῃ τῇ φιλοφροσύνῃ πρὸς αὐτούς. Plutarch. Quaest. Roman. pag. 265. b.

ΣΑΜΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Τὸ περὶ Δρῦν σκότος.

Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τῇ Σαμίων Πολιτείᾳ· Περιηνέας (scr. Πριηνέας) πολλοὺς ὑπὸ Μιλησίων ἀναιρεθῆναι περὶ τὴν καλουμένην Δρῦν. ὅθεν καὶ τὰς Περιηνέας (scr. Πριηνέας) γυναῖκας ὀμνύναι, τὸ περὶ Δρῦν σκότος. Zenob. V. 11. Mich. Apostol. 17. 25. Vitium in hoc loco inesse atque Πριηνέας scribi oportere luce est clarius. Τίς ὁ λεγόμενος ἐν Πριήνῃ παρὰ δρυῒ σκότος; Σάμιοι καὶ Πριηνεῖς πολεμοῦντες ἀλλήλοις τὰ μὲν ἄλλα μετρίως ἐβλάπτοντο καὶ ἔβλαπτον· μάχης δὲ μεγάλης γενομένης, χιλίους Σαμίων οἱ Πριηνεῖς ἀπέκτειναν· ἑβδόμῳ τὸ ὕστερον ἔτει Μιλησίοις συμβαλόντες παρὰ τὴν καλουμένην δρῦν, τοὺς ἀρίστους ὁμοῦ τι καὶ πρώτους ἀπέβαλον τῶν πολιτῶν· ὅτε καὶ Βίας ὁ σοφὸς εἰς Σάμον ἐκ Πριήνης πρεσβεύσας εὐδοκίμησε· ταῖς δὲ Πριηνέων γυναιξὶν ὁμοῦ τοῦ πάθους τούτου καὶ τῆς συμφορᾶς ἐλεεινῆς γενομένης, ἀρὰ κατέστη καὶ ὅρκος ὁ περὶ τῶν μεγίστων, Ὁ παρὰ δρυῒ σκότος, διὰ τὸ παῖδας αὐτῶν καὶ πατέρας καὶ ἄνδρας ἐκεῖ φονευθῆναι. Plut. Quaest. Gr. p. 295. 296: A. Des. Erasmi Adagia p. 965. Prienes vero originem, ubi Bias septem sapientum unus ortus est, legas apud Pausan. Achaic. 12. et apud Herodot. I. 142. Non multum distat a Mileto.

II. Σαμίων ὁ δῆμος πολυγράμματος.

Οἱ Σάμιοι καταπονηθέντες ὑπὸ τῶν Τυράννων σπάνει τῶν πολιτευομένων ἐπέγραψαν τοῖς δούλοις ἐκ πεντεστατήρων τὴν ἰσοπολιτείαν, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Σαμίων Πολιτείᾳ. Mich. Apost. XVII. 25. Hinc Adagium Σαμίων ὁ δῆμος ὡς πολυγράμματος, quod quidem variis modis explicatum est. Phot. Lex. s. v. 498. 10. ad exempl. Porson. Suid. s. v. Quare Σαμιακὸς τρόπος apud antiquos proverbii loco habitus sit, non potest accurate explicari. Des. Erasmi

τῆς πόλεως ἀνδρεῖον; φησὶ Ἀριστοτέλης, καὶ παροιμία τις ἐγεννήθη ἐπ' αὐτῶν;

Πάλαι ποτ' ἦσαν ἄλκιμοι Μιλήσιοι.

Athen. XII. 523. e. Haec ex Milesiorum republica hausta esse jam Schweighaeuserus conjecit in Indice ad Athen. Frustra hoc Ephori fragmentum in Marxii collectione quaesivi, quem quidem narratio de urbis Milesiorum origine apud Strab. XIV. p. 941. non fugit. Ephori fragm. 135. Milesiorum vero luxus in hominum sermonem abiit, adeo ut quidquid molle minusque virile vellent intelligere, Milesium appellarent; hinc Aristophanes in Ranis *Μιλήσια στρώματα* notat vel quod milesia regio optimas habere lanas dicitur [vid. quae plura hac de re disseruntur in not. ad Plutarch. Alcib. cap. XXIII. p. 194. seqq.]; fabulae Milesiae etiam sermones nec veri nec verisimiles, nec in ullum vitae usum parati, sed tantum ad voluptatem et terendum tempus, a Mileto Joniae originem duxerunt. Des. Erasmi Adag. p. 1194.

ΜΗΛΙΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Οἱ παῖδες.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μηλιέων Πολιτείᾳ τοὺς παῖδας γυμνοὺς ἐκφέρειν μέχρις ἐτῶν ις' καὶ καταφιλεῖν αὐτοὺς ἐν τοῖς συμποσίοις. Suid. s. v. τῶν φιλτάτων. *Μηλίοις ἀνεῖλεν ὁ θεὸς, φιλεῖν τῶν φιλτάτων τὰ φίλτατα· μέχρις οὖν ἐτῶν δέκα ἓξ γυμνοὺς περιέφερον τοὺς παῖδας, καὶ κατεφίλουν ἐν Ὀλυμπίᾳ.* Prov. Vat. append. Cent. IV. 5. Nihil sani e verbis ἐν Ὀλυμπίᾳ erui potest; locus e Suida emendandus est.

II. Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον.

Τὸ Μηλιακὸν πλοῖον τοῦτο ἐπὶ τῶν ἄγαν ῥεόντων πλοίων ἀπὸ ἱστορίας τινὸς εἴρηται· φησὶ γὰρ Ἀριστοτέλης, Ἱππό-

την εἰς ἀποικίαν στελλόμενον τοῖς μὴ βουληθεῖσιν αὐτῷ συμπλεῖν καταράσασθαι (leg. καταρᾶσθαι), ἐπειδὴ γὰρ προφασιζόμενοι, οἱ μὲν τὰς γυναῖκας αὐτοῖς ἀῤῥωστεῖν, οἱ δὲ τὰ πλοῖα ῥεῖν κατέμενον, κατηράσατο μήτε πλοῖα στεγανὰ αὐτοῖς γενέσθαι, ποτὲ καὶ ὑπὸ τῶν γυναικῶν κρατεῖσθαι ἀεί. Phot. Lex. s. v. 594. 9. ad exempl. Porson. Suidas s. v. Apostol. Cent. XIX. 89. Prov. e Vat. Append. IV. 4. Des. Erasmi Adag. p. 685. ed. Wechel.

ΝΑΞΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I. Λύγδαμις τύραννος.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ναξίων Πολιτείᾳ περὶ τῆς παροιμίας, οὐδεὶς κακὸς μέγας ἰχθῦς, οὕτως γράφει. Τῶν παρὰ Ναξίοις εὐπόρων, οἱ μὲν πολλοὶ τὸ ἄστυ ᾤκουν, οἱ δὲ ἄλλοι διεσπαρμένοι κατὰ κώμας· ἐν οὖν δή τινι τῶν κωμῶν, ᾗ ὄνομα ἦν Ληστάδαι, Τελεσταγόρας ᾤκει, πλούσιός τε σφόδρα καὶ εὐδοκιμῶν καὶ τιμώμενος παρὰ τῷ δήμῳ τοῖς τἄλλοις ἅπασι καὶ τοῖς καθ᾽ ἡμέραν πεμπομένοις· καὶ ὅτι καταβάντες ἐκ τῆς πόλεως δυσωνοῖντό τι τῶν πωλουμένων, ἔθος ἦν τοῖς πωλοῦσι λέγειν, ὅτι μᾶλλον ἂν προέλοιντο Τελεσταγόρᾳ δοῦναι, ἢ τοσούτου ἀναδόσθαι. Νεανίσκοι οὖν τινες ὠνούμενοι μέγαν ἰχθῦν, εἰπόντος τοῦ ἁλιέως τὰ αὐτά, λυπηθέντες τῷ πολλάκις ἀκούειν, ὑποπιόντες ἐκώμασαν πρὸς αὐτόν. δεξαμένου δὲ τοῦ Τελεσταγόρου φιλοφρόνως αὐτούς, οἱ νεανίσκοι αὐτόν τε ὕβρισαν, καὶ δύο θυγατέρας αὐτοῦ ἐπιγάμους· ἐφ᾽ οἷς ἀγανακτήσαντες οἱ Νάξιοι καὶ τὰ ὅπλα ἀναλαβόντες ἐπῆλθον τοῖς νεανίσκοις· καὶ μεγίστη τότε στάσις ἐγένετο προστατοῦντος τῶν Ναξίων Λυγδάμιδος, ὃς ἀπὸ ταύτης τῆς στρατηγίας τύραννος ἀνεφάνη τῆς πατρίδος. Athen. VIII. 348. a. seq. Antea paucorum fuit Naxiis dominatio. Αἱ δ᾽ ὀλιγαρχίαι μεταβάλλουσι — μάλιστα, ὅταν ἐξ αὐτῆς συμβῇ τῆς ὀλιγαρχίας γίγνεσθαι τὸν ἡγεμόνα· καθάπερ ἐν Νάξῳ Λύγδαμις, ὃς καὶ ἐτυράννησεν ὕστερον τῶν Ναξίων.

κόσσαι, Συρακοῦσσαι, Συρακοῦσαι et Συῤῥακοῦσαι conferri potest Goettling. ad Theod. p. 246. ad Arist. Pol. p. 293. [Hess. ad Plutarch. Timol. cap. I. p. 1. sqq.]

II. *Διόνυσος ὁ νεώτερος.*

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Συρακουσίων Πολιτείᾳ, καὶ συνεχῶς φησὶν Διόνυσον τὸν νεώτερον ἔσθ' ὅτε ἐπὶ ἡμέρας ἐνενήκοντα μεθύειν· διὸ καὶ ἀμβλυόπτερον γενέσθαι τὰς ὄψεις. Athen. X. p. 439. e. Arist. Pol. V. 8. §. 14. Eadem apud Plutarchum in Dione, nomine Aristotelis omisso, legimus. *Ἡμέρας, ὥς φασιν, ἐνενήκοντα συνεχῶς ἔπινεν ἀρξάμενος, καὶ τὴν αὐλὴν ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ σπουδαίοις ἀνδράσι καὶ λόγοις ἄβατον καὶ ἀνείσοδον οὖσαν, μέθαι καὶ σκώμματα καὶ ψαλμοὶ καὶ ὀρχήσεις καὶ βωμολοχίαι κατεῖχον.* cap. 7. t. V. p. 165. ed. Bryant. Aelian. V. H. VI. 12. Justin. XXI. 2.

III. *Οἶνος πόλιος.*

Καὶ πὸυ καὶ γλυκὺς οἶνος πόλιος. ἔστι μὲν ἐκ Συρακουσσῶν· Πόλις δ' αὐτὸν ὁ Ἀργεῖος πρῶτον κατεσκεύασεν, ἀφ' οὗ καὶ τοὔνομα· ἢ ἀπὸ τοῦ Συρακουσίων βασιλέως Πόλλιδος, ὡς Ἀριστοτέλης λέγει. Poll. VI. 16. Ex Syracusana fortasse Republica haec sunt hausta. Non memini me usquam de Polide argivo vel de Pollide Syracusanorum rege quaedam legisse; vicus *Πόλις* apud Thucyd. occurrit III. 101.

ΤΑΡΑΝΤΙΝΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Νόμισμα.

Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ταραντίνων Πολιτείᾳ φησὶ, καλεῖσθαι νόμισμα παρ' αὐτοῖς νοῦμμον, ἐφ' οὗ ἐντετυπῶσθαι Τάραντα τὸν Ποσειδῶνος, δελφῖνι ἐποχούμενον. Poll. IX. 80.

Διὰ τοῦτο τοὔνομα ἔχει νόμισμα, ὅτι οὐ φύσει ἀλλὰ νόμῳ ἐστί. Arist. Ethic. Nic. V. 5. Pol. I. 3. 20. ibique Goettling. p. 296.

ΤΕΓΕΑΤΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Ἄρκαδες, Προσέληνοι.

Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Τεγεατῶν Πολιτείᾳ φησὶν, ὅτι βάρβαροι τὴν Ἀρκαδίαν ᾤκησαν· οἵ τινες ἐξεβλήθησαν ὑπὸ τῶν νῦν Ἀρκάδων ἐπιθεμένων αὐτοῖς (Schol. ad Apollon. Argon. IV. 263.) *πρὸ τοῦ ἐπιτεῖλαι τὴν Σελήνην· διὸ καὶ προςωνομάσθησαν Προσέληνοι.* Schol. ad Aristoph. Nub. v. 397. Schol. ad Apoll. Argon. l. c. *κατωνομάσθησαν* legit. Kortüm. ad hist. rerumpubl. graec. p. 163.

ΤΕΝΕΔΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

I.

Δοκεῖ δὲ συγγένειά τις εἶναι Τενεδίοις πρὸς τούτοις (Τεγεάτας) ἀπὸ Τέννου τοῦ Κύκνου, καθάπερ εἴρηκεν Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος δὲ τιμὴ παρ' ἀμφοτέροις ὁμοία οὖσα, δίδωσιν οὐ μικρὰ σημεῖα. Strab. Geogr. VIII. 380. Paus. II. 5. diversam affinitatis causam in medium attulit, conf. quae Siebelis ad Pausan. l. l. monuit.

II. *Τενέδιος πέλεκυς.*

Ἔστι καὶ ἑτέρα παροιμία, Τενέδιος πέλεκυς, ἐπὶ τῶν ἤτοι πικρῶς, ἢ καὶ μᾶλλον συντόμως ἀποκοπτόντων τὰ ζητήματα, καὶ τὰ ἄλλα πράγματα, καὶ φησὶν Ἀριστείδης καὶ ἄλλοι τῶν ἐν Τενέδῳ, Ἀπόλλωνα πέλεκυν κρατεῖν διὰ τὰ συμβάντα τοῖς περὶ Τέννον· ἢ μᾶλλον, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Τενε-

δίων Παλμείᾳ, ὅτι βασιλεὺς ὢν ἐν Τενέδῳ νόμον ἔθηκε τὸν καταλαμβάνοντα μοιχοὺς ἀναιρεῖν πελέκει ἀμφοτέρους. Ἐπειδὴ δὲ συνέβη τὸν υἱὸν αὐτοῦ καταληφθῆναι μοιχὸν, ἐκύρωσε καὶ περὶ τοῦ ἰδίου παιδὸς τηρηθῆναι τὸν νόμον· καὶ ἀναιρεθέντος, εἰς παροιμίαν ἐλθεῖν τὸ πρᾶγμα ἐπὶ τῶν ὠμῶς πραττομένων· διὰ τοῦτο φησὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ νομίσματος τῶν Τενεδίων κεχαράχθαι ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ μέρει πέλεκυν· ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου δύο κεφαλὰς εἰς ὑπόμνησιν τοῦ περὶ τὸν παῖδα παθήματος. Steph. s. v. Photii Lex. s. v. *Τενέδιος Πέλεκυς* 576. 15. ad exemplar Porson. Diogen. Cent. VIII. 58. Apostol. XVIII. 28. Conf. cum hoc proverbio adagia *Τενέδιος ἄνθρωπος* et *Τενέδιος συνήγορος*, in Erasmi collectione p. 1098. 1099. atque 1451. Plura hac de re attulit Mascovius in Jurisprud. philolog. p. 460.

ΤΡΟΙΖΗΝΙΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Τροιζηνίων διάλεκτος.

Ὠνομάζετο δὲ παρὰ Τροιζηνίοις, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ αὐτῶν Πολιτείᾳ, Ἄμπελος Ἀνθηδονιὰς καὶ Ὑπεριὰς ἀπὸ Ἄνθου τινὸς καὶ Ὑπέρου, ὡς καὶ Ἀλθηφιὰς ἀπὸ Ἀλθηφίου τινὸς, ἑνὸς τῶν Ἀλφειοῦ ἀπογόνων. Athen. I. 31. c. *Πιτθεὺς δ' Θησέως πάππος, πόλιν μὲν οὐ μεγάλην τὴν Τροιζηνίων ᾤκησε, δόξαν δὲ μάλιστα πάντων, ὡς ἀνὴρ λόγιος ἐν τοῖς τότε καὶ σοφώτατος, ἔσχεν. ἦν δὲ τῆς σοφίας ἐκείνης τοιαύτη τις, ὡς ἔοικεν, ἰδέα καὶ δύναμις, — τοῦτο μὲν οὖν καὶ Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος εἴρηκεν.* Plut. Thes. c. 3. p. 3. ed. Bryant. De *λόγοις Τροιζηνίοις* conf. Aelian. V. H. XI. 2.

ΦΩΚΕΩΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Τύραννος τῶν Φωκέων.

Ἐξήκεστός τε ὁ Φωκέων τύραννος δύο δακτυλίους φορῶν γεγοητευμένους, τῷ ψόφῳ τῷ πρὸς ἀλλήλους διῃσθάνετο τοὺς

καιροὺς τῶν πράξεων, ἀπέθανε δὲ ἄφνω δολοφονηθεὶς καίτοι προσημήναντος τοῦ φάσματος, ὥς φησιν Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Φωκέων Πολιτείᾳ. Clem. Alexandr. Stromat. p. 334. B. ed. Sylburg.

ΤΥΡΡΗΝΩΝ ΝΟΜΙΜΟΙ.

I. Δεῖπνον μετὰ τῶν γυναικῶν.

Ἀριστοτέλης ἐν Τυῤῥηνῶν Νομίμοις· οἱ δὲ Τυῤῥηνοὶ δειπνοῦσι μετὰ τῶν γυναικῶν ἀνακείμενοι ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ. Athen. I. 23. d. Etiam Theophrastus tyrrhenicas scripsit historias, quae laudatae sunt in Schol. ad Pind. Pyth. II. 3. Foederis cujusdam inter Tyrrhenos et Carthaginienses mentio facta est ab Aristotele in Polit. III. 5. §. 10. ed. Schneid. Niebuhr Hist. Rom. I. pag. 64. seq. De Tyrrhenis multa disputavit Ebert in Dissertationibus Siculis pag. 32.

II. Τυῤῥηνοὶ μουσικώτατοι.

Τυῤῥηνοὶ δὲ τῷ Ἀριστοτέλους λόγῳ οὐ πυκτεύουσιν ὑπ᾽ αὐλῷ μόνον, ἀλλὰ καὶ μαστιγοῦσι καὶ ὀψοποιοῦσι. Poll. IV. 56. Ἀριστοτέλης ἱστορεῖ καὶ αὐτὸν ἐν Τυῤῥηνίᾳ μαστιγοῦσθαι τοὺς οἰκέτας πρὸς αὐλόν. Plutarch. de cohib. ira pag. 460. C.

ΒΑΡΒΑΡΩΝ ΝΟΜΙΜΟΙ.

I. Ἀχάνη.

Ἀχάνη μέτρον ἐστὶ Περσικὸν, ὥσπερ ἡ Ἀρτάβη παρ᾽ Αἰγυπτίοις· ἐχώρει δὲ μεδίμνους Ἀττικοὺς με´, ὡς μαρτυρεῖ Ἀριστοτέλης. Schol. ad Aristoph. Acharn. v. 108. De Achane plura sunt congesta in Stephani novae edit. Thesauro pag. CCCLXXXIX. Conf. supra p. 144. seq.

II. Σκόρπιοι.

Ἀριστοτέλης δ᾽ ἐν Νομίμοις Βαρβαρικοῖς τῆς Καρίας σκόρπιοι γίνονται, οἱ μὲν ξένους πατάξαντες, οὐ λίαν ἀδικοῦσι· τοὺς δὲ ἐπιχωρίους παρ᾽ αὐτὰ ἀποκτείνουσιν. Apollonii histor. Comment. cap. 11. Aristot. H. A. VIII. 39. Aeliani H. A. V. 14. Antig. Caryst. hist. mirab. cap. 18. ibid. Meursius et Beckmann. Νομίμων Βαρβαρικῶν multi exstiterunt auctores, quorum nomina invenies apud Toupium in Emend. in Suid. P. II. p. 153. et apud Marxium in Ephori fragm. p. 93.

III. Ἀμμοῦς.

Ἀμμοῦς, ὁ Ζεύς, Ἀριστοτέλης. Hesych. s. v. Vox hodie non exstat in Aristotelis operibus, nec tamen puto cum edd. nov. Thes. Stephani p. CCCCXCV. Aristophanem legendum esse; ex barbaricis enim legibus glossa hausta esse videtur. Ἀμμοῦν Αἰγύπτιοι καλέουσι τὸν Δία. Herod. II. 42. ibique Interpp. Jablonski vv. Aeg. s. v. et quae ad eum laudaverunt vv. dd. in nov. ed. Steph. Thes. p. CCVIII. Nunc vero Champollion in Hieroglyphis Dei nomen „*Amn*“ scriptum invenit, conf. Précis du Système hieroglyphique. Paris. 1824. 8. et Kosegarten in Ephem. Hermes inscriptis 1824. P. III. p. 303.

IV. Ἄντανδρος.

Ἄντανδρος πόλις ὑπὸ τὴν Ἴδην πρὸς τῇ Μυσίᾳ τῆς Αἰολίδος. — Ἀριστοτέλης φησὶ ταύτην ὠνομάσθαι Ἠδωνίδα, Κιμμερίων ἐνοικούντων ἑκατὸν ἔτη. Steph. Byz. s. v.

V. Ἀδραμύττειον.

Ἀδραμύττειον, — κέκληται ἀπὸ Ἀδραμύττου πλείστου, παιδὸς

μὲν Ἀλυάττου, Κροίσου δὲ ἀδελφοῦ, ὡς Ἀριστοτέλης ἐν Πολιτείαις. Steph. Byz. s. v.

Ex incertis Rebuspublicis.

I. Ἐς κόρακας.

Ἀριστοτέλης δέ φησι, λοιμοῦ κατασχόντος καὶ κοράκων πολλῶν γενομένων, τοὺς ἀνθρώπους θηρεύοντας αὐτοὺς καὶ περικαθαίροντας ἐᾶν ζῶντας καὶ ἐπιλέγειν τῷ λοιμῷ, φεῦγ' ἐς κόρακας. Phot. Lex. s. v. (20. 6. ad exempl. Porson.) Suid. s. v. Mich. Apost. IX. 16. Alii autem adagii originem ad aliam historiam referunt; vid. quae collegit Des. Erasm. in Adag. collectione p. 955.

II. Ἀπόλλων.

Ναὶ μὴν Ἀπόλλωνα, ὁ μὲν Ἀριστοτέλης πρῶτον Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς, δεύτερον ἐν Κρήτῃ τὸν Κορύβαντος, τρίτον τὸν Διός, καὶ τέταρτον τὸν Ἀρκάδα τοῦ Σιληνοῦ. Νόμιος οὗτος κέκληται παρ' Ἀρκάσιν, ἐπὶ τούτοις τὸν Λίβυν καταλέγει τὸν Ἄμμωνος. Clement. Protrept. pag. 17. D. Ἀπόλλων φασὶ μετὰ λύρας κατέδειξε τοῖς ἀνθρώποις νόμους, καθ' οὓς ζήσονται, πραΰνων τε ἅμα τῷ μέλει τὸ καὶ ἀρχὰς ἐν αὐτοῖς θηριῶδες, καὶ εὐπρόσιτον τῇ τοῦ ῥύθμου ἡδύτητι ποιῶν τὸ παραγγελλόμενον, καὶ ἐκλήθησαν νόμοι κιθαρῳδικοί, ἐκεῖθεν δὲ σεμνολογικῶς, ὡς καὶ Ἀριστοτέλει δοκεῖ, νόμοι καλοῦνται οἱ μουσικοὶ τρόποι, καθ' οὕστινας ᾄδομεν. Suidas s. v. νόμοι κιθ. Non meam esse provinciam Mythologiam ingenue confiteor. Virorum doctorum contortae praesertim de Apolline disquisitiones omnibus antiquitatis studiosis notissimae sunt. Novam plane viam iniit Müllerus in opere „Dorienses" inscripto, in quem vero acriter impugnavit Censor in Ephem. Jenens.

ἐμ' πέλαγος ἄνεμοι φέρον ἔνθα καὶ ἔνθα·
ἄλλοτε μέν τε Νότος Βορέῃ προβάλεσκε φέρεσθαι,
ἄλλοτε δ' αὖτ' Εὖρος Ζεφύρῳ εἴξασκε διώκειν,

O qui πολύτροπος esset Ὀδυσσεύς!

III. Παίδων ὀνόματα.

Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν ταῖς ἑβδομάσι φησὶν ἐπιτίθεσθαι τὰ ὀνόματα, γράφων οὕτω· „τὰ πλεῖστα δὲ ἀναιρεῖται πρὸ τῆς ἑβδόμης, διὸ καὶ ὀνόματα τότε τίθενται, ὡς πιστεύοντες μᾶλλον τότε τῇ σωτηρίᾳ." Schol. ad Aristoph. Ὀρν. 494. Aetates hominum per septenarium numerum jam a Solone descriptae sunt. Analecta vet. poet. I. pag. 64. ed. Brunck. Apud Aristotelem ipsum τῶν ποιητῶν τινες μετροῦντες ταῖς ἑβδομάσι τὴν ἡλικίαν (Pol. VII. 15. 11.) legitur. Plura de septenario numero hominum vitae fatali disputavit in Hist. Nat. VII. t. I. p. 119. t. IV. p. 449. ed. Schneider. Apud Homerum numerus novenarius praecipue in mythis solemnis est. Matthiae animadv. in Hymn. Homer. p. 126. et Cretica mea p. 56. — Ceterum Buffon, supplément à l'histoire naturelle t. VII. p. 158, infantium dimidias naturae sine parentum incuria ante adolescentiam mori demonstravit.

IV. Ἀμοριάς καὶ Πάραλος.

Ἡ δὲ Πάραλος καὶ ἀπό τινος ἥρωος ἐπιχωρίου ἐκλήθη· Ἀριστοτέλης δὲ Ἀμοριάδα καὶ Πάραλον οἶδε. Photii Lex. ad exemplar Porson. 670. 6. Appendix. Thucyd. II. 55. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι παρῆλθον ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι Λαυρίου, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις. Mannert. Geograph. VIII. 304.

V. Πελάται.

Πελάται· οἱ μισθῷ δουλεύοντες, ἐπεὶ τὸ πέλας ἐγγύς, οἷον ἔγγιστα διὰ πενίαν προσιόντες· Ἀριστοτέλης. Phot. Lex. s. v. 407. 20. ad exempl. Porson. conf. Schneid. Lex. s. v. [et Wachsmuth. Hellen. Alterthumskunde I. p. 322.]

VI. Ἑσπερίδες λιγύφωνοι.

Διὰ τοῦτο Ἡσίοδος Ἑσπερίδας λιγυφώνους ἐν Θεογονίᾳ καλεῖ, διότι κατὰ μουσικὴν ἁρμονίαν οἱ ἀστέρες κινοῦνται περὶ τὰ Γάδειρα, ὡς Ἀριστοτέλης φησί. Schol. in Hesiodi Theog. p. 256. a. Hanc ad fabulam, ni fallor, Hesperides *λυριώεσσαι* apud Quintum II. 417. pertinent. cf. Heyne ad Iliad. III. 162. IV. 479. Pythagoram res omnes ad numeros et musicam retulisse, atque orbem harmonia quadam compositum dixisse, omnibus notum est. Eam opinionem Pythagora antiquiorem atque ab illo tantum vulgatam esse Quintilianus aliique prodiderant. Quintil. Inst. Orat. I. 10. ibique Spalding.

VII. Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι.

Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι, Θεόφραστος ἐν τῷ παροιμιῶν καὶ Ἀριστοτέλης Βίαντός φησιν αὐτὸ εἶναι ἀπόφθεγμα. Harp. s. v. Diversis a diversis scriptoribus hoc adagium adscriptum est. Orelli sent. moral. I. 553. ibique adnot.

VIII. Ἡ Σινώπη.

Ἐν δὲ τοῖς Ὀρφικοῖς Ἄρεος καὶ Αἰγίνης γενεαλογεῖται ἡ Σινώπη, κατὰ δέ τινας Ἄρεος καὶ Παρνάσσης κατὰ Εὔμηλον καὶ Ἀριστοτέλην, Ἀσωποῦ· καὶ οὗτος μέν φησιν ὅτι Ἅλυν τε τὸν ποταμὸν ἐπλάνησε καὶ Ἀπόλλωνα καὶ Δία, αἰτησαμένη

παρ' αὐτῶν πρότερον, ἵν' ἐπὶ γνώμῃ οὐκ ἂν ἐθέλοι· ἔπειτα εἰποῦσα παρθενίας ὀρίγεσθαι, ταύτης ἐπέτυχεν ὡς ἂν ὅρκῳ δεδεμένων αὐτῶν. Schol. Apollon. Argon. II. 948. Haec fortasse ex Σινώπης Πολιτείας hausta sunt, qua de civitate Rambachii libellus de Mileto ejusque coloniis et Heeren Ideen I. pag. 175. conferri possunt. De alia Sinope et diversa plane, scorto famosissimo multa invenies in nov. Thesaur. Steph. ed. pag. CCCXLVI.

IX. Ἀχαιοὶ ἐν Λατίῳ.

Ἀριστοτέλης ὁ φιλόσοφος Ἀχαιῶν τινας ἱστορεῖ τῶν ἀπὸ Τροίας ἀνακομισαμένων περιπλέοντας Μαλέαν, ἔπειτα χειμῶνι βιαίῳ καταληφθέντας, τέως μὲν ὑπὸ τῶν πνευμάτων φερομένους πολλαχῇ τοῦ πελάγους πλανᾶσθαι, τελευτῶντας δ' ἐλθεῖν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς Ὀπικῆς, ὃς καλεῖται Λάτιον, ἐπὶ τῷ Τυῤῥηνικῷ πελάγει κείμενος· ἀσμένους δὲ τὴν γῆν ἰδόντας, ἀνελκῦσαί τε τὰς ναῦς αὐτόθι καὶ διατρίψαι τὴν χειμερινὴν ὥραν, παρασκευαζομένους ἔαρος ἀρχομένου πλεῖν· ἐμπρησθεισῶν δὲ αὐτοῖς ὑπὸ νύκτα τῶν νηῶν, οὐκ ἔχοντας ὅπως ποιήσονται τὴν ἄπαρσιν, ἀβουλήτῳ ἀνάγκῃ τοὺς βίους, ἐν ᾧ κατήχθησαν χωρίῳ ἱδρύσασθαι· συμβῆναι δὲ αὐτοῖς τοῦτο διὰ γυναῖκας αἰχμαλώτους, ἃς ἔτυχον ἔχοντες ἐξ Ἰλίου, ταύτας δὲ κατακαῦσαι τὰ πλοῖα φοβουμένας τὴν οἴκαδε Ἀχαιῶν ἄπαρσιν, ὡς εἰς δουλείαν ἀφ[ιξ]ομένας. Dionysii Hal. Antiq. Rom. I. 72. t. I. p. 181. seq. ed. Reiske. Dionysium de urbe Roma condita descripsit Eusebius in Chron, atque fere ad verbum armenica versio cum graeco cohaeret. Glareani autem ad Dionysium observatio, pro Λάτιον, Λατῖνος legendum esse, ab Eusebii armenica versione confirmatur. Conf. Eusebii Pamphili Chronicon Bipartitum opera Aucher Ancyrani. Venetiis 1818. fol. p. 173.

X. Ὅμηρος.

Ἀναξιμένης καὶ Δαμάστης καὶ Πίνδαρος Χῖον τὸν Ὅμηρον ἀποφαίνονται· καὶ Θεόκριτος· ὁ δὲ Δαμάστης καὶ δέκατον αὐτὸν ἀπὸ Μουσαίου φησὶ γεγονέναι· Ἱππίας δ᾽ αὖ καὶ Ἔφορος Κυμαῖον· ὁ δὲ Ἔφορος καὶ εἰς Χαρίφημον ἀνάγει τὸ γένος αὐτοῦ· ὁ δὲ Χαρίφημος οὗτος Κύμην ᾤκησε· Τιμόμαχος δὲ καὶ Ἀριστοτέλης ἐξ Ἴου τῆς νήσου· Ἀντίμαχος δὲ Κολοφώνιον· Στησίμβροτος δὲ Σμυρναῖον· Φιλόχορος δὲ Ἀργεῖον· Καλλικλῆς δὲ Σαλαμίνιον· Ἀριστόδημος δὲ ὁ Νυσσαεὺς Ῥωμαῖον αὐτὸν ἀποδεικνῦσιν ἔκ τινων ἐθῶν ῥωμαϊκῶν· ἄλλοι δὲ Αἰγύπτιον, καὶ πατέρας πολλοὺς λέγουσι. Ἡρακλείδης μὲν πρεσβύτερον Ἡσιόδου λέγει· Ὕρανδρος δὲ καὶ Ὑψικράτης ἡλικιώτην. Κράτης δὲ μετὰ ἑξήκοντα ἔτη τοῦ ἰλιακοῦ πολέμου γεγονέναι φησὶν αὐτόν. Ἐρατοσθένης δὲ μετὰ ρ τῆς τῶν Ἰώνων ἀποικίας· Ἀπολλόδωρος δὲ μετὰ π. ἐκαλεῖτο δὲ Μελισσογενὴς ἢ Μελισαγόρας. Ἔπειτα Ὅμηρος ἐξ ὅτου ἐτυφλώθη, ἢ ὅτι παῖς ὢν ὅμηρον ἐδόθη τῷ βασιλεῖ· τυφλωθῆναι δὲ αὐτὸν λέγουσιν ἢ διὰ μῆνιν τῆς Ἑλένης ὀργισθείσης αὐτῷ εἰπόντι αὐτὴν ἀπολιπεῖν Μενέλεων (sic) καὶ ἀκολουθῆσαι Ἀλεξάνδρῳ, ἢ ἐλθόντα εἰς τὸν τάφον τοῦ Ἀχιλλέως εὔξασθαι αὐτὸν ἰδεῖν ἔνοπλον, καὶ ὑπὸ τῆς αὐγῆς τῶν ὅπλων τυφλωθῆναι· ἐλεηθῆναι δὲ ὑπὸ Θέτιδος καὶ Μουσῶν· ἀποθανεῖν δὲ αὐτόν φασιν ἐν Ἴῳ τῇ νήσῳ ἢ νόσῳ ἢ τῷ τῶν ἁλιέων αἰνίγματι καὶ αὐτῷ ἐπιγραφῆναι τόδε·

Ἐνθάδε τὴν ἱερὰν κεφαλὴν κατὰ γαῖα καλύπτει
Ἀνδρῶν ἡρώων κοσμήτορα θεῖον Ὅμηρον.

Regiae Bibliothecae Matritensis cod. gr. manuscr. Vol. pr. ed. Joannes Iriarte. Matriti 1769. fol. p. 233.

Empfehlungswerthe Schriften.

Uebungen zum Uebersetzen aus dem Deutschen ins Griechische, nach den Paragraphen der Buttmann'schen Grammatik. Gesammelt von C. Fr. Neumann, Professor an der Studienanstalt zu Speier. 8. 54 kr. rhein. 12 ggr. sächs.

Der Herr Verfasser, der sich als gründlichen Philologen vor dem literarischen Publikum, und als wackeren Schulmann in seinem Amte schon bewährt hat, hat seinem Lehrbuche den Vorzug gegeben, für alle Theile der Etymologie Beispiele aus den Classikern auszulesen, und indem er dadurch den Schüler schon von den Elementen an mit denselben gewissermaßen vertraut macht, hat er besonders durch angemessene Anordnung die Aufmerksamkeit festzuhalten und allen mechanischen Schlendrian zu beseitigen und zu vermeiden gestrebt. Wir dürfen daher zum allgemeinen Besten wünschen, daß sein Zweck recht vielfache Unterstützung finde.

Q. Horatii Flacci Opera ad mss. codd. Vaticanos, Chisianos, Angelicos, Barberinos, Gregorianos, Vallicellanos, aliosque plurimis in locis emendavit notisque illustravit praesertim in iis, quae Romanas Antiquitates spectant Carolus Fea, IC. bibliothecae Chis. et Roman. Antiq. Praefectus. Denuo recensuit, adhibitisque novissimis subsidiis curavit Fr. Henr. Bothe, Dr. phil. etc. 2 Voll. Editio nova.

Der Verleger rechnet sich's zum Vergnügen, diese nach ihren verschiedenen Vorzügen so allgemein anerkannte Ausgabe des römischen Dichters aufs neue in die Hände des Publikums zu geben, und sie zugleich als die wohlfeilste, vollendete kritische Ausgabe des Horaz jedem zugänglich zu machen, indem er dafür bis zur Ostermesse 1827. den Subscriptionspreis von 5 fl. 30 kr. oder 3 Thlr 8 ggr., und für Sammler, welche den Betrag von fünf Exemplaren direct einsenden, ein Freiexemplar bewilligt.

Nach dem genannten Termine tritt der Ladenpreis von 7 fl. 12 kr. oder 4 Thlr. 8 ggr. unabänderlich ein.

Encyclopädie der philosophischen Wissenschaften im Grundrisse. Von Dr. G. W. F. Hegel, Professor der Philosophie an der Universität zu Berlin. Zweite verbesserte und vermehrte Auflage.

Staatswissenschaftliche Betrachtungen über Ciceros wiedergefundenes Werk: Vom Staate. Von Dr. K. S. Zachariä. 2 fl. 42 kr. rhein. 1 Thlr. 16 ggr. sächs.

Die Erscheinung von Cicero de Republica ist mit so warmem und allgemeinem Interesse aufgenommen worden, daß wir wohl nur den Titel obiger Schrift zu erwähnen brauchen, um jenes Interesse auch auf die Bearbeitung eines für Staat und Wissenschaft so hoch verdienten Gelehrten zu übertragen.

Vierzig Bücher vom Staate. Dritter Band. Auch unter dem Titel: Regierungslehre. Erster Band. Von Dr. K. S. Zachariä. gr 8 2 fl. 42 kr. 1 Thl. 16 ggr. sächs.

Dieses Werk wird nicht nur als längst erwartete Fortsetzung der mit so allgemeinem Interesse aufgenommenen „Vierzig Bücher vom Staate" eine höchst willkommene Erscheinung seyn; sondern auch nach dem Standpunkte seines zweiten Titels die Aufmerksamkeit in hohem Grade ansprechen und befriedigen, da eine systematische Regierungslehre für den Regierenden sowohl, als für den Regierten das erfreulichste Zeichen des Friedens, und der an ihn geknüpften Hoffnungen ist. Ob aber irgend eine Feder dazu mehr Beruf haben könne, als die des mit dem Staate nach allen seinen wissenschaftlichen und praktischen Verzweigungen so innigst vertrauten Herrn Verfassers, unterliegt wohl keinem Zweifel, und der Verleger hat durch möglichste Beschleunigung des Drucks der unbezweifelten Theilnahme für das Werk genügend entgegen zu kommen gestrebt.

Strafgesetzbuch. Entwurf. Mit einer Darstellung der Grundlagen des Entwurfes. Von Dr. Karl Salomo Zachariä. gr 8 1 fl. 12 kr. rhein. 18 ggr. sächs.

Sehr wichtig für das Allgemeine, und für den Standpunkt des Gesetzgebers und Verwalters vom höchsten Interesse muß diese Schrift erscheinen, da die Erschütterungen der jüngstvergangenen und die rasche Ideenentwickelung der neuern Zeit für die Gesetzgebung so manche Wünsche und Bedürfnisse erzeugten, und es muß jeden, der als Staatsmann oder als Staatsbürger an dem

Wohl der Gesellschaft Theil nimmt, mit Freuden erfüllen, von einem so scharfsinnigen Rechtslehrer, einem so umsichtigen Staatsmann diesen Wünschen und Bedürfnissen begegnet zu sehen.

Ludwig Timotheus Spittlers
Geschichte des Pabstthums
nach
dessen akademischen Vorlesungen
mit
einigen Anmerkungen herausgegeben
von
Dr. J. Gurlitt.
Für den allgemeineren Gebrauch erneuert
mit einigen Zugaben
von
Dr. H. E. G. Paulus,
Großherz. Bad. Geh. Kirchenrathe u. Professor der Theologie u. Philos. in Heidelberg.
8. 24 Bogen. 2 Thlr. sächs. 3 fl. 30 kr. rhein.

Desaga, M., teutsche Sprachlehre für Lehrende und Lernende, in Verbindung des Lehrstoffes mit zweckmäßigen Uebungsaufgaben. 4te vollständigere u. zweckmäßiger geordnete Auflage. Mit einer kurzen Prosodie von Fr. H. Bothe. gr. 8. 12 gr. sächs. 54 kr. rhein.

Unerachtet so manche achtungswerthe teutsche Sprachlehren bestehen, so manche mehr oder minder zweckmäßige mit Recht oder Vorurtheil begünstigt und bis zur Unzahl consumirt werden, unerachtet Herr Pfarrer Brandenberg in der Schweiz sich von dem Werthe und der Anerkennung der obigen einen bedeutenden Theil durch eine den Vorwurf des Nachdrucks weit hinter sich zurücklassende Industrie zuzueignen versuchte, indem er nach der Vorrede zu seinen Grundlehren der deutschen Sprache zwar nur nach vielfältigen Aufforderungen sich entschloß, eine zweckmäßigere Sprachlehre aufzustellen, als wir sie bisher erhalten; diesen Zweck sich aber laut Jenaer Literaturzeitung 1822. Erg. Blätter Nr. 42. durch wörtliche Copie von

Desaga ungemein erleichterte; ist doch seit 5 Jahren eine sehr bedeutende Anzahl der vorhergegangenen Auflage von Desaga teutscher Sprachlehre auf den verschiedensten Punkten von Deutschland, ohne allen Einfluß und Vergünstigung vergriffen, und diese neue Ausgabe nöthig geworden.

Dieser Erfolg ist für den verdienstvollen Herrn Verfasser die angenehmste Belohnung, und hat ihm auch die lebhafteste Aufmunterung gegeben, für Verbesserung und Vervollständigung dieser neuen Ausgabe noch den möglichsten Fleiß anzuwenden.

Wir dürfen sie daher mit dem vollsten Vertrauen dem Publicum übergeben, und es hat sich auch der Verleger zur Angelegenheit gemacht, durch schönen Druck, gutes weißes Papier und einen fast über Verhältniß wohlfeilen Preis ihre Anschaffung angenehmer und leichter zu machen.

Eine erwünschte Zugabe wird die beigefügte Prosodie von dem berühmten Metriker Bothe seyn, und ein Beitrag, die Anwendbarkeit dieser Sprachlehre allgemeiner zu machen.

Unter den neuerdings mehrfältig erschienenen günstigen Beurtheilungen dieser 4ten Ausgabe glauben wir besonders anführen zu müssen, die in Seebode krit. Biblioth. für Schul- und Unterrichtswesen 7r Jahrg. 1825. 12s Heft, in den freim. Jahrbüchern der allgem. deutschen Volksschulen v. F. H. C. Schwarz, A. H. d'Autel, Fr. L. Wagner ꝛc. 4r Bd. 2s abgedrukt sind.

Uebungsbuch zum Uebersetzen aus dem Deutschen ins Lateinische. Nach der Ordnung der syntaktischen Regeln der kleinen Bröderschen Grammatik mit Berücksichtigung der Grammatiken von Zumpt und Ramshorn, für die untern Klassen gelehrter Schulen. Von L. Oettinger, Professor am Gymnasium in Heidelberg. 8. 9 Bogen. 36 kr. rhein. 8 gGr. sächs.

Wenn das häufigere Bestreben, ein Bedürfniß zu befriedigen, der sicherste Beweis ist, daß dieses noch nie genügend geschehen, so dürfen wir dieses gewiß von dem vorliegenden Büchlein behaupten, da der Herr Verfasser in bescheidener Anerkennung des Geleisteten, trotz dem gefühlten Mangel, sich doch nur erst durch mehrseitige Aufmunterung von competenten Stimmen zu der Herausgabe entschloß. Wir dürfen daher mit der Ueberzeugung, daß hier nichts Ueberflüssiges geliefert sey, auch die aussprechen, daß jeder Versuch, welchen Lehrer für die ersten Classen mit dem

Werkchen anstellen werden, durch den Erfolg dieselbe bewähren wird. Die Hinweisungen auf die Sprachlehren von Bröder, Ramshorn und Zumpt werden noch als ein besonderes Beförderungsmittel einleuchten, so wie es auf jeden Fall eine ganz neue und für jeden gewissenhaften Lehrer höchst erfreuliche Erscheinung ist, den Vorzug der mündlichen Uebungen vor den schriftlichen herausgestellt zu sehen, und dafür gleich ein Hülfsmittel zu erhalten.

Die Jenaer Literaturzeitung von 1826 gibt in Nro. 134. die ermunterndste Bestätigung des hier Gesagten.

Muster und Uebungsblätter zur Bildung des Ausdrucks und Geschmacks. Mit einer Methodik als Anhang von Carl Schüelein, Professor am Lyceum zu Speier. gr. 8. 23 Bog. 1 fl. 45 kr. rhein. 1 Thlr. sächs.

"Nicht eine der gewöhnlichen und so häufigen Anthologien, Deklamationsübungen und Theorien wird dem Publicum hier gebothen; sondern eine durch den seltensten Geschmack und Scharfsinn und durch eine überraschende Fülle von Belesenheit ausgezeichnete Mustersammlung dessen, was vom Alterthum und aus der neuesten Gegenwart zu kennen, zu bewahren und zu nützen wünschenswerth und zuträglich ist fürs Leben in seiner bessern Richtung. Jede Stufe der Empfindung, und jedes einzelne Gefühl findet darin einen erhebenden Anklang; doch wird nicht eine weichliche Nährung der Empfindsamkeit, sondern zugleich eine die Kräfte des Geistes und der Seele entwickelnde und stärkende Ausbildung von Urtheil und Geschmack um so sicherer der Erfolg seyn, als die Regel sich aus dem Genuß entwickelt, und pedantische Abstraktion gänzlich fern gehalten ist. Die gewonnene Bekanntschaft wird noch besonders in so ferne lohnen, als so manchmal bei dem Genuß guter Gedichte und Lesestücke die Kenntniß ihrer Schöpfer eben so ungerne vermißt, als dieser Genuß durch den Mangel an gehöriger Vorbildung und richtiger Anleitung verkürzt und verkümmert wird. Für Jung und Alt, für den Greis, der sich die Welt im Rückblick auf das eigene Leben gerne beschaut; für den Mann, der, von den Eindrücken des Augenblicks gefaßt und gestört, oft eine Berichtigung seiner Ansichten bedarf; für die Jugend, die für so manche in der Brust erwachende Empfindung den Ausdruck sucht, für heranwachsende Knaben und Mädchen selbst, in denen der emporkeimende Trieb nach dem Höheren seine Richtung erhalten soll, ist das Buch nach

unserer vollen Ueberzeugung eine reiche Quelle des Genusses, der Belehrung und Erhebung, und wir empfehlen es daher eben sowohl für die Schule als für das Leben; besonders auch als eine angemessene Festgabe, mit dem Wunsche, daß unsere Ueberzeugung sich recht vielseitig verbreiten möge.

Eine sehr empfehlende Bestätigung des Gesagten befindet sich in dem Literaturblatt No. 25. zur allgemeinen Schulzeitung von 1825; in der Litteraturzeitung für Schulen, Ilmenau; und in der Leipziger Literaturzeitung 1825. No. 324.

Eckerle, W. W., Lehrbuch der Naturgeschichte zum Schul- und Selbstunterricht. Zwei Theile. 48 enggedruckte Bogen in 8. Mit 16 großen Tafeln Abbildungen in einem besondern Hefte. 484 Bilder. Ladenpr. 3 Thlr. 8 ggr. sächs. 5 fl. 24 kr. rhein.

Von der frühesten Kindheit an empfangen wir die bedeutendsten und zugleich die angenehmsten Eindrücke aus den Erscheinungen der Natur. Auf dem Arme der Mutter reicht das aufkeimende Kind nach Blumen, nach den Hausthieren, äußert seine Freude über vorbeigehende Pferde, Hunde ꝛc., und, weiter herangewachsen können besonders dem Knaben Messen und andere Ausstellungen nichts Interessanteres bieten, als die Buden mit fremden Thieren und Vögeln, oder die Kasten mit Meermuscheln und Mineralien. Keine Erzählung fesselt die Kleinen mehr, als, wo die Personen aus dem Thierreich gewählt sind, und ihre Abbildungen werden sicher in Bilderbüchern am ersten aufgesucht und am längsten beschaut.

Unbestreitbar zeigt also dieser Trieb, daß im Schooße der Natur die erste und wichtigste Quelle für die Ausbildung des Menschen liegt, und, daß ihre Kenntniß und Erforschung der unerschöpflichste Gegenstand seines Strebens bleibt. Je mehr er mit derselben sich vertraut gemacht, um so sicherer ergreift und erlangt er auch die Erfordernisse des Lebens, um so reiner bewahrt er seine Gefühle, um so weniger weicht er von seiner bürgerlichen und sittlichen Bestimmung ab. Warum sollte es also nicht eine dringende Angelegenheit seyn, bei der Erziehung der Jugend und bei der eigenen Ausbildung zunächst sich die besten Mittel anzueignen, welche zur richtigen und gründlichen Kenntniß der Natur, ihrer Elemente und verschiedenen Erscheinungen führen können, und wie wichtig ist es, bei den großen Fortschritten der

Naturwissenschaften das Neueste zu wählen, was bewährte Männer uns bieten. Der Herr Verfasser dieses Buches hat sich als solcher schon vollständig beurkundet durch seine Lehrbücher der Naturlehre und der Gewerbskunde, welche von der Critik und in der Anwendung bei Lehr- und Erziehungsanstalten die ungetheilteste Anerkennung gefunden haben, und wir glauben daher um so zuversichtlicher zu seiner vorzugsweisen Anschaffung ermuntern zu dürfen, da bei seiner bedeutenden Ausdehnung mit dem sparsamsten Druck, bei den meisterhaft gezeichneten und ausgeführten Abbildungen auch der wohlfeile Preis eine seiner vorzüglicheren Eigenschaften ist, unter welchen wir wohl noch besonders zur Beachtung hervorheben dürfen, daß es zwischen den so häufig erscheinenden Extremen, durch allzu weitläufige bis zur Tändelei ausartende Erzählungen und Beschreibungen eher von der Hauptsache abzuleiten, oder die für die Bildung und Befriedigung des Verstandes und Gefühles gleich wichtige Kenntniß der Natur zu einem trockenen abschreckenden und ermüdenden Schematismus herunter zu ziehen die angemessenste Mitte hält. Eine sehr ehrenvolle Bestätigung des hier Gesagten befindet sich bereits in den Freimüthigen Jahrbüchern der allgemeinen deutschen Volksschulen, von Schwarz, Wagner, d'Autel und Schellenberg. 6r Bd. 1s Heft, und in den Heidelberger Jahrbüchern der Literatur 1826. Nro. 51.

Obgleich der genannte Ladenpreis für die Ausdehnung des Werkes und für die auf seine Ausstattung verwendeten Kosten äußerst mäßig ist, so haben wir uns doch entschlossen, zu weiterer Erleichterung der Anschaffung, bis zu Ende dieses Jahres die Vergünstigung allgemein eintretten zu lassen, welche wir vorzugsweise nur für diejenigen Lehranstalten zum Anfang bewilligt hatten, bei welchen das Buch schon nach Vollendung des ersten Theils sogleich eingeführt wurde, nemlich eines Pränumerationspreises von 4 fl. 3 kr. rhein. od. 2 Thlr. 12 ggr. sächs. gegen baare Einsendung des Betrags. Ueberdieß soll, wo der Betrag auf 12 Exemplare zugleich eingeschickt wird, noch ein Freiexemplar beigefügt, und auf 6 Exempl. ein halbes vergütet werden.

Corrigenda.

Pag. 2. Stagyrite scr. Stagirite

— 34. post „Commentatores"; „e deperditis — est" locum habet.

— 34. not. 82. Melii scr. Mehi

— 47. principiis scr. principis

— 52. abtinuit scr. abstinuit.

— 65. l. 18. post Dissert. inser. *infra*

— 68. *Γραμμετεὺς* scr. *Γραμματεὺς*

— 71. diss. scr. diff.

— 94. *Πολησαὶ, Πολητ.* scr. *Πωλησαὶ Πωλητ.*

— 95. *Ζευδίτας* scr. *Ζευγίτας*

— 110. scr. *ΕΠΙΔΑΤΡΙΩΝ*

— — — *ΕΥΒΟΕΩΝ*

— 112. l. 7. ab inf. scr. *Κλεόμαχος*

— 153. fehlt die Seitenzahl.

HEIDELBERGAE
TYPIS AUGUSTI OSSWALD.